

ఆంధ్రసాహిత్యవార
పత్రిక

దీపావళి

సంచిక

ఈ పత్రికనుంచి వెలువడుచున్న

మనోజ్ఞమైన పత్రిక

కునేగా

మరికొనుండు

నెంటుయొక్క రష్యుమైన నువాసన:

నేడే మనియార్డర్ ద్వారా రు. 2-00 పంపితే

4 రకాల కునేగా సాంపిల్ నెంటు పంపిస్తాం.

(పోస్టేజీ వేరే లేదు)

—★ కునేగా ★—

53, లాటిస్ బ్రిడ్జి రోడ్

అద్యార్ :: మద్రాసు-20.

C U N E G A

53, LATTICE BRIDGE ROAD

ADYAR

—

MADRAS-20.

అమృతాంజనం

వాడి శీఘ్రంగా నివారణ పొందండి

నిరపాయకరంగా గుండె జలుబును, పొడరజు జలుబును, అమోఘంగా గుణాన్నిచ్చే అమృతాంజన్ 10 రకాల బొషడాలు నేరిన మందు. కండనొప్పికి, తలనొప్పికి, బెలుకులకు కూడా అమోఘంగా పనిచేస్తుంది. కొంచెం కొంచెమే ఉపయోగించ వలసి ఉంటుంది కాబట్టి ఒక సీసా మీ కుటుంబానికి కంఠా నెలల తరబడి వస్తుంది.

అవసరానికి ఎప్పుడూ అమృతాంజన్ ఉంచుకోండి. అమృతాంజన్ 70 ఏళ్ళ ప్రసిద్ధిపొందిన నమ్మకమైన గృహ బొషడం. అమృతాంజన్ నొప్పులు జలుబుల నివారణకు 10 రకాల బొషడాలు చేరిన మందు.

అమృతాంజన్ రిమిడిట్,

మద్రాసు - బొంబాయి - కలకత్తా - ఢిల్లీ

తప్పక చూడండి!

గౌరవప్రసాదము

కల్యాణ కల్యాణ రమణ రమణ

నిర్మాత: సి. భోవనారావు దర్శకత్వం: విశ్వనాథం

రామరాజు కృష్ణమూర్తి, కె.మోహన్ బేలు
ఎంతోమోదండు పాటి సృష్టి: చోటా
పూర్ణా రిటెజ్

NAVARANG

హైదరాబాద్

Replate

అప్పుక మోడండ్!

VA NE PUBLICATIONS

జగపతి పబ్లికేషన్స్

ప్రజాసమీక్ష

దర్శకత్వం నిర్మాత
 వి.మధుసూదనరావు * వి.రాజేంద్రప్రసాద్
 హాల్డర్ ఎ.ఎన్

ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక

మనలోమాట

వ్యవస్థాపకులు :

దేవోద్ధారక కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

సంకవాకం : 11-11-66

కరాభవనానంతరం ఆశ్రయమునానంతరం వసీ

సంపుటము : 59 సంచిక : 9

పి. సి. క. ముఠా

1908

మొత్తం సంపాదకుడు :

శివలెంక శంభుప్రసాద్

సంపాదకుడు :

శివలెంక రాధాకృష్ణ

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము

7, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు-1

చందా వివరాలు :

భారతదేశం

హిందూ

రా. పై.

సంవత్సర చందా

19.25

6 మాసముల చందా

9.62

3 మాసముల చందా

4.80

ఇతరదేశాలకు

ఉడమీద (Sea Mail)

సంవత్సర చందా

32.00

అర్ధ సంవత్సర చందా

16.00

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్ర రచన: శ్రీబాపూ

కథలు :

డాబ్ సిగ్నల్

16

చుక్కల్లో చెందం

36

రాధకథా రామకథా

50

సిరియల్ కథలు:

మప్రభాతం

26

అమృతం

60

శీర్షికలు, వ్యాసాలు, సిసీమా.

ఉమెన్ కార్నాన్ - 6, మ్యాథిల్లే - 7,

బుటాగా రణించంట - 10, దీపి - 11,

నన్ను ప్రేమించు - 13, కామరాజ్ - 14,

కమ్యూనిస్టు వై నాథ్ నా అనుభవాలు - 22,

అప్రెహెండెడ్ కలానంబడ - 32, అత్తగారూ -

విశ్వానంద బసవయ్య - 44, వారసలం - 48,

అపికాయలు - 57.

ఆంధ్ర పత్రిక దాదాపుగా పాఠకులందరికీ దీనివల్ల ప్రకాశనంతోగా ఉండాలని కోరుకుంటున్నాము

* * *

ఈ సంవత్సరం దీనివల్ల కథలపైకి కొన్ని వేలకథలు వచ్చాయి. రచయితలు (తరుల) ఉత్సాహం మాత్రం అనంతం కలిగించింది. ఈ పత్రికలలో ప్రచురించబడిన కథలు రాసినవారికి ఒక్కొక్కరికీ ఆ సంగతి తెలియజేస్తూ కార్డులు పంపించి మిలుకాడుకాబట్టి, పోటీలో వెళ్లజేయివా దీనివల్ల సంచిత కథల సంకలనం వడపోయే కథల వివరాలకు సంబంధించిన ప్రకటన ఇవే సంచికలో మరొకచోట వెళ్ళును. ఆ ప్రకటనలోనే కథలు ప్రచురించిన స్వీకరించబడలేదని పోటీలో పాల్గొన్నవారందరూ గమనించ ప్రార్థన ఈ విషయము ఎటువంటి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలూ జరుపటానికి మిలుతదన్న పోటీ నిబంధన మరొకచోట అందులో పాల్గొన్నవారికి గుర్తు చేస్తున్నాము.

పోటీలో పాల్గొన్న రచయితలకు, రచయితలకు మా కృతజ్ఞతలు!

మొదటి బహుమతిపొందిన శ్రీమతి గుల్లపల్లి మండలమ్మగారు ఇరవయ్య వివిధవిశేషాన్ని మద్రాసు లోనే ఉంటున్నారు. విజయనగరంలో జన్మించినవారికి ఇద్దరు అబ్బాయిలు, ఇద్దరు అమ్మాయిలు. ఇద్దరు మద్రాసులో చార్వర్ట్ ఎకవుంటుంటూ వది చేస్తున్నారు. శ్రీమతి మండలమ్మగారికి చిన్నప్పటినుంచీ రచన అంటే ఇష్టం. అరవం బాగా వచ్చు. అందులో కథలు రాశారు. ఆంధ్ర మహిళాసభలో జీవితాంత సభ్యురాలయిన ఈమె 'రచనలు నిత్యజీవితానికి ఉపయోగించేవిగాను, బాగా మంచి త్రోవలో నడిపించేవిగాను ఉండాలి' అంటారు. 'దేదీయోద్యోగ' ఇష్టం, 'నాటకం', 'మడిగాలి', 'బృందావనం' మొదలై శ్రీతంక విసిరితారు.

శ్రీ మల్లాది సూరిబాబుగారు 'కీ. కీ. మల్లాది రామకృష్ణ కొత్తగిరి రెండవ కుమారులు. బంటారు 'ఆంధ్ర నయింటికి' కంటే పరిశోధనాభివృద్ధి. భారతదేశం అంటూ, కొన్ని విశేషాలూ వర్ణనలు. ఇంగ్లీషు, సంస్కృతం, హిందీ, తెలుగు, అరబిక్, బెంగాలీ భాషలలో పరిచయం వుంది. పిల్లలకలయిన క్లబ్ ఉపాధ్యక్షులు. పోస్ట్ గ్రూప్, నాటకాలంటే ఇష్టం. తెలుగుపత్రికా ప్రపంచానికి ఏమి సుమతి విలువ.....

'రాధికా', 'రామకథ' రచయిత శ్రీ వాకాటి పాండురంగరావుగారు ఫుట్ బాల్, వదుపుకుప్పటి మద్రాసు లోనే. (యోధా కాలేజీ). కర్నూలు, పైబరాదామల తదితర, 1903 సంవత్సరంలో ఫిట్ బాల్ అలవాటు, వ్యవసాయ కాలలో పనిచేస్తున్నారు. 1951లో కీ. కీ. న్యాయపరివారానుమార్చిగారి ప్రోత్సాహంతో కథలు రాసుకుంటుంటున్నారు. ఇప్పటికీ 125 వాకా అచ్చులంటే ఉంటాయి.....

* * *

ఈ దీనివల్ల ప్రత్యేకసంచికలో పరిచిత పరిశ్రమలో ప్రముఖులయిన ముగ్గురికి సంబంధించిన వ్యాసాలు చేస్తున్నాము.....

* * *

అంబేద్కర్ అభినివేశ భావనలను చెప్తూకా మంచిచెరు తెస్తున్న శ్రీ ఎన్. వి. రామారావుగారు అమెరికా లుండం కలాపంకది తెలుగు పాఠకులకు సరిపడయచ్చేస్తూ రాసినవీన వ్యాసం, బొమ్మలు ఈ సంచికలో మరొక అంశాలు.....

* * *

ఇక అపికాయలతయారీ, దీనివల్ల పంపిన ప్రత్యేక మొదలయినవాటిని గురించిన వ్యాసాలు, కార్డులూ కాక ఈవారం ఆంధ్ర పత్రికవారపత్రికలో వై నా ఎర్ర రక్తకుం విద్యనప్రక్రియలని కల్లార చూచివచ్చిన త్రిటివ్ పత్రికా విశేషం గోధియ్యానువార్చ వ్యాసం శీర్షిక ప్రారంభిస్తున్నాము.....

* * *

మృచ్ఛికం, మొదటి, రెండవ బహుమతులు పొందిన కథలకు, శ్రీమతి భానుమతిరామకృష్ణ రచనలు బొమ్మలు శ్రీ బాపూ చేశారు.

* * *

వల్లభావంతే ఈవారం వైజ్ఞానికగ్రాంతి, బాలసేవీతి, చిత్రసౌధి, ఉత్తరాలు శీర్షికలు ప్రచురించావచ్చు.

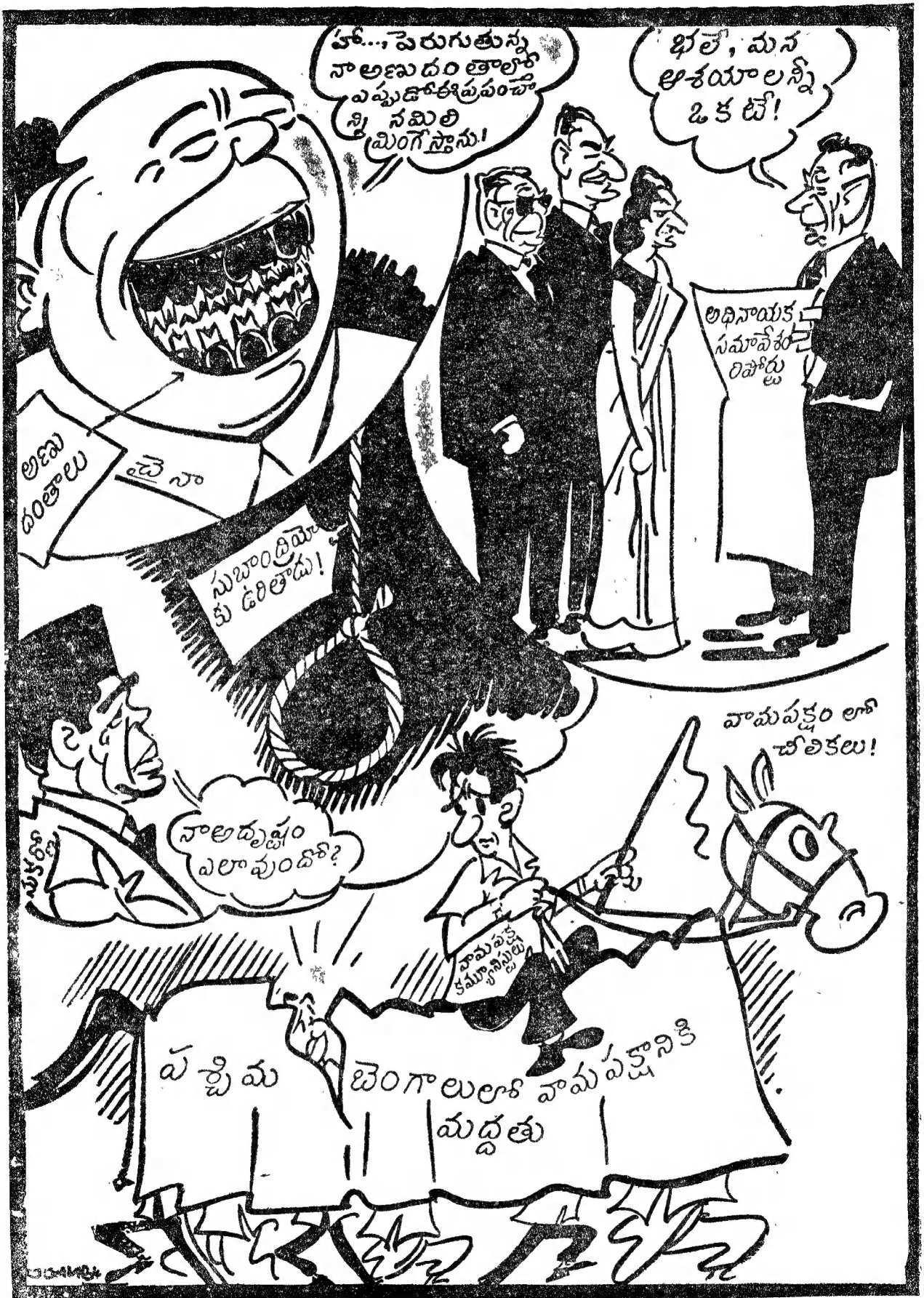
శ్రీమతి మండలమ్మ

శ్రీ సూరిబాబు

శ్రీ పాండురంగరావు

అధినాయక సమావేశము - అభ్యుదయ సాధన

ఉ తి తె క్క లే న మ్మ
సర్వ ని తె శ్చింది :

ఈమధ్య 'ముమ్మూర్తి' సమావేశం, దసరా పండుగ, రంగస్థల అలంకరించి వున్నాయి. విద్యార్థుల అల్లర్లు, గోధ విషేధం కోసం అందోళనలూ ఇంకా అలానే రంగులీసుతున్నాయి.

నెహ్రూ మ్యాజియం బయట "శిన్ మూర్తి" డ్రావాం ఒకటి వుంది. హిందూ మతానికి అవతార పురుషులైన బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు ఈ 'త్రయం' క్రైస్తవ మతానికి ఆధారభూతమైందో ఈ 'త్రయమే' ఇటీవల ఢిల్లీలో సమావేశమూ ముమ్మూర్తులతోనే జరిగింది. భారత ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ యుగోస్లావియా లభ్యక్తుడు మార్షల్ టిట్, యునైటెడ్ ఆరబ్ రిపబ్లిక్ అభ్యక్తుడు శ్రీ నాజర్ ఈ ముమ్మూర్తులు విక్టోరియా రాణి గారి విదేశాంగమంత్రి శ్రీ పాపర్ స్టన్. ఆయన యూరపుటోనీ ఒక చక్రవర్తికి ఉత్తరం రాశారు. "నువ్వు ఉత్తరాన్ని రాశావా?" అని రాణి గారతన్ని అడిగారు. "రాశానండి రాణిగారూ" అన్నాడతను. "ఆ చక్రవర్తి బ్రటన్ కి గొప్ప మిత్రుడని నీకు తెలుసువా?" అని అడిగారు రాణిగారు. అప్పుడు పాపర్ స్టన్ సమాధానం చెప్పిడా, "బ్రటన్ కు ఎవరితోనూ స్నేహమూలేదు, శతృత్వమూ లేదు. బ్రటన్ కున్నదల్లా ఒక్క స్వార్థమే!" అని.

ఇది దౌత్య వ్యవహారాల్లోని చతురతకు నిదర్శనం. హిందూదేశం యొక్క రాజనీతి, ముఖ్యంగా విదేశ రాజ్యాంగ పద్ధతికి ముడి పెడుతూ దేశం తన స్వంత ప్రయోజనాల్ని విమేనా సాధించుకోగల్గుతుందా అనే ప్రశ్న తరచు వేయబడుతూనే వుంది.

మాస్కోలో విడుదలైన సమిష్టి ప్రకటన ద్వారా మనకు తెల్లమైంది ఏమిటీ అంటే, కనీసం ఇరవై అయిదు మిలియన్ డాలర్ల సహాయమన్నా కొరతబడుతుందీ అని. ఆ సమిష్టి ప్రకటనలో ప్రధాన మంత్రి 'రెండు జర్మనీ'లన్నాయని గుర్తించాలి అని చెప్పారు. ఇటీవల మార్షల్

టిట్ గారు కూడా అదే సూచించారు. ఇండియాకు అధికృత నిచ్చేముందు 'రెండు కాశ్మీర్' లన్నాయని ఇతరులంటున్న మాటలను గూడా గుర్తించాల్సిందే అని జర్మను లంటున్నారు.

ఇదీ వ్యవహారం. ఈ అధినాయక సమావేశం ద్వారా హిందుదేశానికేం భావం కలిగిందో చూడాలి. ఈ సమావేశం, ఆసియా ఆఫ్ ఫిరదేశాల ఐకమత్యానికి, కృషి చేసిందా అంటే, మార్షల్ టిట్ గార్ని ప్రక్కగా వుంచాల్సి వస్తుంది. విబంధ దేశాలకు సంబంధించిన సమావేశమా? పోనీ, పాశ్చాత్య వ్యతిరేక దేశాల్లాగున అమెరికాను ఆసియాలోంచి వెలివేయాలనే రాదాన్ని ఈ సభ ఏమైనా బలవరచడానికి ఉద్దేశించబడిందా? అదీకాదు. అమెరికాను యూరప్ లోనే తన పలుకుబడిని ఎక్కువ ఉపయోగించుకోమన్న చె నా మాటలే మర్చి వెళ్ళబడ్డాయి. సహాయం గురించి వాదించ బడింది. తమదేశం వలే భారతదేశం కూడా సహాయాన్ని ఎందుకు కోరకుండా వుండ లేకపోతోంది? అని ప్రెసిడెంట్ నాజర్ ప్రశ్నించారు. "ఈజిప్టు అలా చేయగలిగితే మీరెందుకు చేయలేరు?" అని ఆయన అన్నారు. సత్వర సమాధానం ఏమిటీ అంటే భారతదేశం ఈజిప్టు కాలేదు. ఈజిప్టులో నాజర్ గారు మణిపూసలాంటి మనిషి. మన దేశంలో అలాకాదు. మన కేంద్రమంత్రులు వారివారి నీడల్ని చూసుకునే భయపడి పోతున్నారు.

గోవధ విషేధానికిగాను ఒక దజనుమంది సాధువులు తీవ్రమైన ఆందోళన సాగిస్తున్నారు. మనత వహించిన దేశీయాంగ మంత్రిగారు కొన్ని సవరణలను సూచించారు. కాంగ్రెసుకు దేశమంతా పాలించాలనే కాంక్షతోపాటు కార్యాలయాల్లో వర్గోన్మచి పని చేయాలని కూడా వుండాలి. అతి చిన్న విషయాల్లోనే మనం తప్పుబడుగు వేస్తూ వుంటాం. అందుకే మనం ఈజిప్టును అనుసరించలేము.

మిసుక్కుంటూ సహాయం చేస్తున్న పాశ్చాత్యదేశాలకి, భవిష్యత్తులో మేము మీ సహాయం కోరబోవడంలేదు అని భారత

దేశం చెప్పలేదు. వాల్ సప్రకాశిక దు. 4000 కోట్లు విదేశీ సహాయం మీద, రు. 300 కోట్లు విదేశీ పెట్టుబడి మీద ఆధారపడి వున్నది. మిసుక్కుంటూనో, సమిక్కుంటూనో ఏదోవిధంగా విదేశీ సహాయం అనుకున్న మేరకు సుష్టుగా లభిస్తుందిలే అని భారతదేశం ఆశిస్తున్నట్టయితే అది నిచరకరమైన విషయం.

పూర్వం, ఇతరదేశాల్ని దోచుకున్న కారణంగానే ఇప్పటి పాశ్చాత్యదేశాలు సిరిసందలతో తులదూగుతున్నాయని, తక్కిన దేశాలు మాత్రం ఓడ దేశాలుగా మిగిలి పోయాయనీ, అంచేత సంపన్నదేశాలు అని వుద్ది లేని దేశాలకు సహాయం చేయవలసి వుందని అంటున్నారు. అమెరికా, జర్మనీ దేశాలకు చెందిన వలస రాజ్యాలు లేవుగనక, అవి స్వతంత్ర రాజ్యాలు గనక సహాయం చేయవలసిన బాధ్యత లేదన్నమాటే! అలానే స్వీడన్, స్విడ్జర్లాండు, డెన్మార్కు, నార్వే, ఆసియా దేశాలని కూడా సహాయం అడక్కుండు. సామెత చెప్పినట్టుగా, 'డాక్టరు గారూ నన్ను ముందు బాగుచేయండి' అనే పరిస్థితిలో వున్నప్పుడు, భారతదేశంలోని ఇరవై సంపన్న కుటుంబాలినీ ఏంచేయాలి? వీళ్లందరూ విదేశంలో వున్న 'మూలక ద్రవ్యాన్నంతా భారతదేశానికి తీసుకురావడానికి సిద్ధంగా వున్నారా?

ముఖ్యమైన ప్రశ్న ఏమిటీ అంటే, ఈ అధినాయక సమావేశం ద్వారా మనకు లభించింది ఏమిటి? కాశ్మీరు ప్రసక్తిగాని, పాకిస్తాన్ విషయంగాని ఈ సమావేశంలో తీసుకురాబడిందా? గైవా మల్లీ మనపై దాడి జరిపినప్పుడు ఈ ఇద్దరు సహాయకులు మనకు తగిన సహాయం చేస్తామని వాగ్దానం చేశారా? ఈ సమావేశం ప్రపంచ శాంతికి కనీ చేసింది! ముఖ్యంగా వియత్నాంలో శాంతిభద్రతల గురించి చర్చించింది! హాబీగా పెట్టుకుని 'బందో'లు జరపడం, బమ్మల్ని, బ్రాముల్ని, రైలు పెట్టెల్ని తగలబెట్టడం, అద్దాల కిటికీలను పగలగొట్టడం, ప్రజల్ని హింసించడంలాంటి దుష్కృత్యాలని శాంతపరచడానికి ఇది ఉద్దేశించబడితే సమంజసంగా వుండేది!

ప్రపంచశాంతిని అర్ధించే ముందు, ఈ దేశంలో శాంతిభద్రతల్ని కాపాడండి అని అదాడానికి ప్రజలకు హక్కుంది. ఏ ప్రభుత్వమైనా ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పవలసి వుంటుంది. వియత్నాంలో శాంతిని నెలకొల్పేందుకు తగిన మిలిటరీ, ఆర్థిక, పారిశ్రామిక స్తోమత ఏమన్నా మన దేశంలో ఎక్కువగా వుందా ఏం? ఈ 'ముమ్మూర్తుల తమాషా'లో భారతదేశం నవ్వులపాలయింది!

ప్రధానమంత్రి తమ ఉపన్యాసారంభంలో, 'లేని' దేశాలకి సహాయం చేయడానికి ముందుకు రాలేకపోతున్న 'ఉన్న' పాశ్చాత్యదేశాల్ని తూడవారూ. గోవధ నిషేధానికి సాధువులు చేస్తున్న అందోళనను బ్రిటిష్వారు ప్రోత్సహిస్తున్నారు! ఢిల్లీలో ఇద్దరు బ్రాహ్మణ బాలురిని దసరారోజున పూజించమని అమెరికా ప్రభుత్వం నిర్బంధించింది! ఎంత చక్కని సామ్యం!

ఢిల్లీలో మరో అద్భుతమేమిటి అంటే, సాధువులు కూడా మూఢోతరగతికి చెందిన పాశ్చాత్యుల లాగా ప్రవర్తిస్తూ, పాశ్చాత్య వ్యతిరేకమైన బృందగానాలు చేస్తున్నారు! శరీరంలోని సంపులు కనిపించేలా తెల్లని పంచెలు కట్టే మనుషులు ఇక్కడ కనిపిస్తారు. కాని వాళ్లందరికీ పాశ్చాత్యుల నడవడిక కావాలి. పాశ్చాత్యుల గృహోపకరణాలు కావాలి. వాళ్లు నివసించడానికి ప్రతీదీ పాశ్చాత్య పద్ధతిలోనే వుండాలి. చూస్కోలోని రష్యనులు ప్రాక్ దేశస్థులై నట్టుగానే పాశ్చాత్య వ్యతిరేకత 'ఫేషన్' అయిపోయింది! అవును.

కాగితం ధరించే సూచన!

కాగితం మీద కంట్రిక్స్ తొలగించడానికి పరీక్ష జరుగుతూ వుంది. కాగితం ధరించడానికి కూడా ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తూ వుంది. కాగితం ధరించే నిమిత్తమై పారిశ్రామికమైన వత్తిడి ఎక్కువగా వున్నట్టు తోస్తూ వుంది. అదేవిధంగా పరిశ్రమకు పాత సంస్థలు, కొత్తసంస్థలు యోగ్యమైన— అయోగ్యమైన సంస్థలు ఒక సమస్య! సమానాంతరమైన ధరించేందుకు కొన్ని సంస్థలకు మంచి లాభాలు చూపెడతాయి. ఓడికల్లా పనిలోనూ పరిపాలనలోనూ కుంటువడిన సంస్థలకు కూడా

న్యూ ఢిల్లీ లేఖ

కొంత ముడుతుంది! కంట్రిక్స్ను ఎత్తివేయడం వల్ల పోటీ పెరిగి అవి అందిచ్చే అధికోత్పత్తివల్ల ధరలు వాటికే సర్దుకుపోతాయని నచ్చచెబుతున్నారు.

నూలుబట్టలు, చక్కెర పరిశ్రమలకూ ఇటువంటి పరిస్థితే ఎదురవుతూ వుంది. ఈ మొదటి పరిశ్రమ వాణిజ్య మంత్రిత్వ శాఖ పరిపాలనలో వుంది. రెండవది ఆహార వ్యవసాయశాఖ అధీనంలో వుంది.

ప్రభుత్వం అక్టోబరు నెలారంభంలో బట్టల ధరను ఆరు శాతం పెంచేసింది. ప్రత్తి, రంగులు, రసాయనాలు లాంటి ముడిసరుకులు ధరించిన కారణంచేత ఈ పెంపుదలను చేయవలసి వచ్చిందని కారణం చెప్పబడింది. నేతనాలు పెరగడం వల్ల బొగ్గు ధరించబడింది. ఈ రెండు విషయాలలోనూ ప్రాతకాత్తల 'సంస్థల' యోగ్యయోగ్యమైన పరిపాలన కొట్టివేసి నట్టు కనబడుతూ వుంది. ప్రత్తి పరిశ్రమలో వలె కాగితం పరిశ్రమలోనూ ముడిసరుకు ధరించబడింది గనక మేమూ ఈ హెచ్చింపును వాంఛిస్తున్నామని కాగితం పరిశ్రమల వాళ్లంటున్నారు.

ప్రభుత్వం ఒక స్థిర నిర్ణయానికి వచ్చే ముందు పారిశ్రామికంతో చర్చిస్తుంది.

అభివృద్ధి లేని బట్టల పరిశ్రమ!

భారతదేశంలో బట్టలమిల్లుల పరిశ్రమ ఒక గడ్డు నమస్యగా వుంది. పోటీని ఎదుర్కొనేందుకు జననవార పరిశ్రమ వలె ఈ పరిశ్రమను నవీనపరచలేదు. 'ఆటో మేటిక్ లూప్స్'కి వ్యతిరేకత, బట్టల మిల్లుల బాధ్యత మీద ఇద్దరుకు 'సబ్సిడీ'ని ఎక్కువ చేయడం లాంటివి ఈ పరిశ్రమకు అభివృద్ధి నిరోధకాలుగా వున్నాయి. ఉత్పత్తి కయ్యే ఖర్చు అధికమైపోతూ వుంది.

ఈ సంవత్సరం ఆశించతగ్గ అభివృద్ధి కనిపించదు. దసరా, దీపావళి పండగల అమ్మకాన్ని బట్టి చూస్తే వినియోగదారుల తగ్గిపోయారనిపిస్తూ వుంది. ధరించే గుడ్డలన్నీ అలానే వుండిపోయాయి. కనీసం మూడు శాతం పెంచినా ఇలానే వుండేది. ముడిప్రత్తి అభివృద్ధియైనా

అంత మెరుగ్గా కనిపించడంలేదు!

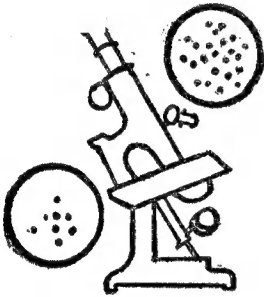
'ప్రజా ప్రభుత్వంలో ఏదీ ఉన్నట్టికి రాలేదు' అన్న నెహ్రూగారి సూక్తికి నిదర్శనంగా బట్టల పరిశ్రమ అనంతస్థి ఫలితాలనిస్తూ వుంది. ఎగుమతులకు సంబంధించిన అవకాశాలని మెరుగు పరచడానికి మన వాణిజ్యమంత్రి మనూభాయ్షి గారు ఎప్పుడూ విముఖత చూపిస్తూనే వున్నారనేది పరిశ్రమకు అర్థమైపోయింది. ఎగుమతికి సంబంధించిన మేల్కొన వధకాలు లేకపోవడమే దీనికి కారణం. గుడ్డలు బేళ్లకు బేళ్లు లాట్లు పడుతున్నాయంటే పడవూ మరి?

ఆహారధాన్యాల పరిస్థితి

మరో విధంగా చూసినట్లయితే, పూర్వం వున్న చాలీచాలని పరిస్థితులు ఇప్పుడు లేవు. వస్తువులు, బట్టలు కొన్నిచోట శాలో ఆహారధాన్యాల, పంచదార, సెమెంటు ఇప్పుడు మార్కెట్టులో తేలికగా లభిస్తున్నాయి. అయితే అవి సక్రమమైన పద్ధతిలో వినియోగదారులకు అందుతున్నాయా అనేది ప్రశ్న.

కొన్ని రాష్ట్రాల్లో మినహా తక్కిన ప్రదేశాల్లో ఆహారధాన్యాల కొరత తీరలేదు. బీహార్, తూ. ఉ. ప్రదేశ్ రాష్ట్రాలు సక్రమమైన పరిపాలనలేని రాష్ట్రాలుగా గుర్తింపబడ్డాయి. 1967 లో ఆహారధాన్యాల దిగుమతి కుంటుపడుతుందనేది కూడా మనం మనసులో వుంచుకోవాలి. మన ప్రభుత్వం రఫీకిద్వాయ్ గారి సుంచయివా ఈ ఆహార సమస్య గురించి ఏమీ నేర్చుకోలేకపోయింది! ఆహార సంబంధమైన కిక్లెస్ట్ పరిస్థితిని ఎదుర్కోడానికి కంట్రిక్స్ నెత్తివేస్తానని ఆయన అన్నప్పుడు ఎవరూ ఒప్పుకోలేదు. అయినా, నిర్మాణాత్మకమైన పథకం వేసుకుని ఆపని చేసి ఆయన కృతకృత్యులై వారు. పంచదారను కూడా దిగుమతి చేసి పంచదార పరిశ్రమను పాపురించి జాగ్రత్తపడేలా చేశారు.

దేశవ్యాప్తంగా సకాల వర్షాలు కురిసి నప్పుడు, పంటలు బాగా పండినప్పుడే ఈ ఆహారసమస్యపూర్తిగా సమసిపోతుందని మన వారంటున్నారు మరి! ●

Nital

MEDICATED PIMPLE CREAM

(నిటాల్ మొటిమల మందు)

రూ. 1.90
మాత్రమే
వస్తులు వే!

7 రోజులు వాడితేనే చాలు

క్రిమిసంహారక పదార్థాలతో తయారుచేయబడిన నిటాల్ ను డాక్టర్లు సిఫారసు చేస్తారు. చర్మానికి హాయిని చేకూర్చి, శుభ్రపరుస్తుంది.

* చక్కని సువాసన.

నిటాల్ మొటిమల మందు సురక్షితంగా, హాయిగా, పూర్తిగా మొటిమలను తొలగిస్తుంది. చర్మంలోని పోయి, మున్ముందు తిరిగి మొటిమలను లేవకుండా చేస్తుంది. లోపలికంతా పోవడంచేత మొదలంటా మొటిమలను తీసివేస్తుంది. మొటిమలు ఎండి పడిపోగలవు. దీన్ని వాడిన తర్వాత ఇతర దోషాలేమీ వుండవు. మచ్చలుగాని, గుంటలుగాని పడవు.

యువతీ యువకులందరూ వాడవచ్చు. చర్మాన్ని శుభ్రపరచి, మనుషు శేర్పి విగనిగలాడుతూ యౌవ్వనం ఉట్టిపడేటట్లు చేస్తుంది.

ఉచితం-

నిటాల్ గురించి వివరాలన్న వస్తువులకుం
డిస్ట్రిబ్యూటర్లవద్ద దొరుకును.

ఉత్పత్తిదారులు:

కొచ్చిన్ పామ్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
వరకల్ హౌస్, మంత్రా రోడ్, కొచ్చిన్-2.

ఉపయోగించు వద్దతులను తెలుపు కరవ్రతము ప్యాకేజీలో ఉంచబడినది.

మద్రాసు, ఆంధ్రప్రదేశ్, మైసూరు, కేరళ లకు డిస్ట్రిబ్యూటర్లు.

గణపతి అండ్ కంపెనీ,

103/104, లింగకట్టపేరి, పి. ఓ. బాక్స్ నెం. 1986. మద్రాసు-1.

నటుడిగా రాణించాలంటే? శ్రీ అక్కినేని నాగేశ్వరరావుతో ఇంటర్వ్యూ

“నేర్పినది కాదు, నేర్వవలసింది చాలా వుంది. చేసింది కాదు, చెయ్యవలసింది చాలా వుంది.” అని వంద చిత్రాలు పూర్తి అయిన సందర్భంలో శ్రీ అక్కినేని నాగేశ్వరరావు వివరంగా అన్నారు. ఆ వివరమే ఏ కళాకారుడి విజయానికైనా అవసరమని అరిచే వ్యక్తి అక్కినేని.

దీపావళితో విడుదలకానున్న ‘అస్తిపరులు’ అక్కినేని 122 వ చిత్రం. ఇంకా తాను నేర్వవలసిందీ, చెయ్యవలసిందీ చాలావుందని మొన్న విజయదశమినాడు ఆయన్ని నేను ఇంటర్వ్యూ కల్పకున్నప్పుడు చెప్పారు.

నటుడు తన గమ్యానికి చేరుకున్నానని, తన ధ్యేయాన్ని సాధించానని చెప్పజాలడు అని ఆయన నాతో చెప్పారు. ప్రతినటుడికీ తన గమ్యం, తన ధ్యేయం అనుక్షణమూ జండుబాటుతో ఉంటూనే అందకుండా వుంటుందని అక్కినేని చెప్పారు.

“నటుడిగా మారినాడు ఆక్రమిస్తున్న స్థానానికి చేరుకోవడానికి, గత 25 సంవత్సరాలుగా ఈ పరిశ్రమలో నిలబడగలిగాడానికి ఏ ఏ గుణాలను పెంపొందించుకోవల్సి వచ్చింది? నటుడిగా రాణించాలంటే....?” అని శ్రీ నాగేశ్వరరావును అడిగాను.

ప్రతివ్యక్తి జీవితంలో విజయం సాధించడానికి ఉండవలసిన లక్షణాలే కళాకారుడికి అవసరమని ఆయన అంటారు. “నటన శక్తి కావాలి. విచక్షణా జ్ఞానం అలభ్యమైతే కావాలి. కళాత్వస్థ పొందుకోవాలి. శ్రమలతో భావం అంతర్నియంగా ఉండాలి. నిగూఢీకృత కావాలి. త్యాగచిహ్నం ఆత్మ జలం అత్యంత ప్రధానంగా ఉండాలి,” అని అక్కినేని చెప్పారు.

నటజీవితంలో తాను నేర్చుకున్న పాఠాలు కూడా ఇవేనని, సినీమారంగంలో రాణించాలే ఉత్సాహం కల యువకులైతే వేమీ, యువతులైతే నేమీ నేర్చుకోవలసిన పాఠాలు కూడా ఇవేనని తాను భావిస్తానని ఆయన అన్నారు.

‘మనశక్తి - చిత్ర పరిశ్రమలో - ఏలా వుండాలంటారు?’ అని అడిగివచ్చుడు,

అక్కినేని నాగేశ్వరరావు

“సినీమాలో చేరగానే ఒకటి రెండు పాత్రలు లభించవచ్చు. ఆ తర్వాత మళ్ళీ పాత్రలు లభించక పోవచ్చు. ఇక, చక్కని పాత్రలు లభించడమనేది జరగక పోవచ్చు. అసలు పాత్రలే రావడం లేదని పలువురు నిరాశ పడవచ్చు. మంచి పాత్రలేవీ రావడం లేదని మరికొందరు నిరుత్సాహపడవచ్చు. అలా నిరాశపడితే, నిరుత్సాహ పడితే నిష్క్రమణ తప్పదు. ఆ పరిస్థితులను ఎదుర్కోగలిగిన వారే ఉండాలి. మొదలు ఏ పాత్ర లభిస్తే అందుతో నటించుకోవాలి. ఉత్తమ పాత్రలకేసం నిరీక్షించాలి. దానికి సహనశక్తి కావాలి. పె్నా కొత్తవారు పరిశ్రమలో అనుకోని సంఘటనలనూ ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది. వెంటనే గౌరవం, ఆదరణ లభించలేదని భావించరాదు. పరిస్థితులకు అనుగుణంగా పడచుకోవాలి. పరిశ్రమ ఆదేశాలను ఆచరిస్తేనే మునుముందు ఉజ్వల భవిష్యత్తు కలుగుతుంది. ఉత్తమ అనకాశాలు రాగలుగుతాయి. అప్పుడే తనస్థానాన్ని నిలదొక్కుకోగలుగుతాడు. సుస్థిరమైన ఉన్నత స్థానాన్ని చేరుకోగలుగుతాడు కూడా.” అని అక్కినేని నాగేశ్వరరావు వివరించారు.

తాను పరిశ్రమలో మొట్ట మొదట ఎదుర్కొన్న పరిస్థితులను తెలిపారు. తనకు లభించిన ప్రతిపాత్రనూ వటించానని,

తానుమెచ్చిన, తనకు నచ్చిన మంచిపాత్రలు వెంటనే రాలేదని కూడా ఆయన అన్నారు. ప్రతినటికి, నటుడికి ఈ సహన శక్తి అవసరమని ఆయన అంటారు.

‘ఏలాంటి విచక్షణా జ్ఞానం నటుడికి అవసరమంటారండీ?’ అని అడిగితే, లిప్త కాలం పాలు ఆయన ముఖంపై ఆలోచనా తరంగాలు కదిలాయి. పరిశ్రమలోని వ్యక్తుల దృక్పథాలను అర్థంచేసుకోగలిగిన సహనశక్తితోపాటు, వారి దృక్పథాలన్నీ మంచిని గ్రహించగలిగే విచక్షణాజ్ఞానమూ అలవర్యమైతే. తనకు నటుడికి జీవం. దాన్ని తీర్చుకోవడానికి నిత్యమైన విచక్షణా శక్తి కావాలని ఆయన అంటారు. క్షీర సీర న్యాయాన్ని ఆచరణలో పెట్టుకోగలిగిన శక్తి కావాలన్నారు.

‘తనపాతనూ, మిగతా పాత్రలతోగలిగి సంబంధాన్ని, దర్శకుడి భావాల్ని, నటుడు గమనించాలి. యదార్థ జీవితంలో అపాత ప్రవర్తనను గుర్తించాలి. ఆ ప్రవర్తనను తెరపై తానేలా ప్రదర్శించ జేయాలో ఆలోచించుకోవాలి. ఇంటర్వెయ్ చేసుకోవాలి. అందుకు దర్శకుడి సలహాలు తీసుకోవాలి. ఆ తర్వాత దానిని కెమెరా ముందు ఆచరణలో పెట్టాలి.” అని శ్రీ నాగేశ్వరరావు చెప్పారు.

విచక్షణాశక్తితోపాటు నటనా సామర్థ్యత కూడా కలిగివుంటే అనటుడు ఉన్నత స్థాయికి చేరుకోవచ్చని ఆయన అంటారు. కళాత్వస్థ గురించీ నేను అడుగగా ‘అది ఆనంత మైనది’ అన్నారు. నటనతో పరిపూర్ణత అనేది లేదన్నారు.

నిరంతర గమనమే నటుడి కర్తవ్యమన్నారు. ప్రతి పాత్రలోనూ నటుడు ఏదో కొత్త విషయం నేర్చుకుంటూనే ఉంటాడు అని చెప్పారు. త్వష్ట ఎన్నటికీ తీరదన్నారు. అది తీరదని భావిస్తే నటుడిగా అతను స్తంభించినట్లనని ఆయన చెప్పారు.

ప్రతి మనిషికి చాపత్యాలు సహజంగా—>

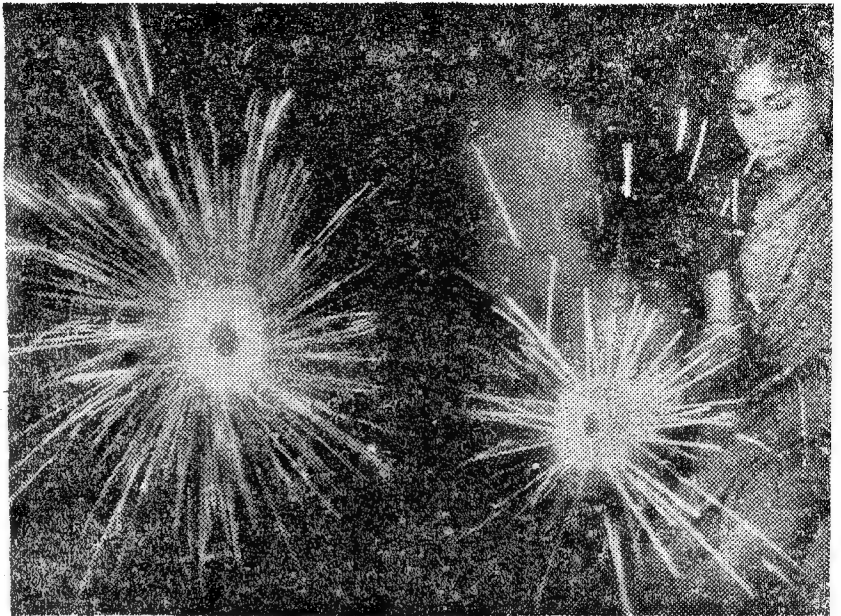

దీపావళి

సంప్రదాయానికి ఆచరణకూ సంబంధం సన్నగిల్లిపోవడం, ఎప్పుడో, ఏ కాలంతోనో ఏ శాస్త్రానిక, పాంచశాతిక ఘటనలవల్లనో, విర్యదీప ఆచారాలు కాలక్రమాన వివిధ విషయాలతో మేళవించి విడమర్చరాని సూత్ర సంగ్రహాలుగా రూపొందడం దీపావళి పండుగను పరిశీలిస్తే దృశ్యమవుతుంది.

నిజానికి దీపావళి పండుగకు, నరకాసుర వధకు సంబంధం ఏమిటి? ఉత్తరప్రదేశ్ లో జరిపే భరత్ మిలాదీకు, దీపావళికి సంబంధం ఏమిటి?

ఒక సమయంలో ఏదో అగ్రహార ఘటన జరుగుతుంది. దానిని జనం జ్ఞాపకపరచుకొనడానికో, దానివల్ల కలిగిన ప్రయోజనమో నష్టమో జనానికి తెలిసి జాగ్రత్త పడడానికో కొన్ని ఆచారాలు జనం ఆచరణలోకి వస్తాయి. కాలక్రమాన మరొకరిని అగ్రహార ఘటనలు జరుగుతాయి. ఒక స్వభావాన్ని బట్టి స్వభావార్థ ఘటనల కంటే ఉత్తరప్రదేశ్ ల ఘటనలు బలీయమవుతాయి. కాని పాతవి పూర్తిగా మరుగు కాకుండా తదభిమానులు కొట్టుకుంటుంటారు. దానితో కొత్త నీరు గట్టి పాతనీరు కొట్టుకుపోతుందనట్లుగా కాక, కొంత కొట్టుకుపోయినా, కొంతైనా నిగిలి, పాతకొత్తల

విఘ్నేశ్వర కాల

విఘ్నేశ్వర కాల

సమన్వయం జరిగి, విఠ సంగ్రహార్యం ఏర్పడుతుంది. అదే దీపావళి విషయంతోనూ జరిగింది.

దీపావళి మనకు అభిప్రాయ సంగ్రహార్యం సరళి ఎల్ల ఆచరణకు వచ్చిన పండుగ. మనపూర్వులు ఆరువేలలు పగలు, ఆరు వేలలు రాత్రి అనే కాలమానంలో వున్న సమయం హిసం ఉపాసించాటి. ఒక్కప్పుడు మేష విఘ్నము నుంచి ఉత్తరాయణం,

తులా విజయము మంచి దక్షిణాయణం లభ్యమయ్యేనని బోధి శాస్త్రవేత్త చెబుతున్నారు. దక్షిణాయణం నుండి ఏ ఏకటి, సరళం. ఉత్తరాయణం నుండి ఏకటి, సరళం. ఈ ఆరువేలలు ఏ రాత్రిని మనపూర్వులు 'మహారాత్రి' వ్యవహరించినట్లు పురాణ ధర్మశాస్త్ర గ్రంథాలు తెలుపుతున్నాయి. దక్షిణాయణం (72వ పేజీ చూడండి)

ఉంటాయి. కాని కళాకారుడు తన చాపల్యాన్ని అదుపులో పెట్టుకో గలగాని వాగే శ్వరరావు అంటారు. అందుకు నిగ్రహం కావాలి. అది లేనిచో రాజీందం కష్టం. కొన్ని పదార్థాలు నలులకు చాలా ఇష్టమైనప్పటికీ, మూనుకోవలసి వస్తుంది. అందుకు నియమ, నిష్పల్ల లవసరమంటూ "నేను కడుపు నిండేలా — ఆయాసం వచ్చేలా భోజనం చేసి కొన్నేళ్లయింది" అని ఆయన తెలిపారు.

"ని త్యాగానికై అత్యుబంధం ముఖ్యమని అన్నారు. అది ఎలా సుందరిని అభిప్రాయపడుతున్నారు?" అని ప్రశ్నించాను.

కళా నలుడికి ఆరాధ్య దైవము. ఎంతో త్యాగం చేస్తేనేనా తన కళతో ఏకత్వం పొందలేడు. ప్రేక్షకులను ఉత్తేజపర్చలేడు. ఈ త్యాగంలో తనవారి సుఖాలను,

తన సుఖాలనూ వదులుకోవలసి వుంటుంది. మూటింగ్లు జోరుగా సాగుతున్నప్పుడు వేళకు ఆహారం దొరకదు, నిద్ర ఉండదు. రాత్రింబవళ్లూ ముఖానికి రంగు రుద్దుకుని కెమరా ముందు నిలుచో వలసి వుంటుంది. తన కుటుంబంతో వోయిగా, విశ్రాంతిగా గడవడానికి టైము దొరకదు. అందుకే అట్టి త్యాగం చేయడానికి అత్యుబంధం కూడా కావాలని అక్కినేని అన్నారు.

తాను ఉదయం ఆరు గంటలకే వెళ్లి రాత్రి ఏ రెండు మూడు గంటలకో ఇంటికి వచ్చిన రోజులు 1951 — 54 మధ్య ఎన్నో ఉన్నాయని వాగేశ్వరరావు చెప్పారు. సగటున రోజుకు 20 గంటలు పనిచేసి వాడినని తెలిపారు. జీవితమేదో, నటనేదో, నిజమేదో, కలేదో, నిద్రేదో, మెంతులేదో

తెలియక తిక్కుక పడిన రోజులవని అన్నా

"ఇంటికి వచ్చినా, ఇంత తిని తెలియకుండా నిద్రపోవడం తప్ప, ఇంకా వాళ్లని పనికరించే తీరికా, వాపికా ఉ కావు" అని అక్కినేని చెప్పారు.

త్యాగాలకు కూడా సిద్ధపడగలిగిన బలం ఉండినందుచేత, ఈనాడు స్థానాన్ని అందుకో గలిగాడు, ఇన్నే సర్దిశమలో నిలబడగలగడానికి ఏత్తే

తన కళకై నలుడు అత్యుపసాహిత్యం చేసుకోవాలి. అప్పుడే నలువ రాణిస్తూ ఆ నలుడూ నాలుగు కాలాలపాలుస్తాడు, అదే అక్కినేని వాగేశ్వర సుదీర్ఘ సినిమా జీవితపు రాణిపు మౌలిక లక్షణం.

— బాసాని సుదర్శనరె!

నాకు ఒకటి ఇవ్వు!

కృష్ణా

మిఠాయిలు

కె.సి.సి. లిమిటెడ్,
ఉయ్యూరు & మద్రాసు

Collection-KCR-847.1a

జీవన్ మౌన్

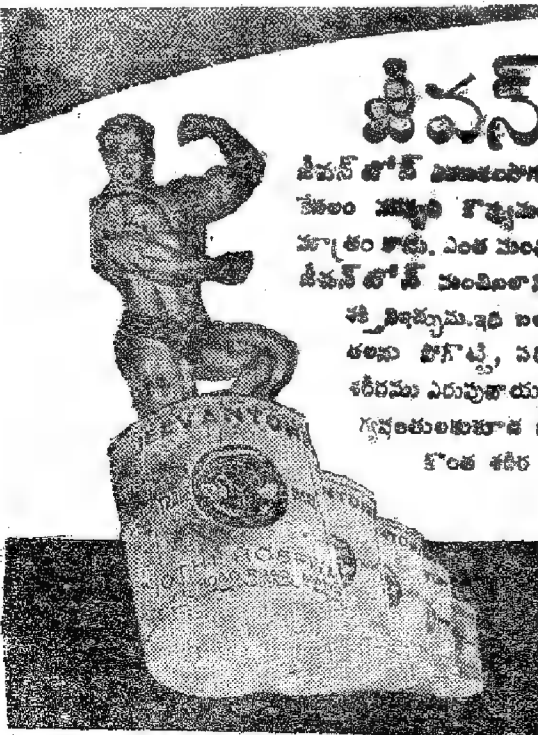
రిజిస్టర్డ్ నెం. 218726

జీవన్ మౌన్ వివాహంనాగులా వున్నారాకిలావును ఇవ్వుకు తోడ్పడును. జీవన్ మౌన్ కేవలం ముప్పాది కొమ్మలతో అయోధ్యనాయకీనది కాని అంతపుల కొమ్మనుండి వ్రాతం కాదు. ఎంత మంది అపారము తిన్నా ఎముకలతోగువలె బలహీనముగావుండేవారికి జీవన్ మౌన్ మంచిలాభి, తావుడు, జరువును యిచ్చును. ఆకలి తేలివారికి మంచిజీర్ణ శక్తినిఇచ్చును. ఇది బలహీనత, కాళ్ళ నెరులు తేలిపోవుట, తలతిరుగుడు, రక్త హీన తలను బాగుట్టి, పరిపూర్ణమైన అరోగ్యమును, వుష్టి ని ఇచ్చును.

శరీరము ఎరువుకాయబొందడానికి జీవన్ మౌన్ హాట్ మాట్లాలు తీసుకోండి. ఆరోగ్యవంతులగుకూడ జీవన్ మౌన్ మంచిది. జీవన్ మౌన్ తీసుకొన్నప్పుడు మీకు కొంత శరీర బ్యాయామము అవసరము. కావలసిన ఐదుపు, బలిష్ఠ త చేరిన వెంటనే జీవన్ మౌన్ సేవించుట నిలుపుట మంచిది.

ఇతర వివరములు మందుతో పంపబడుతాయి.
కేల: 450 గ్రాములు రూ. 10 (హామి చార్జీలు రూ. 3)

Dr. Vasan, Jothi Hospital,
28, North Beg Road, T Nagar,
Madras-17.

కవయిత్రి

నన్ను ప్రేమించరూ...

నా జీవితం ఒక కావ్యంలా వూహించి, ఆ కావ్యంలో నేను నాయక నయినట్లు భ్రమించి ఉత్తరాలు రాస్తూ వుంటాను కొందరు అభిమానులు. జీవితం కావ్యం అయితే, ఆందులో నాయకడైలే-అందాలు నిరబూనే కృత్రిమో పరవశించిపోవాని కోరుకొనడం కన్న వేరే అనందం ఏమి ఉంటుంది?

అనునిత్యమూ అనంతంగా వచ్చే అభిమానుల పుత్తరాల్ని కొన్ని సురి గమ్యులుగా వుంటాయి. మరకు పోనీ టీవీమాంత్నే కాక విజ జీవితంలో కూడ జరుగుతున్నదేమో అనిపిస్తుంది ఒక్కొక్క సారి, అవి చదువుతుంటే....

ఒకసారి ఒక ఉత్తరం వచ్చింది. బహుశ కొత్త గూడెం నుండి అనుకుంటూ, "రిక్త రూపాయలు తెస్తాను. ఈ వెల 29 వ తేదీన సాయంత్రం 4 గంటలకు పిల్లల్ని పార్కుకి రండి. ఎక్సైజ్ వెర్రిపోయి పెర్లి చేసేను కుండాం." అంటూ రాసారు ఒకరు. జీవితం నుంచి తప్పించుకు పారి పోవడం అంత ముఖ్యమా? నవ్వువచ్చింది.... "క్లెట్ కాన్స్ట్రస్ట్ వేసుకోవద్దు, ఫలానా ప్రితంలో మీరు అవి వేసుకోగా దూసి ఎంతో బాధపడ్డాను. ప్లీజ్. ఇకపై వేసుకోకండి. మీరు పీరిలోనే ఎంతో జాగ్రత్తారు." అంటూ కాకివాడ నుంచి ఒక ఇంటిపిరింగ్ స్టూడెంట్లు రాసారు. అలాగే విజయవాడ, గుంటూరు విశాలపట్టణం, బాపట్ల, నెల్లూరు మొదలైన చోట్ల నుండి అనేక లేఖలు

వచ్చాయి. వీటిమూలకే వత్తెడారలు మన యివ్వ ప్రకారం జరుగు తుందా? వేషసుగుర్వమైన డుమ్మలు వేసుకోవలసి వుంటుంది. ఒకానొకరి అతి వేరుకోక వచ్చును....

ఈ మధ్య అనంతపురం తెల్లవర్షాలు "మీరు లైట్ రోల్స్ నులుకే వేయండి. ఇరుకైన వేషాలు వేయవద్దు. మీరు ఏదన్నే మేమూ ఏడవవలసి వస్తుంది. వస్తు, అక్కా!" అన్నారు, కొందరు సోదరి మాలులు. ప్రితాలలో ఆయానందల్లా వచ్చువచ్చు దుఃఖితక తప్పదని వారికి ఎలా నచ్చజేప్పింది... వారి అభిమానానికి వ్యాధయం ద్రవించింది.

తీరిక వేళ్లో వచ్చే ఉత్తరాలన్నింటి ఒక్కొక్కటిగా చదువుతూ వుంటే.... యిలా ఎన్నో అనుభూతులు కలుగుతూ వుంటాయి. కొంత నుండి అమ్మాయిలు జుట్టు జుట్టుగా వచ్చి ఆరవేరులు వాసి సంతకాలు పెట్టుకుంటుంటారు. వూసరి చలవవిచ్చకుండా ఒకటే ప్రశ్నలు వేస్తారు.

మరొక తమాషా ఆయన పంగతి చెప్పా... ఒక రోజున మధ్యాహ్నం మరొక స్త్రీ గంటల వేళ వ్వివార చేసి షిఫింగ్ కి వెళ్ళామని తయారవుతున్నా. ఇంతలో ఫోన్ కాల్ వచ్చింది. రిసీవ్ చేసుకున్నా. ఎవరో రాజాబ్! విషయం ఏమిటో చెప్ప కుండా కుకల ప్రశ్నలు వేయసాగారు. "ఏం కావాలి" అన్నాను. "మీరంటే నాకెంతో యిది. మిమ్మల్ని ప్రేమించాను. తరగతి అర్థిస్తానులువ్వా. ప్లీజ్"

నన్ను ప్రేమించరూ? అన్నాను.

"ప్రేమా! అంటే?"

"నన్ను భావించి తయారని నాని ప్రేమంటే మీకు తెలియదా? నునగిచ్చి వున్నాకోవడం."

"నా మనస్సు మీకప్పుడు మంటాదా? నిజమేమో నునగిచ్చి మీకప్పుడు మిగిలి పోలేదు."

"అబ్బ అది కాదండీ. ఇద్దరి నాని ప్రేమించ మంటున్నామి."

"సార్" అన్నాను. "ప్రేమంటే నాని తెలియదు. తెలుసుకున్న వెంటనే మీకు ఫోన్ చేస్తాను."

"సుర్మిపోకంటే - మతి!" అంటూ ఫోన్ నెంబరు యిచ్చారు.

— ఇక ప్రేమ లేని విషయాని వస్తే కోర్కెలు. రోజూ వత్తెడ మూంటాయి. ప్రాణాధికంగా ప్రేమి మున్నా మంటూ ఫోన్ పిలిచి వెలుతార కొందరు. నా కే చిట్ట దెబ్బ తగిలి పహించలేరు యింకొందరు. అరోగ్య నిధి చూసుకోమని, ప్రితాలి బాగా తీసుకో మని చెబుతూ వుంటారు మరి కొందరు. వీరంతా నా క్రేయాభిలాషులు. నన్ను నా నలుమూ అభిమానించేవారు. వచ్చికి తోడ్పాలు యిచ్చేవారు. నా ఆదరాభిమానాలను కంకాలం పుతల్లతలే గుండెల్లో నిలుపుకోగలనే తప్ప - వారికి మేమి ఏం చేయగలను? ●

టీ. కృష్ణకుమార్

కమ్యూనిస్టుదేశాలలో కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు కామరాజ్

(గత సంచిక తరువాయి)

ఆర్. వెంకట్రామన్

వాలాగ్రాడ్ నగరం చేరి, విమానం నుంచి దిగిన వెంటనే కామరాజ్ కు “మనం సుల్ఫీ ఒకవేళ ఢిల్లీ చేరామా!” అనే భ్రమ కలిగింది. విమానం తలుపు తీయగానే ఢిల్లీలో వీధి వేడిగాడులు లోపలికి కొట్టి మమ్ములను మాడిపోయేట్లు చేసింది.

విమానాశయానికి నగరం మేయరు శ్రీ శోరోలోవ్, ఆయన మిత్రులు కామరాజ్ కు స్వాగతం చెప్పారు. మేము ప్రభుత్వ గృహం చేరేవేళకు రాత్రి ఏడుగంటలయింది. అయినా మన పూరిలో సాయంకాలం నాలుగు గంటలకు వుండే ఎండ వుంది. రాత్రి చాల పొద్దుపోయిన తర్వాతనే సూర్యుడు అక్కడ అస్తమిస్తాడు. తేనీరు పుచ్చుకున్న తర్వాత “నగరంలో తిరిగిరావచ్చు గదా!” అని బయలుదేరారు కామరాజ్.

చరిత్ర ప్రఖ్యాతి పొందిన ఈ వాలాగ్రాడ్ నగరానికి పూర్వం “స్టాలిన్ గ్రాడ్” అనే పేరు వుండేది. స్టాలిన్ మరణానంతరం ఆయనకు సంబంధించిన ఏ చిహ్నమూ వుండరాదనే నిశ్చయంతో ఈ నగరం పేరు గూడ వాలాగ్రాడ్ అని మార్చి వేశారు. ఆ ప్రాతిపదిక పైనే రసాయన శైలాలలో భద్రపరచబడిన స్టాలిన్ శాతకాయాన్ని కూడ రూపుమాపారు.

“ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి పొందిన నడుల పేళ్లు చెప్పు” అని భూగోళశాస్త్ర విద్యార్థిని ఎవరివైవా మనం అడిగితే, అతడు గంగ, నైల్, వాలా అని చెబుతూపోతాడు. అవిధంగా ప్రశంస పొందిన వాలా నదీ తీరంలో ప్రాచీనమైన మహత్తరమైన వాగరికత ఒకటి ఉన్నట్లు చెబుతారు పురాతత్వవేత్తలు. చారిత్రకమైన విఖ్యాతి మూత్రమే కాక పొడవు, విస్తారం, జల ప్రవాహం మొదలయిన విషయాలలోను బ్రహ్మాండంగా వున్నందువల్ల గొప్ప ఖ్యాతి పొందినదే. మన బ్రహ్మపుత్రానది లాగ చెదల్యయిన ఈ నది చెదల్పు కొన్నిచోట్ల రెండు మైళ్ల మేర కూడ వుంది. ఇంత కీర్తి పొందిన నదీతీరంలో వెలకొని వున్న ఈ నగరానికి అనదికి సంబంధించిన పేరే గదా వుండాలి? ఈ విధంగానే 1589వ

సంవత్సరంలో వాలాగ్రాడ్ నగరం ఏర్పడింది.

ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామానికి ముందు స్టాలిన్ గ్రాడ్ పారిశ్రామిక రంగంలో మహత్తరమైన పురోగతిని సాధించింది. ఆ పురోగతి హిట్లరు దృష్టిని ఆకర్షించింది. అందువల్లనే స్టాలిన్ గ్రాడ్ ను పట్టుకుంటే విజయం తథ్యమనే నిశ్చయంతో హిట్లరు సైన్యాలు వాలానది ఆనలి తీరాన్ని బలంగా ముట్టుడించాయి.

1942వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదలు 1943 ఫిబ్రవరి నెల వరకు స్టాలిన్ గ్రాడ్ వీధులలో నాజీ సైన్యాలకు రష్య సైన్యాలకు రాతనక పగలనక తీవ్రమైన పోరాటం జరిగింది. ఆ పోరాటం లక్షల కొలది ప్రాణాలను బలిగొన్నది. నగరంలోని పెక్కు భాగాలు వాశపమై, కొన్నిచోట్ల భవనాలు నేలమట్టమయ్యాయి. నూటికి పైగా కర్మాగారాలు రూపులేకుండా పోయాయి.

ఆఖరుకు సోవియట్ సైన్యాలు నాజీ సైన్యాలను రెండు వైపుల నుంచి చుట్టు ముట్టాయి. ఆ యుద్ధతంత్రం వల్ల నాజీ సైన్యాలు శరణు పొందాయి. 90 వేల మంది నాజీ సైనికులు పట్టుబడ్డారు. ఈ పతనం వల్ల నాజీ సైన్యాలు స్టాలిన్ గ్రాడ్ వైపుగా పురోగమించలేక కొట్టుకున్నాయి. యుద్ధం కొనసాగినంత వరకు నాజీ సైనికులు స్టాలిన్ గ్రాడ్ వైపు అడుగు ముందుకు వేయడమే సాధ్యం కాకపోయింది.

నగరం మేయరు కామరాజ్ ను మొదలు పిలుచుకొనిపోయిన స్థలం వాలానది సమీపంలో వున్న అత్యంత రమణీయమైన ఉద్యానవనం. దానిని చూచి ఆనందించిన రష్యావే యుద్ధం జరిగిన ప్రాంతాలకు మమ్ముల్ను పిలుచుకొని వెళ్లారు మేయరు. అంతిమ పోరాటంలో భగ్నమై ముక్కలుగా చెదరిపోయిన ఇండ్లు, ఫిరంగులు, ఫిరంగి గుండ్లు తుపాకులు మొదలయిన వాటితో ఏర్పరచిన ఒక యుద్ధకాల స్మారక భవనానికి

మమ్ములను పిలుచుకొని వెళ్లారు. ఈ స్మారక భవనం మామయూ వర్సత శిఖరంపై నిర్మించబడింది. యుద్ధపు సైనికృత్యాలు, వాటివల్ల ప్రాణాలు కోల్పోయిన వారిని దయనీయంగా వికలాంగులయిన వారిని, ఆ స్మారక భవనంలో చిత్రించారు. కళ్లు చెదరగాటే దృశ్యమిది. ఆ భవనం మీద ఒక యుద్ధనీరుని శిలావిగ్రహం “ఈ దేశాన్ని ఏనాడైనా కాపాడుతాము” అనే నినాదంతో నిలబడిన భంగిమలో స్థాపించారు. వీటివన్నిటినీ చూచు చూపిన నగరం మేయరు వాలాగ్రాడ్ పౌరుల “మరణించే వరకు పోరాడుతాము” అనే ప్రతిజ్ఞ చేసుకున్నారనే విషయాన్ని ఎంతో గొప్పగా ప్రత్యేకించి చెప్పారు.

ఈ యుద్ధస్మారక చిహ్నాలు చూచిన కామరాజ్ హృదయం కృంగిపోయింది. “ఇన్ని ప్రాణాలు నశించడం అవసరమా?” ప్రపంచంలో యుద్ధం అనివార్యమైనదా? అని భావించారు.

అక్కడ పునర్నిర్మాణమేమో చేయక పాతదిగా వున్న ఒక కట్టడాన్ని కామరాజ్ కు మేయరు చూపుతూ “ఈ కట్టడంలో ఏడేనిమిది మంది తమ జీవితాన్ని దుమ్ముగా భావించి, కట్టడం కాలిపోతున్నా అక్ష్య పెట్టక కాలు కదల్చక నిలబడి, నాజీ సైనికులు చేసిన ప్రయత్నాలన్నిటినీ ధ్వంసం చేసి, వారిని ఓడగొట్టారు. అంద్ర వల్ల ఈ కట్టడాన్ని ఒక స్మారక చిహ్నంగా భద్రపరచుకున్నాము. వీటిని అన్నిటిని భద్రపరిచిపాడుకొంటూరావడంలో మాకొక లక్ష్యం వుంది. వీటన్నిటినీ చూచి, యుద్ధం వల్ల కలిగే కీడును వచ్చే తరాలవారు తెలుసుకోవాలనేదే ఆ లక్ష్యం” అన్నారు.

సంవత్సరంలో పదివేలలు చలి సాచుగా వుండే ప్రదేశం వాలాగ్రాడ్. అందువల్ల ఆ నగరంలోని ఇండ్లలో విలక్షిటిక్ పంఖతో, శైత్య సాధన యంత్రాతో (ఎయిర్ కండిషన్ యంత్రాతో) వుండవు. చూకోసం ఎక్కడి నుంచో రెండు టేబిల్ ఫ్యానులను తెచ్చిపెట్టారు. అయినప్పటికీ రాత్రి వేడికి చూచు నిద్ర పట్టలేదు.

మేము విడిచిన తాళం ఎంతో ఎత్తయి వుంటే, ఎన్నో వసతులు చేయబడి వుంటే రాత్రి చాల వేడిగా వున్నందున చాల సేవటి వరకు మాకు నిద్ర పట్టలేదు.

మరుసటి రోజు ఉదయం ఫలవారం చేసేటప్పుడు "మీకు రాత్రి ఎలా వుంది?" అని నన్ను అడిగారు కామరాజ్.

"గది ముందున్న చలాంతలో గుడ్డ పరచుకుని పడుకున్నాను. మా పూజా పడుకున్నట్టు వుండినది." అన్నాను.

రవ్వోలో ఉదయం ఫలవారం సమయంలో పెరుగు వడ్డించే అలవాటుంది. మనకు ఉదయంపూట పెరుగు పుచ్చుకునే అలవాటు లేకపోయినప్పటికీ, ఆ రోజు ఎండ వేడిమికి పెరుగు పుచ్చుకోడం ఎంతో పోయిగా వుండింది.

మేయర్ కార్యాలయానికి వెళ్ళినప్పుడు యుద్ధానంతరం వాల్స్ట్రాగ్ గారిగా పురర్చిర్యాణం చేయబడిందని, అక్కడున్న కట్టడాలు, కార్యాలయాలు, వీధులు, రోడ్లు అన్నీ పూర్తిగా కొత్తవేసే నివదాలను మేయర్ తెలిపారు.

వాళ్ళ నదీతీరంలో 45 మైళ్ళ పొడవున వున్న ఈ నగరం జనాభా తొమ్మిది లక్షలు. 136 పాశాలలు, 300 లకు పైగా నర్సరీ పాశాలలు, 18 వృత్తి పాశాలలు వ్యవసాయ కళాశాల, వైద్యకళాశాల, వస్తు ప్రదర్శనశాలలు, శత మడుగులు మొదలయినవి ఎన్నో వున్నాయి. రాకపోకలకు బ్రూలీ బస్సులు, బ్రాములు, పడవలువంటి వసతులు వున్నాయి. ఫీటా పదివేల యిళ్లు కడుతున్నామని, గృహవసతి సమస్య తీవ్రం గానే వున్నదని మేయరు అన్నారు.

"విద్యా శిక్షణ వుచితమే కదా!" అని అడిగారు కామరాజ్.

"ఔను. పాశాలలలోను, కళాశాలలలోను, చదువుకు ఫీజు అనేది వుచ్చుకోడమే లేదు. అంతేకాక అర్హతగల విద్యార్థులకు స్కెల్లెండ్ కూడా ఇస్తున్నాము" అన్నారు మేయరు.

"వైద్య సౌకర్యం ఎలా?" అని అడిగారు కామరాజ్.

"అదికూడా ఉచితమే. మా సోవియట్ యూనియన్ లో డాక్టర్లవరూ స్వతంత్రంగా ప్రాక్టీసు చేయడానికి వీలులేదు. గంటన్నర సేపు పిల్లలతో వున్నానగా ఏదో ఒక సంవత్సరం వుండే ఏ డాక్టర్ నా

వని చెప్పాలి." అన్నారు మేయరు.

తర్వాత మేయరు ఎన్నో సమస్యలను గురించి మాట్లాడారు. ఆఖరుకు మంచి వీటి సమస్య వచ్చింది.

"ఈ ప్రాంతంలో మంచినీటి ఎద్దడి సమస్య అతి తీవ్రంగా వుంది. అంతుపల్ల ఉత్తరాన అట్లాంటిక్ ప్రాంతానికి పారే నదులను తిప్పి దక్షిణానికి తేవడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి" అన్నారు.

"నీటి కరువు పల్ల కాస్పియన్ సముద్రం కొంచెం కొంచెంగా పట్టిపోతున్నదని, దానికి తగినంత నీరు పోయి చేరడానికి దారి చేయాలని మేయరు తెలిపారు. ఈ ప్రయత్నాల పల్ల ఈరాన్ రాజు ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపుతున్నారని, కాస్పియన్ సముద్రం ఇరానుకు అత్యవసరమయినందున ఈ పథకాన్నిపూర్తి చేయడానికి ఇరాన్ చాల శ్రద్ధ వహిస్తున్నట్లు చెప్పారు.

వాల్స్ట్రాగ్ నగరం సాలుసరి రాబడి ఏడు కోట్ల రూబుళ్ళు; అంటే 66 కోట్ల రూపాయలు. ఇది ఎక్కువగా కర్మాగారాల నుంచి, కొద్దిగా చిల్ల వస్తుల మూలంగాను కలుగుతున్నదని చెప్పారు. పప్పులను గురించి ప్రశ్నించగా, పిల్లకానివారికి ఒక ప్రత్యేక కైవ వస్తు విధించబడుతుందని అన్నారు. మొత్తం రాబడిలో 62 శాతం విద్యావైద్య సౌకర్యానికి, ఒక శాతం మూత్రమే పరిపాలన నిర్వహణకు వినియోగించబడుతుందని తెలిపారు.

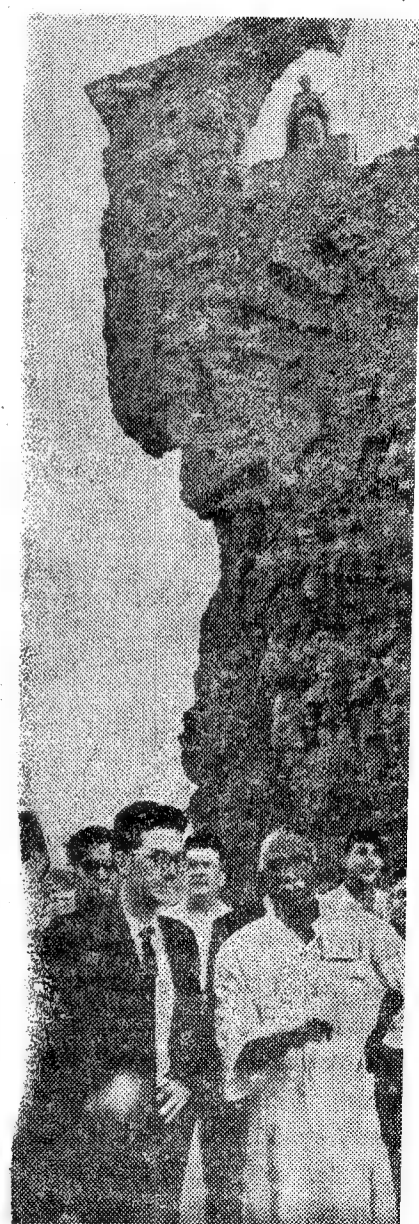
"మొత్తం రాబడి అంటే ఏమిటి?..." అని వివరణ అడుగగా, "మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ రాబడి మాత్రమే కాదు. కర్మాగారాల రాబడి కలిపి" అని సమాధానం చెప్పి మాకు ఆశ్చర్యం కలిగించారు మేయరు.

కామరాజ్ వాల్స్ట్రాగ్ ఆగమన చిహ్నంగా "మరణించే వరకు పోరాడుతాము" అని శపథం చేసిన యుద్ధవీరుని విగ్రహ మొకటి ఆయనకు బహూకరించబడింది.

మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ కార్యాలయం నుంచి కామరాజ్ వెళ్ళిచూచిన తర్వాత భవనం ఒక నర్సరీ పాశాల. అక్కడ గంటన్నర సేపు పిల్లలతో వున్నానగా కొంత గడిపారు కామరాజ్.

తల్లిదండ్రులు పనికి వెళ్లేటప్పుడు తమ పిల్లలను వదలిపెట్టి వెళ్ళడానికిగానే పిల్లలు చేయబడిన నర్సరీ అది. ఉదయం పిల్లలను అక్కడ వదలిపెట్టి సాయం కాలం వారిని ఇళ్లకు పిలుచుకుని పోతారు. ఆ వ్యవధిలో పూర్తిగా ఆ పిల్లలను ఎంతో మౌనం వినుగు, విరామం లేక కష్ట తల్లులలాగే నర్సరీ నిర్వాహకోద్యోగినులు చూచుకుంటారు.

కొందరు తల్లిదండ్రులు మరొక గ్రామానికి వెళ్లేటప్పుడు గూడ తమ పిల్లలను (68 వ పేజీ చూడండి)

స్టాలిన్ గ్రాడ్ 'మమేన్ హిల్' మీద

మర్నాది సూర్యోదయ

“అమ్మాయి! మీ ఆయన పిల్లమ్మన్నా ఉమ్మా” అని నాన్నగారు తేక వేశారు. “మ్మమ్మ నాన్న!” అంటూ శ్యామల చంటి యింటికి తేక పెట్టింది కాని, కూర్చున్న చాటునుంచి కదలేదు.

సంక్రాంతి సందగ రేపు. ఇల్లంతా చాలా వాదావిడిగా వుంది. ఈ ఏడు పిల్లలు సంక్రాంతి లాంటివి కాదు. ఢిల్లీకి అవతల ఎక్కడో సంచాటులో పనిచేసే రామం యీ నీలి యింటికి రావటం, అన్నయ్యని చూడటం ఎప్పుడా? ఎప్పుడా? అని ఎదురు

మామమ్మ శ్యామల, వాళ్ళ ఆయనను కూడా వెంటబెట్టుకుని రెండు రోజులు ముందు గానే పుట్టింటికి రావటం. అసలు అప్పటి కంటే ముఖ్యమయిన విషయం, పెళ్లి అయిన తరువాత శ్యామల భర్త అత్తవారి యింటికి రావటం కాని, కాపురానికి వెళ్లిన తరువాత శ్యామల పుట్టింటికి రావటం కాని యిదే మొదటిసారి. అందుకనే అందరికీ అందరి మెక్కినంత సంతోషం వుంది. మునగాయన మనస్సులో, ఆ రోజుల్లో మనశిత మూల ఒకటే. అమ్మాయి, ఎదురు

అల్లుడు యింటికి వచ్చారు ఎన్నో ఏళ్ళ తరువాత. అబ్బాయి రామం యింటికి వచ్చాడు. కొడుకులు లేని తనకు, అన్న కొడుకే స్వంత కొడుకు అయ్యాడు. బాబాయి! అంటూ అహర్నిశలు తనదగ్గరే వుంటాడు. వాడికి తనన్నా, శ్యామల అన్నా పంప పాగాలు. కాలేజీలో ఉపన్యాసాల హాజర్ ఫర్మ్, ప్రైజ్ వచ్చినప్పుడు ఆ డబ్బు పెట్టి, శ్యామలకు మంచి వోటీ కొనిపెట్టాడు. కాని రైవన్సిర్ల యం ఎదురు తప్పించగలరు? తీరా సమయం

వచ్చేసరికి శ్యామల పెళ్లికి రాలేకపోయాడు. పెద్ద చదువుల కోసమని జర్మనీ వెళ్లి పోయాడు. బంధు కోటి యావన్నుంది వచ్చినా, వాడు లేకపోవడంవల్ల వందిరి తెలియనే వుంది. కాని ఎన్ని బహుమతులు సంపించాడు! ఎంత సంబరపడుతూ ఉత్తరం రాశాడు?

వాడు తన యింటికి తిరిగి వచ్చేసరికి, తనకు వెయ్యిరెట్లు బలం వచ్చింది. రామం పూర్ణాక్షికి వచ్చాడని తెలియగానే, అబం గోపాలం, రెక్కలు కట్టుకుని తన యింటి దగ్గర వాలారు. వాడంటే పూర్ణాక్షి అందరికి ఎంత యిష్టం!! ఆడ వాళ్లు పలుక రించినా సిగ్గుపడి జానకి కూడా, వాళ్ళ ఆయన్ని వెంటబెట్టుకునివచ్చి, రామాన్ని పలుకరించి వెళ్లింది. ఆశ్చర్యం ఏమిటంటే, ఆ అమ్మాయిని చూడగానే, రామం తనే, ఆడపిల్లకన్నా సిగ్గుపడ్డాడు. అసలు వాళ్ళ పేర్ని అన్నట్టుగా, అబ్బాయి జర్మనీ వెళ్లకుండా వుండి వుంటే, జానకి, మా యింటి కోడలే అయివుండేది. అయినా ఎవరు, ఎవరికి, రాశిపెట్టి వున్నారో ఎవరికి తెలుసు. ఆ ఘడియవస్తే ఆ మూడు ముళ్లు అలా పడితీరవలసిందే! అవడానికి బ్రహ్మాతరం కూడా కాదు.

“శ్యామలా!” అంటూ అల్లుడి కంఠం గదిలోంచి వినిపించింది. కంఠస్వరంచూస్తే అతగాడికి కోపం వచ్చినట్టు వుంది. అసలే అదో మాదిరి మనిషి. ఎంత చదువూ సంపదా వుంటేనూ! ఏం లాభం! చిన్న పిల్లవాడిలాగా ప్రవర్తించుతాడు.

ఆడదాని నలవో ఏ విషయంలో విన్నా, కుమార్తె వివాహం విషయంలో వినడం తను చేసిన మొదటి పొరబాటు. వివాహం అయిన మరునాటి నుంచి తన మనస్సు కలుక్కు మంటూనే వుంది. నిక్షేపం లాంటి మేనరికం వుండగా, భార్య పోరు పడలేక, శ్యామలను పరాయి సంబంధంకు యివ్వవలసి వచ్చింది. ‘నా అల్లుడు ఉద్యో గస్థుడు కావాలి. ఎంత మేనల్లుడైనా, ఎంత పెమ్మె ప్యాసు అయినా, యిరవై వాలుగు గంటలు పొలంలో పడి గొడ్డు చాకిరి చేసే ఆ సంబంధం మా పిల్లకు

అక్కర్లేదు.’ అని సీతమ్మగారు మంట పట్టు పట్టింది. వీరభద్రయ్యగారు వాడి పోయారు. శ్యామలకు పరాయి సంబంధమే శాయమయింది. అక్కయ్య మనసు అమృతం లాంటిది. శంకరం విజంగా భోలా శంకరుడే. అందుకనే శ్యామల పెళ్లి అని ఉత్తరం రాయగానే, వది రోజుల ముందరేవచ్చి, యిద్దరూ యింటికి చాకిరి చేసి పెట్టారు. అక్కయ్య కనీసం కలలో కూడా అడగలేదు. “ఏంరా! తమ్ముడూ, మా శంకరానికి వచ్చిన లోటు ఏమిటి? చిన్నప్పటినుంచి మనం అను కుంటున్న మాటేగదా!” అని తనకు గుర్తు కూడా చెయ్యలేదు. తను తోటలో పండిన మామిడి కాపు అంతా యిక్కడకు పట్టించుకుని వచ్చింది. సరే ఇహ శంకరం పంగతి చెప్పనే అక్కర్లేదు. రెండు వందల రూపాయలు పెట్టి మంచి కంపి పట్టుచీరే తీసుకుని వచ్చాడు.

పెళ్లిలో ఎవరి ముఖంలోనన్నా రవ్వంత చీకటి కనిపిస్తే అది ఒకటి రెండుసార్లు శ్యామం ముఖంలోనే.

కాని ఆశ్చర్యం ఏమిటంటే, “అమ్మా నీకు యీ సంబంధం యిష్టమేనా” అని తను శ్యామలను ఒంటరిగా పిలిచి అడిగాడు. దానిని చేసుకోవాలని వుంటే చెప్పు తల్లి నేను యీ సంబంధం రద్దు చేస్తాను” అని తరిచి తరిచి అడిగాడు. కాని శ్యామల అన్నమాట తనకు అర్థం కాలేదు.

“అమ్మ మనస్సు తీరదెలా వాళ్ళ?” అని అడిగింది.

“అది కారు తల్లి!”.... అంటూ తనేదో చెప్పబోయాడు.

“నాకు యీ సంబంధం యిష్టమే నాన్న. మీరు లేనిపోని ఆలోచనలు పెట్టు కుని మనస్సు పాడు చేసుకోకండి.”

నాన్న ఏం మాట్లాడ లేదు. కాని ఆయన మనస్సు మాత్రం మనస్సులో లేదు. శ్యామల వివాహంతో, శ్యామల ఒకరే కాదు అంతా కూడా తనకు పరాయి వాళ్లు అయిపోయినట్టు అనిపించింది.

జర్మనీ నుంచి రామం రెండో రెండు వాక్యాలు రాశాడు.

“చిన్నాన్న— మీ నిర్ణయం నాకు ఆశ్చర్యం కలిగించింది. బాగా ఆలోచించే యీ నిర్ణయానికి వచ్చారను కుంటాను.”

కాపురానికి వెళ్లిన తరువాత శ్యామల రాశిన ఉత్తరంలో ఒక వాక్యం చాలా రోజుల దాకా తనకు అర్థం కాలేదు.

“ఎవరి అదృష్టం వాళ్ళది. ఎవరు తప్పించ గలరు అన్న వాక్యంలో ఎంత నిజం వుంది నాన్న!” అంటూ శ్యామల ఎందుకు రాశిందో తనకు తెలిసిన నాడు, తను చేసిన మొదటి పని దైవాన్ని విస్మ రించడం. ఆయన్ని స్మరిస్తే ఆయన్ని దూషించడం తప్ప, భూషించగల సహనం గాని, స్థిమతగాని తనకు లేవు.

“మధు పర్కం బట్టలు చిరిగిపోతే పారేయకండి. ఎవరికీ యివ్వవద్దు. మీకు వుట్టే పిల్లలకు ప్రక్కకు వేయాలి. అధి మన ఆచారం” అని సీతమ్మగారు శ్యామలకు ఉత్తరం రాసింది.

“నీకు ఆ భయం అక్కర్లేదమ్మా ఈ యింట్లో పనిపాపలు వుండరమ్మా” అని శ్యామల రాశిన సమాధానం, సీతమ్మ గారి మనస్సును చిత్రవధ చేసింది. నేరం ఇతరుల మీదకు నెట్టుతేనే కాని అవిడ మనస్సుకు ఉపశమనం కలగలేదు.

“నా కూతురుకు యిటువంటి ముడ న్నవ్వు సంబంధం చేస్తారా? మీ అక్కయ్య కొడుక్కొ యివ్వ వద్దన్నానని, యిలా దాని గొంతుకు తడి గుడ్డతో కోస్తారా!” అంటూ వరద లాగా తన మీదకు దాడికి వచ్చింది.

వీరభద్రయ్యగారు యివ్వలిగిన సమా ధానం కరుడు కట్టిన కన్నీళ్ళే! శ్యామల ఎన్నడూ రాయలేదు కాని, వాళ్ళూ పిళ్ళూ అన్న మాటలని బట్టి తెలిసినదల్లా ఒకటే, అల్లుడు శ్యామలను చాలా ఆరడి పెడతా డని, దానికి అతని దగ్గర చనువుగాని స్వతంత్రం గాని లేదని, సాహెబ్బుల కంటే ఎక్కువ ఘోషే అని. “విడాకులు యిప్పించి శ్యామలకు మళ్ళీ పెళ్లి చేస్తే! ఛీ! ఛీ! ఏమిటా పాడు ఆలోచనలు” అంటూ ఆలోచనలు అక్కడితో ఆగిపోయేవి.

అమ్మాయి అల్లుడూ వస్తున్నారు. మన రామం కూడా వస్తున్నాడు. మీరు కూడా

రావలసింది, అని అక్కయ్యకు శంకలానికి ఉత్తరాలు రాశాడు.

“అరొగ్యం బాగా లేదు. ఈ చలికాలంలో ప్రయాణం చెయ్యలేను. పైగా యివి మానూళ్ళ రోజులు. కుప్పలు వదిలిపెట్టి రావడం కష్టం” అంటూ అక్కయ్య సమాధానం రాశింది.

“శుక్రవారం రాత్రికి వస్తున్నాను” అని శంకరం దగ్గర నుంచి టెలిగ్రామువచ్చింది.

వామ్మయ్య!! అని మనస్సు ఎంతో హాయిగా శ్వాస తీసుకోగలిగింది.

శంకరం యీ రోజు రాత్రికి వస్తున్నాడు. తనవాళ్ళు అనుకున్నవారంతా యీ వాడు యిక్కడ వస్తారు. లేనిదల్లా సీతమ్మగారు ఒక్కరే. ఉన్న ఒక్క కూతురు బ్రతుకూ తనవల్ల యల్లా అవ్వాయం అయి పోయిందని అవిడ మనస్సులో నాటుకోగానే, ఆ రోజునే అవిడ ఒక నిర్ణయానికి వచ్చింది. అది అవిడ మనస్సుకి తప్ప ఎవరికీ తెలియదు. తెలిసినదల్లా సీతమ్మగారి రుగ్మత, వివారించగల ఔషధం యింకా ఎవరూ కనిపెట్టలేదని. “బ్రత కాలని కోరిక, పట్టుదల వున్న వాళ్ళకు మేము వైద్యం చెయ్యగలం కాని, ఆ కోరిక లేని వాళ్ళకు ఏ మందూ పని చేయదు.” అని డాక్టర్లు ఒకటికి పదిపార్లు చెప్పారు. స్థలం మార్చి చూశారు. గాలి మార్పు చేశారు. అందరి అదృష్టాలకు బాధ్యత తమదేనని, యీ జన్మలో చేసిన పాపాలకు యీ జన్మలోనే పరిహారం చెల్లించాలని పట్టుబట్టే వాళ్ళని, భగవంతుడు కూడా కాపాడలేడు. అలాడు, ఆ సీతమ్మ తల్లి, భామాతనడిలో తలదాచుకుంటే, యీ సీతమ్మగారు పంచ భూతాలలో కలిసి పోయారు.

“అవిడ కేం అదృష్ట వంతురాలు. అన్ని బాధ్యతలు ఫీరిపోయాయి, ఇంత చను పూకుంకంతో వెళ్లిపోతోంది” అని అవాడ కట్టు అంతా, అంత దుఃఖంలోనూ, జిదిదని కొనియాడారు. సీతమ్మ తల్లి, తన దోషమ తాను వెళ్లి పోయింది. అందరి బాధలు చూడమని, లోలోపల కుమిలి పొమ్మని భగవంతుడు అందరి ఆయుర్దాయం తనకే పోశాడు. ఎన్ని యుగాలు గడిస్తే, తన బ్రతుకు తెల్లవారటమో కదా!

“శ్యామలా!!!” అంటూ అల్లడి కంఠం వినిపించింది. ఈ పారి వీరభద్రయ్యగారు

చౌటర్ సిగ్నల్

తనే స్వయంశా శ్యామల వున్న చోటుకు వెళ్లాడు. వంట యింట్లో కంచాల దగ్గర కూర్చొని, భోజనాలు, పూర్తి అయినా లేవకుండా, శ్యామలా, రామం కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు.

“అన్నయ్యా! నువ్వు పంజాబీ అమ్మాయిని చేసుకుంటావా? జర్మనీ అమ్మాయిని చేసుకుంటావా?” అని శ్యామల అడుగుతోంది.

“అన్నయ్య యింకా నెల రోజులపాటు వుంటాడు. అన్ని ప్రశ్నలు ఫీరికగా అడగ వచ్చును గాని, అక్కడ మీ ఆయన పిలుస్తున్నాడు ఏం కావాలో కనుక్కో?” అని ముసలాయన అన్నాడు.

భర్త మాట విగ్గానే శ్యామల ముఖం గంభీరంగా మారింది. చెయ్యి కడుక్కుని భర్త గదిలోకి వెళ్లింది. అక్కడ అతను రైల్వే టైమ్ టేబుల్స్ చూస్తున్నాడు. శ్యామల గదిలోకి వస్తూనే “ఏమండి మంచి నీళ్లు కావాలా?” అని అడిగింది.

“బట్టలు సర్దుకో మన పూరు వెళ్లి పదాం”.

శ్యామల అర్థం కానట్టు నిలబడింది. “అల్లా చూస్తావేం. బట్టలు సర్దుకో మంటూంటే”.

“ఏమిటండి మీరంటున్నది నాకేం అర్థం కావటం లేదు”.

“మనం మన పూరు వెళ్లి పోతున్నాం, బట్టలు సర్దుకో”.

“వండగలు రేపటి నుంచి. మనం వండగల కోసమని యీ పూరు వచ్చాం”.

“అన్నీ వాకు అనవసరం. నేను బయలుదేరి వెళ్లిపోతున్నాను. నువ్వు వస్తేరా! నీ యిష్టం.”

“బాగా ఆలోచించు కోండి. నాన్నగారు, అన్నయ్య చాలా బాధపడతారు.”

“నేను చాలా బాధ పడు తున్నాను శ్యామలా, వాకు యీ పూర్లో ఏం లోపటం లేదు. ఇంత వయస్సు వచ్చి మనం చిన్న పిల్లల లాగా ప్రవర్తిస్తే బాగుండదు..... నరే నేను వెదుతున్నాను.”

“.....ఉండండి నేనూ వస్తున్నాను. .... నాన్నా బండి కట్టించండి, మేము మా పూరు వెళ్లి పోతున్నాం.”

“ఇప్పుడు ప్రయాణం ఏమిటమ్మా?”

“ఆయనకు ఇక్కడ ఏం లోపటం లేదు. నేను వచ్చివా రాకపోయివా తను

వెళ్లి పోతాడు”.

“బావగారిలో నేను చెబుతాను శ్యామలా” అని రామం అన్నాడు.

“వద్దురా అన్నయ్యా. ఆయన మన స్తుని ఎవరూ మార్చలేరు. ఆయన మాటకు విరుద్ధంగా ఎవరైనా ప్రవర్తిస్తే ఆ యింట్లో ఎవరికీ శాంతి వుండదు.”

“వెళ్లనీ రామం! శ్యామలను వెళ్లనీ” అని వీరభద్రయ్యగారు అన్నారు.

రామం ఏం మాట్లాడ లేదు. కిటికీ లోంచి బయటకు చూస్తున్నాడు.

ప్రక్కయింటి ముత్తైదువు విశాలక్షి గారు వచ్చి శ్యామల కాళ్ళకు పసుపురాకి, క్రొత్త చీర, జాకెట్టు గుడ్డ యిచ్చింది. అల్లడికి క్రొత్త బట్టలు వీరభద్రయ్య గారు రామంచేత పెట్టించారు.

పాలేరు పోలయ్య బండి తోలుకుని వచ్చాడు. మాట్లాడకుండా అల్లడు బండి ఎక్కి కూర్చున్నాడు. రామం కూడా స్వేషను దాకా వస్తానని అన్నాడు. కాని శ్యామల వద్దన్నది. నాన్నగారికి నమస్కరించి శ్యామల బండి ఎక్కి కూర్చుంది. బండి గంటల చప్పుడు అంతకంతకు దూరమై గాలిలో కలిసి పోయాయి. చికిటిలో బండి గంటల చప్పుడు అంతకంతకు దూరమై గాలిలో కలిసి పోయాయి. చికిటిలో బండి మాయమయింది.

“ఇదే జర్మనీలో అయితే, యీ సిద్ధికి మంచి వైద్యం చేసేవాళ్ళు. అతన్ని మామూలు మనిషిని చెయ్యడానికి ప్రయత్నం చేసేవాళ్ళు.”

“కాని ఇది భారతదేశం రామం. ఇక్కడి మనుష్యులు తమ తప్పుల్ని అంత తేలికగా ఒప్పుకోలేరు.”

దోవ పొడుగునా, నిర్మానుష్యం, నిశ్శబ్దం. మిణుకు మిణుకు మనే, లాంతరు వెలుగులో, దొంకలలో నుంచి వచ్చే కీచరాళ్ళ మోతలు.

బండిలో ముగ్గురు మనస్సుల్లో మూడు అగ్ని పర్యటలున్నాయి.

“పుట్టింటికి రాగానే అందరినీ మరిచి పోతే ఎల్లా? మొగుడన్న మనిషి ఒకడు ఉన్నాడనే విషయమే గుర్తులేకపోతే ఎల్లా?”

శ్యామల ఏం మాట్లాడ లేదు.

బండి స్వేషనుకు వచ్చేసరికి, రైలు రావటమే కాదు. బయలు దేరడానికి సిద్ధంగా వుంది.

శ్యామల భర్త చక చకా వెళ్లి రెండు

టికెట్లు తీసుక వచ్చాడు. వర్షు శ్యామల చేతిలో పెట్టి, తను కూలివాడి వెంట, పరుగంత త్వరగా వెళ్లిపోయాడు.

గార్డు యీల వేశాడు. ఆకు వచ్చ దీపం చూపించాడు. ఇంజను బిగ్గరగా కూసింది. రైలు బయలు దేరింది. “శ్యామలా రా!” అంటూ అతను కేక పెట్టాడు.

డీసెలు యింజెను. రైలు స్పీడు ఎక్కిన అయింది.

“నేను ఎక్కలేను గొలుసులాగండి” అని శ్యామల కేకబెట్టింది.

“డబ్బుందిగా తర్వాతి రైలులో రా” అని శ్యామల భర్త కేకపెట్టాడు.

స్టానువులాగా శ్యామల నిలబడి పోయింది. రైలు వెళ్లిపోయింది. ఎర్ర దీపం చీకటిలో కలిసి పోయింది.

రైలుదిగిన జనం ఆదరా బాదరా వెళ్లి పోతున్నారు.

“అమ్మగారు!” అంటూ పోలాయి. పిలి చాడు.

“బండి తీసుకుని యింటికి వెళ్లిపో!”

“మళ్ళీ బండి వచ్చేదాకా వుంటానండి అమ్మగారు.”

“అక్కర్లేదు యింటికి వెళ్లిపో!”

“ఒరేయి పోలాయి! అంటూ ఒక మొగ కంఠం వినిపించింది. శ్యామల ఉరిక్కి పడ్డది. కాని, అటు తిరిగి చూడలేదు. అతని వంక చూస్తే తనకు కన్నీరు ఆగదని, తన నిక్కళ్లువు గాథ వింటే, అతని మనస్సు యింకొక సారి గాయపడుతుందని తనకు భయం.

“పోల్ల శ్యామలా! వాకోసమని యింత లాత్రివేళ స్వేషనుకు వచ్చావా!”

“అది కాదండి బాబుగారు....”

“పోలాయి!!!”

పోలాయి కంఠం అక్కడితో లగి పోయింది.”

“బావ సామాన్లు తీసుకువెళ్లి బండిలో పెట్టు !!!”

పోలాయి సామాన్లు తీసుకు వెళ్లాడు.

“శ్యామలా!”

“బావా!”

“నిన్ను ఎంత కాలానికి చూశాను శ్యామలా!”

“నిన్ను మళ్ళీ చూడగలననే ఆశ పోయింది బావా! నిన్ను చూశాను బావా! అదే సంతోషం.”

“ఏం జరిగింది శ్యామలా?”

“ఏమీ జరగ లేదు బావా!”

“నువ్వు చాలా మారిపోయావు శ్యామలా!!

ఇంటికి వెడదాం. రా. ఇంటి దగ్గర తీరికగా మాట్లాడుకుందాం.”

“నేను మా అత్తవారింటికి వెళ్లి పోతున్నాను.”

“ఇప్పుడా?..... మీ ఆయన ఏడి?”

“నువ్వు వచ్చిన ఎక్స్ ప్రెస్ లో వెళ్లి పోయారు.”

“ఏమిటి శ్యామలా నువ్వనేది. వాకేం అర్థం కావటం లేదు.”

“అందరికీ అందరి బ్రతుకులు గురించి అర్థం కావలసిన వనిలేదు బావా!”

“అందరి విషయం కాదు శ్యామలా నే నంటోంది. వా శ్యామల విషయం నే నడుగు తోంది!”

“ఇంకా నీ శ్యామల! ఎంత పిచ్చివాడివి బావా!!”

శంకరం ఏం మాట్లాడ లేదు. రైలు వెళ్లిన దిక్కి చూస్తూ నిలబడిపోయాడు.

“ఒక్క మాట అడగనా శ్యామలా?”

“అడగక పోవటమే మంచిది బావా!”

“అడగమలే శ్యామలా. కాని నాది ఒక్క

ప్రార్థన. మీ రైలు తెల్లవారు జామున కాని రాదు. అంతవరకూ నన్ను కూడా సీత్ బాటు వుండనీ.....”

“అలాగే బావా!”

పోలాయి బెడ్డింగు తీసుకుని వచ్చి ప్లాట్ ఫారం మీద పరిచాడు. శ్యామలా శంకరం కూర్చున్నారు. బండి విప్పే పోలాయి బండిలో వడుకున్నాడు.

విశిధిలో, నిర్మానుష్యత్వం. నిశ్శబ్దం మనస్సులో నిరాశ, నిర్దిష్టత.

“వ్యవసాయం ఎల్లా వుంది బావా?”

“మన జీవితాల లాగానే వుంది.”

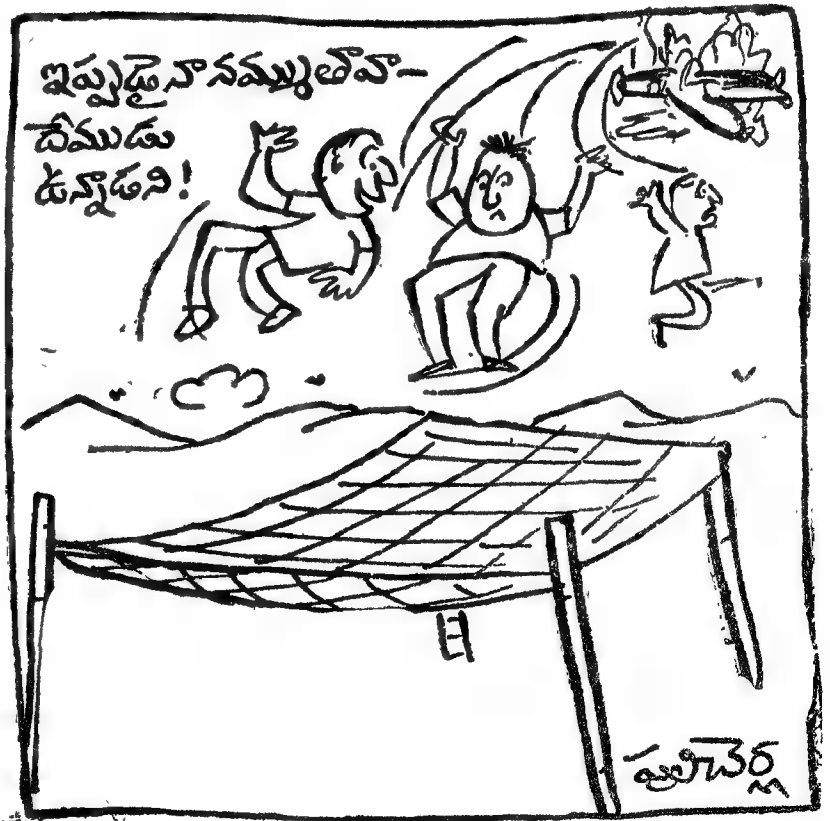
“అదేం మాట?”

“చూడు శ్యామలా, మనిషిన్న వాడి జీవితంలో ఎన్ని సంవదలు వున్నా, ఏదో రవ్వంత లోటు వుంటుంది. వ్యవసాయం కూడా అంతే. ప్రతి సంవత్సరం కూడా వ్యవసాయంలో ఏదో లోపం వుంటుంది. అది తీర్చలేని కొరతే అవుతుంది. దానివల్ల ఆ రవ్వంత సేపూ తీరని వ్యధ.....”

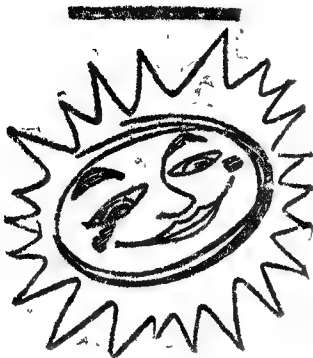
“వేదాంతంలో పది పోతున్నావు!”

“జీవితంలోని నన్ను సత్యం వేదాంతమే శ్యామలా”

“వెన్నెలరాత్రివూట బావా మరదళ్ళు,

వే న వి
కాలములో
చర్మ

బాధలను పొంద తుండుటకు

సోలెక్ షర్

టాయిలెట్ సోపు
మెడిమలు. చమట పొక్కులు.
శస్త్రమైన యితర చర్మ బాధ
లను పోగొట్టి సుఖము నిచ్చును.

BENGAL CHEMICAL
CALCUTTA - BOMBAY - KANPUR

పు న్న క ము లు

- పునక్తముల పెట్టు రు. 5-50.
- (1) బొక్కెకా కృత్రి (2) సువాగిత్
- (3) ముఖన నెద్దతలు, (4) 84 అనన
- ములు, (5) రహస్యపోలో ఆర్పం. ఒక్కొక్క
- పుస్తకం రు. 2/-, సోస్టిటి, స్టాకింగ్
- అదనం. ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

SULEKHA TRADERS,
WAT-7) Beat No. 13, Aligarh

జాబ్ సిగ్నల్

ఒకే పక్కమీద కూర్చుని, వేదాంతం
గురించి మాట్లాడటం అశుభ్యంగా లేదా!"

"నిజం మాట్లాడితే బాధ కలిగేటప్పుడు
వేదాంతం మాట్లాడటమే వోయి."

"ఏమిటో ఆ బాధ కలిగించే నిజం?"

"మన జీవితాలలోని నిజాలే."

"అంటే?"

"నువ్వు ముఖ పడటం లేదని మా
అందరికీ తెలుసు శ్యామలా. దానికి వరి
ప్యారం ఆలోచించడానికి మా అందరికీ
భయమే."

"బావా!"

"పండగకు వచ్చిన దానిని, రేపు పండగ
అనగా యీ రోజున ఆర్థికతవేళ, మీ
పూరు చెల్లిపోవడానికి స్టేషనుకు, మీ
ఆయనతో కలిసి వచ్చావు. అతను ముందు
ట్రైనులో చెల్లిపోయాడు. నువ్వేమో
చలిలో స్టేషనులో నిలబడి వున్నావు.
వేనే యీ రైలులో రాక పోతే ఏం జరిగి
వుండేదో! ఇవన్నీ సుఖపడటానికి నిద్రునాలే
అంటావా శ్యామలా?"

"నన్నం చెయ్య మంటావు బావా?"

"నిన్ను గడ్డి పరక కంటే వివాదంగా
చూసే మనిషిని చూసి, అంత భయ
పడటం మానెయ్యి, నీ వ్యక్తిత్వాన్ని ఏరూ
ఏంచుకో."

"ఎలా?"

"పెద్ద వాళ్లు చేసిన అవ్యాయాలకు,
నీ జీవితం వాళ్లం చేసుకోవలసిన అవసరం
లేదు శ్యామలా"

"ఏం చెయ్య మంటావు బావా?"

"మళ్ళీ పెళ్లి చేసుకో."

"బావా!!"

"అవును శ్యామలా."

"ఇహ ఆపేసేయి బావా! నీకు అనవసర
మైన విషయాలలో బోక్సం కలిగించు
కోవటం మానేయి. నేను సుఖంగానే
వున్నాను" శ్యామల యిహవేం మాట్లాడ
లేదు. ముఖం అటువక్కకు తిప్పుకుని
వడుకుంది. శంకరం చేసే మాట్లాడ
లేదు. మనస్సు ఎంతో బాధగా వుంది.

ఇంటి దగ్గర నుంచి బయలుదేరివస్తూంటే
అమ్మ ఒకటే మాట అన్నది.

"అభిమానం లేని వాళ్లని, ఎవ్వరూ
గౌరవించరు శంకరం."

అమ్మ మాటని ఎన్నడూ విడిచిరంచని
తను యీవాడు విడిచిరవాడు. నిజంగా
యీ రైల్వం అవాడే వుండి వుంటే
శ్యామల బ్రతుకు యిలా అయ్యేది కాదు,
తను యిద్దరి జీవితాలు యిలా వ్యర్థం
అయి వుండేవి కాదు. కామల తనది
అయ్యేది.

ఏం లాభం! ఇది గతజల సేతుబంధనం.
ఇది కరిగి పోయిన కల! ఇది కలలోని
గాలి మేడ!

ఎవ్వరూ విడలియలేని చిక్కు ప్రశ్న.
మనస్సులోని వ్యధను మరిపిస్తూ
శరీరంలోని బడలిక ఎప్పుడు నిద్దర
తెప్పించిందో తెలియదు కాని, రైలు కూత
విని ఉలిక్కిపడి లేస్తే. వచ్చిన శ్యామల
లేదు.

"పోలాయి!!" అని కేక పెట్టాడు.

"అమ్మగారు ఏరిరా?" అని అడిగాడు.

"అమ్మగారు" అంటూ ఏడుస్తూ
వాడు రైలు వట్టాల వెంబడి పరుగెత్తాడు.

దిండు దగ్గర ముడత పెట్టిన కాగితం
కనిపించింది.

బావా!

నేను చెల్లిపోతున్నాను. ఎక్కడికీ వెదు
తున్నానో వాకు తెలియదు. వాకు తెలిసిన
దల్లా ఒక్కటే విషయం. విధి వాతో
చెలగాటం అడింది. నేను వెళ్ళ వలసిన
చోట వాకు ఆదరణ లేదు. వాకు ఆదరణ
వున్న చోటుకు నేను వెళ్ళలేను. అదే
వా జీవితంలోని ఘోరమైన వ్యంగ్యం.
అదే అంతులేని పరాజయం. చేడిపోయిన
అవుటర్ సిగ్నల్ దగ్గర ఆగిపోయిన రైలు
బండి వా బ్రతుకు. ఆ సిగ్నల్ ని ఎవ్వరూ
యీ జన్మలో బాగు చెయ్యలేరు. శలవు
బావా! శలవు.

శ్యామల

"బాబుగారు శ్యామలమ్మగారు అవుటర్
సిగ్నల్ దగ్గర...." అంటూ పెద్ద పెట్టున
ఏడుస్తూ పోలాయి వస్తున్నాడు. ●

మీ పిల్లలకు దగ్గుగాని రెండుగాని వచ్చినప్పుడు నిజమైన స్వస్థత చేకూర్చుటకు

సిరోలిన్ 'రోప్' ఇవ్వండి

మీ పిల్లలకు దగ్గుగాని రెండుగాని వచ్చినప్పుడు, శీఘ్రముగా నిరసాదామైన
విజమైన స్వస్థత చేకూర్చే సిరోలిన్ ఇవ్వండి. అది చాలా పౌష్యముగా పనిచేయును.
మీ పిల్లల చాచి కుడికి అడ్డపడుదురు. సిరోలిన్ మీకు కూడ ఎంతో పుంపిడి.
అది దగ్గును అనగానే కాకుండా దగ్గుకు మూలకారణమగు పోషకరమైన సూక్ష్మ బ్రతుకును
చంపచేయును. సిరోలిన్ గొంతు నొప్పిని ఉపశమింపజేయును. కళ్ళమును నువ్వు
పోగొట్టును, ఎంత బాధాకరమైన దగ్గునైనను శీఘ్రముగా పోగొట్టి స్వస్థత కలుగజేయును.

మృగమును సిరోలిన్ తప్పక ఉంచుకొనండి.

సిరోలిన్

'రోప్' తయారు. డాక్ డిప్టిమూలకర్లు, వాల్టన్, లిమిటెడ్.

సాహిత్య నాటక శీర్షిక ప్రారంభం

తమూనిస్టు చైనాలో నా అనుభవాలు గ్లోరియా స్టూవార్ట్

కథయితి గ్లోరియా స్టూవార్ట్

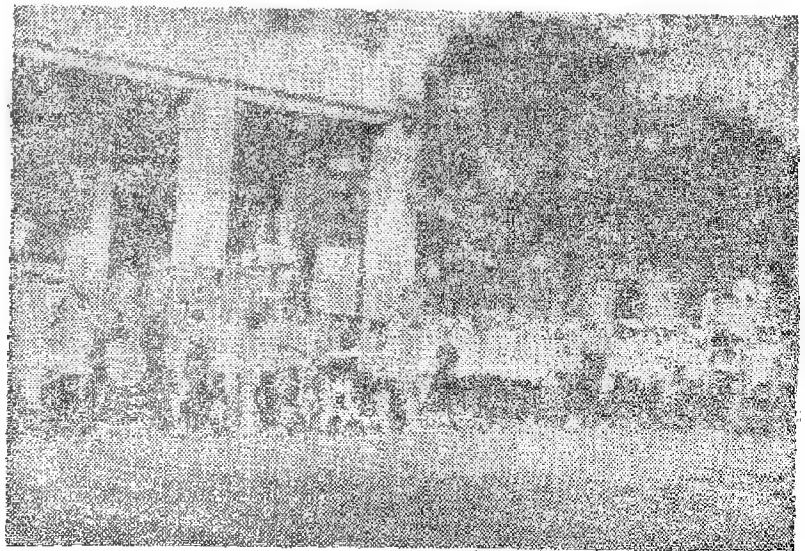
అరుగురు యువశి, యువకులు ఒక వేండు మనలి వనత 'వేరా'ని బహుళంగా వివరించి, శిక్ష విధించి, అమెరికన్ పీఠికోప కోట్ల దండించటం చూసి అప్పుడు చైనాలో ఎంత కష్టంగా ఉందో కొంత అర్థం అయింది.

ఈ దశ్యాన్ని 700 మంది శత్రు ముఠా యువకులు చూసి ఉప్పుల గొయ్యిపులో తమ వార్తాన్ని తెలిపారు. టూన్ సేటుంగ్ విశ్రాంతి గాలిలో ఆరంభం. ఇదంతా కాంటన్ లోని 'హన్' పీఠికోప ఇరిగింది. ఇంతలో 'పరిమిద్దక కళా' వారు శ్రీమతి మైలివాన్ అనే గిరి వయస్సుకల కనికరి ఆమె మూల గాయని, వస్తుదినమల అంగడి మంచి అయిటికి లాగారు.

"అమెరికన్ అమెరికా అంటే ఇప్పుడు!" అని అరిచారు కొందరు కనిగా. అవిడ అంగడి 'నేరు చైనా భాషలో' "అమెరికా అందమయిన దేశం" కాబట్టి, అక్కడే మెట్టనరు ఒకటి ఉంటే దాని మూడికి అవిదని లోపి అందరికీ ప్రదర్శించారు.

"అమెరికన్ ఇష్టించండి!" అని కొందరు గొంతు వింపుకుంటూ ఉండగా మరి కొందరు ఆమె తంజివాద ఒక తెల్లబోపి 'మెట్టారు. ఆ బోపి మూడ, "ని సద్దతి మూర్కుకోసావా జాగ్రత్త" అని ఎర్రటి అక్షరాంబో లాసి ఉంది.

కొంతసేపు తర్వాత ఆమె చేతులు కట్టికారు. ఒక పిడుగాటి యువకుడు నుందుకు వచ్చాడు— అప్పటికే "కాత్త

విక్రమనాథ భూపతి ద్వారా

తేవా నేషన్ బాగా ప్రచారంలోకి వచ్చిందేమో తెల్లపర్కూ, నీలం తాగూమాత్రం వేసుకుని ఉన్నాడు. ఒక కాగితం చుట్టూని బయటికి తీసి, దానిని తెరిచి ఇలా చదవటం ప్రారంభించాడు.

ఒకటి — 1952 లో శ్రీమతి మైలి చిన్ అంగడిని బాతీయం చేసినందుకు సరిహారం ఇవ్వటం ప్రారంభించింది ప్రభుత్వం. అమె లంగడిని నడవవచ్చు కాని ఈ సరిహారం తీసుకోవటం మానేయాలి. అది ప్రజలసాక్షు కాబట్టి దానిని పుచ్చు కొనడం దొంగతనమే అవుతుంది.

రెండు — తనగదిలో మాన్'పైటుంగ్ చిత్రానికి నల్ల 'బార్డు' వేసి ఉంది. ఇది చాలా పెద్ద తప్పు. అంతేకాక, ఈ బొమ్మకన్నా క్రుచ్చీ బొమ్మకి ఇంకా 'గౌరవ స్థానం' ఇచ్చింది.

ఈ నేరాల మీదట విన్న గుంపుకి వళ్లు తేలిలేదు. "మనకి మూడు గిన్నెల బిచ్చం 'పెట్టిన మనిషిని అనమాన పరిచింది!" అని ఆరిచారు అందులోని వారు.

ఇక దండన ప్రారంభం అయింది. నేను ఆ దృశ్యాన్ని చూడలేక చూపులు మదల్చుకున్నాను. ఇంతలో గుంపులో కొందరి దృష్టి వా మీదకి మరలింది. ఇంత మంది పనుపు ముఖాలలో వాది తెల్ల మోహం! ఎవరి న్యక్తి? ఆమెకి ఇక్కడం పని? అదృష్టవశాత్తు నన్ను అక్కడికి తీసుకువచ్చిన శ్రీయోబిరాషి, కారు ద్రయి వరు నన్ను కారులోకి ఎక్కించి చాక్కు పోయారు..

మరొకవోట ఒక అంగడి తలుపులని పెద్ద పోస్టర్లలో — "ఈ బూర్జువా కేంద్రాన్ని మూసి విదేశీ రాక్షసుల్ని తరమ గొట్టండి!" — కప్పేశారు. 24 గంటల ముందు నేను అదే అంగడిలో రెండు 'హాట్ ప్లీట్' బు కొన్నాను. ఈ పోస్టర్లని శ్రద్ధతో చదవటం అక్కడ సోగయిన వారి అనుమానాలని రేకెత్తించి. వారి చాలకం మారసాగింది. ఎందుకయినా మంచిదని విశ్వసించాము.

కొంత దూరం వోల్టేజీగా కొందరు చిన్న పిల్లలు 'బూర్జువా' పుస్తకాలని తగల రెట్టడం చూశాము. ఇది ఏరకం పుస్తకాలు? వాటిలో కొన్ని పశ్చిమదేశాలలో వెలువడ్డ కమ్యూనిస్టు పుస్తకాలు కూడా ఉన్నాయి.

అని మంటులకి అజూతి అవుతూవుంటే అద నేనుకున్న ఒక చిట్ట అమ్మాయి మోక

ట్టోటుంగ్ గుంభం తగ్గదనిది మమ్మ మని బయటికి చదువుతోంది...

ఇదంతా చెప్తా కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఏర్పాటు చేసినందుకుంటున్నారా? అయితే, సరబయతున్నారు. ఇది 'అజువుగా' పుట్టిన రోజుకి అని వెస్తుండేదాంగా చెప్పవచ్చు. తెల్లవాది 4 గంటలకి లేచి రోజు మొద మాన్'పైటుంగ్ బొమ్మలని పూరేగిస్తూ ఉప్పులు వాడారనమని ఏ పార్టీ తెస్తుంది, ఎవరు ఎంటాడు?

అంతేకాక, తమ ఉగ్రవశాతాన్ని తగ్గించుకోవని పార్టీ అధికారులే 'ఎర

డినీనీ మర్రి, అధికం చెయ్యటం నిరా మాన్'పైటుంగ్, లిన్'పియాన్'ల పాట బాగా పారించి. 'ఎరరక్కకు'నే ఈ చిన్నవారు అభిప్రాయ భేదాని నమా చేల్లు కనిపించరు.

ఒకరాత్రి నేను ఒక 'వ్యాయామ'రక ర్కవకి వెళ్ళాను. అది విసుగు పుట్టిస్తుందనే అనుమానంతోనే వెళ్ళాను.

కాని నా అనుమానం నిరాధారం అయింది. అది విజానికి ఒక ఎరరక్కకుల 'శ్రద్ధ, రికిచ్చి' అయింది!

రెండు ఎర రక్కకదళాలు అందరినీ

పెద్ద గుంపులోనుండి విడిపోయి స్వయంగా దండుయై తిన కొంచెం ఎరరక్కకు.

రక్కకు'లకి నలవో ఇస్తున్నారని వినికిడి. అయితే, ఈ యువతి యువకుల ఉత్సాహం తగ్గించటమూ 'పైన ఉన్న కొందరికి ఇష్టం ఉండదు. అందుకనే, మాన్'పైటుంగ్, అతని కుడి భుజం లిన్'పియాన్ 'ఎర రక్కకు'లకి ఎదురు ఉండ వవరం రేదని నిశ్చయించారు. ఈ విధంగా చెప్తా పురోగమనానికి అడ్డు ఉండదని వారి పూహ.

గత 15 సంవత్సరాలుగా ఈ దేశంలో విప్లవకారుల ఉత్సాహం కొద్ది కొద్దిగా తగ్గిపో మూవనల కనిపిస్తున్నాయి.

లోనరికి వస్తారు. బయటికి వచ్చేప్పుడే మూతం పాశ్చాత్య ప్రజాదాలు చూడే వారందరినీ మమ్మకున్నారు. మొదలేరిన చప్పులు వేసుకున్న వారందరినీ వాటిని చూడదీయించారు.

పొమ్మూటి 'క్రావో'లు ఉన్న వారందరి తోడూ — "ఈ రకం హంతకాని 'క్రావో'లు పనిచేయవు! రేపు క్షతింబుకున్నారా, సరే? లేదా 'మేమే క్షతిస్తాము!" అన్నారు. ఇక 'ఘోష బాగాల' వారు కొందరి సమతి చెప్పడం నిర్వహించారు. మర్రి బట్ట

మెక్లెన్స్

యొక్క జబదదరించే రుచితో మీ నోరును పరిశుభ్రపరుస్తుంది

మెక్లెన్స్ 3 విధాల పనిచేస్తుంది!

- 1 శుభ్రపరుస్తుంది వర్ణము మళ్లలా చేసే అహార అణువులను తొలిగిస్తుంది.
- 2 తెల్లగా చేస్తుంది వర్ణమిదో నమ్రమనమో పొరను తీసివేసి వర్ణము మెరిసేలా చేస్తుంది.
- 3 రక్షణ కలిగిస్తుంది. మీ వర్ణము, నమ్రదగుళ్ళను అరాగ్యవం శుభ్రముగా గట్టిగాను వుంచి వాటికి రక్షణ కలిగిస్తుంది.

ఖరీదే తెల్లని పళ్లకు-మెక్లెన్స్

PTP-1-P-1-65/16 TL

కమ్యూనిస్టు చైనాలో

నా అనుభవాలు

మంటి పోలిటు చెయ్యరాదన్నట్లు వాణ్ణి నడవలసి వచ్చింది! అభ్యంతరం చూపించిన వారి లాగాని చూకాళ్ళదాకా వింటే కారు.

ఒక క్షువరశాల అధినతి 'హోంకాంగ్ క్రాప్' అని పేరు పెట్టి ఎన్నోరకాలుగా చేసేవాడు. పొట్టిగా ఉండనంత సేవూ ఏదయినా 'హోంకాంగ్ క్రాప్' అయ్యేది. కాని ఒక ఉదయం 'టామ్మిడవ కాంటన్ పోలీసాల' పిల్లలు వచ్చి అతని అంగడి కిటికీల మీద పోస్టర్లు అతికించారు, (పాడుగాటి క్రాప్ అని ఖండిస్తూ). క్షువరశాల అధినతి, ఇక లాభంలేదనుకుని, అంగడి మూసేశాడు.

వీధుల పేర్లు మార్చేస్తున్నారు, బస్సుల్లో, రయిళ్ళలో వెళ్లేవారికి మాన్ రచనలు చదివి వినిపిస్తున్నారు ఎర రక్షకులు.

ప్రస్తుతం చైనాలోని పోలీసాలలో, కలాశాలలో పోతాలు చెప్పటం ఆసేశారు. విద్యార్థులు రోడ్ల మీద విప్లవభావాలని ప్రచారం చేస్తూవుంటే వారికి చదువుకునే తీరిక ఏదీ?

నేను కాంటన్ వదిలి వెళ్లేముందు ఒక కాథలిక్ చర్చిని చూసి వెడతామనుకున్నాను. ఆ చర్చి గేటు సమీపించానో లేదో కొందరు అబ్బాయిలు రోపల నుంచి బయటికి వచ్చారు. వాళ్ళ చేతుల్లో కర్రలు వగయి రాలు ఉన్నాయి. రోపల విగ్రహాలని, ఇతర పూజసామగ్రిని ధ్వంసంచేసి తువ్వారన్న మాట. మేము వారిని నివారించటానికి వచ్చామనుకుని మమ్మల్ని దడిపించటం ప్రారంభించారు. వీరితో వాదించి సాధించే దేమిటని కారులోకి పలాయనం చిత్త గించాను. కాని, ఆ గుంపులో నుంచి బండి ముందుకు సాగేది ఎలా? ఆ ముఠా వాయ కూడి అనుమానాలని తీర్చి, మేము ఫోటోలు వీటి తియ్యలేదని చెప్పులొప్పుచుకున్నాము చివరికి!

(నకేషం)

ఎక్కువ పాలు

అవులలో నేను అదృష్టవంతురాలిని. మా యజమాని బహు మంచివాడు. ఆయన నోటి
ఓకె వక్రగ్రానం పెడతాడు. అది భలే రుచిగా వుంటుంది. అరోగ్యవంకమైనది. ఎ. డి విటమిన్లు
చేరివున్నది. ప్రోటీన్లు, మినరల్స్ కలిగివున్నందున వృద్ధికరమైనది.

విజంగా మా యజమానికూడా అదృష్టవంతుడే. ఓకెను ఆలాగే పెట్టవచ్చు. అప్పుడంతగానీ రుచి
కలపడంతోగాని పనిలేదు. ఇప్పుడు నేను మా యజమానికి ఎక్కువ పాలు ఇస్తున్నాను. నీకు కూడా,
ఓకె పెట్టమని మీ యజమానికి కూడా చెప్పు. ఇది చోకకూడా. ఓకె పెట్టితే నీవు అనందంతో,
సెమరుపెస్తావు. మీ యజమానికూడా అనందిస్తాడు... అంటే మీ యజమానికి
ఎక్కువ పాలు లభ్యం కాగలవన్నమాట.

విటమిన్లు చేరివున్న
పశుగ్రానం

ఉత్పత్తిదాత:

ది ఈస్ట్ ఏషియాటిక్ కం (ఇండియా)

ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ మద్రాసు.

మీ పశుసంలోగల డీలర్నుగాని లేదా డిస్ట్రిబ్యూటర్నుగాని కలుసుకొని
మీకు కావలసిన పడుకు తీసుకోండి.

(EP-24C)

మృగశిఖరం

(సినిమా)

రంగధామ

2

అమెమూలలో ఉన్నగంధీరత, సత్య మూర్తిలో ఒకవిధమైన అకాంతిరేపింది. తనకేదికావాలో, పుష్పంగా తనే తెలుసు కోని స్థితిలో వున్నాడు. ఉమయందు విముఖత్వం కలుగడానికి కారణం, అమె తన అభిప్రాయాన్ని పుష్పం చెయ్యడమే. తద్వారా అతను ఉమ ప్రేమకు చాలా తక్కువ విలువ కట్టాడు. అది ఒక వరిపు ర్ణయవ్వన యగు స్త్రీ యొక్క సహజమైన కోరిక కావచ్చునని అతనికి తోచలేదు. ఏమైనా అప్పట్లో అతను ఉపశమనం పొందిన బాబు అలా అనంగికారమేను.

తిరిగి వచ్చిన అనంతరాపుగారితో కొద్ది సేపు మాట్లాడి బయటకు వచ్చేవాడు సత్యమూర్తి. ఇక తను కలుసుకోవలసిన వ్యక్తి రామదాసు. ఆయన సాధారణంగా దొరకడం చాలా కష్టం. పేరుకు మాత్రం ఆయన నివాసమని చెప్పదగిన గది ఒకటుంది. కాని అది ఎప్పుడూ తాళం వేసే వుంటుంది. ఆయన ఒక విచిత్ర వ్యక్తి. ఆయన ఏంచేస్తాడో ఎవరికీ తెలియదు. ఆయన కెవరూ ప్రేహితులు న్నట్లు కనిపించరు. సత్యమూర్తి ఎన్నో సార్లు ఆయనను కలుసుకోవడానికివెళ్లి రూము తాళంవేసి వుండడంవల్ల తిరిగి వెళ్లిపోయాడు. ఆయన గురించి సత్య మూర్తికి తెలిసిందల్లా, ఆయనక పరమ వేదాంతి అనీ, ఆయనకూ తనతండ్రికీకొద్ది వరిచయమేర్పడి అదొక స్నేహంగా మారిందనీ, తను ఇంటికి ఆయన అప్పుడప్పుడు

వస్తావ్వువ్వుడు తనను చూచి తనమీద వాత్సల్యం పెంచుకున్నారనీ, ఆ అభిమానమే సత్యమూర్తికి రామదాసుకి మధ్య ఒక బంధ మైంది.

ఆయనరూముకు తాళంవేసి వుంటుండేవో నని భయపడ్డా వచ్చిన సత్యమూర్తికి ఆయనరూము తెరిచి వుండడమేగాక రూము లోంచి బయటకు వస్తున్న డాక్టరు గురుమూర్తిగారు కనిపించారు. ఆయనను చూసి సత్యమూర్తి కంగారుగా, "ఏంజరి గింది?" అని అడిగాడు. రోడ్డు మీద..

"దెబ్బబాగానే తగిలింది. కాని భయం లేదు. ఆయన చాలా మొండిఘటం. మరొకరైతే చాలాగాభరాపడి పోయేవారు. ఆయన తనరూముకు వచ్చి, నాకు కబురు పెట్టి, నేను వచ్చిడెస్సింగు చేసేదాకా అలారక్తం కారిపోతూంటే పూరుకున్నాడు. రాత్రి కొంచెం జ్వరం రావచ్చు. అంతకన్నా ప్రమాదమేమీలేదు." అని డాక్టరుగారు, వెళ్లిపోయారు. రామదాసుగారికి గాయ మైందన్నమాట!

సత్యమూర్తి అత్యంత ఆయన గదిలోకి వెళ్లాడు.

ఆయన వయస్సు ఏదైదాటివుంటుంది. ఒకప్పుడు వస్త్రదులాంటి శరీరం ఇప్పుడు చాలావరకూ వడలి, వన్నె తగ్గివా వున్నా గనే వుంది. ఎప్పుడూ బద్దరులాల్పి బద్దరు లుంగీ కట్టారు. ఈమీదవెంట్రు కలు చాలా పొట్టిని ఘటాయి. కళ్ళూ నుదురూ చిప్పచి. మాట చాలా సాత్వి కంగానే వుంటుంది. కాని ఒక్కవైతా మొహం

వైతా మూసే వాళ్ళకు, ఒక్కొక్కణంలో అలాగే అగ్ని పర్యతాలూ, గోడన్న వేళ్ళా డుతూ విడుడియలోనైనా మారణ గోళాన్ని వెడలగక్కే తుపాకులూ, కప్పిస్తాయి. అతని భూత చరిత్రగురించి అసక్తిచూపించి తాళంలేదని చాలామందికి తెలిసింది. సాధారణంగా ఆయనకు పరిచయస్థులు గాని స్నేహితులుగాని పుష్పట్లు కన్పించరు. ఆయనగురించి ఎవరికీ తెలియదు. సత్య మూర్తికి తెలిసిందికూడా చాలా తక్కువ. తనతండ్రికి ఆయనకూ స్నేహం ఎలా కలిసిందో, ఆయనకు తనమీద గల వాత్సల్యానికి కారణమేమిటోసరిగ్గా తెలియదు.

మంచంమీద వడుకొని విశ్రాంతి తీసుకో వలసిన రామదాసుగారు గదిలో ఇటూ అటూ పచారుచెయ్యడం, భుజంవద్ద పెద్ద కట్టు ఒకచెయ్యి పైకిలాగి కట్టిన కట్టుతో తిరుగుతున్న ఆయనను చూడ గానే అడవిలో, దెబ్బతిని పొరుషంతో రోజుతున్న పెద్దపులి జ్ఞాపకమొచ్చింది. సత్యమూర్తికి. సత్యమూర్తిని చూడగానే ఆయన, ఆశ్చర్యంగా, "రావోయ్. నీకోసమే ఎదురు చూస్తున్నాను" అన్నాడు.

"మీకేదో గాయంతగిలిందని డాక్టరు గారు చెప్పారు. ఎలా తగిలింది. అయినా అంత పెద్దకట్టుతో, అలా తిరుగుతా రేమిటి? విశ్రాంతి తీసుకోకపోతే మరింత బాధకదూ. మంచంమీద కూర్చోండి. నేను కాఫీతయారుచేస్తాను" అన్నాడు సత్య మూర్తి. అప్పటికి రాత్రి ఏడుగుంటలు దాటి వుండడం, ఆయన గదిలో రోజూ కన్పించే పంట ప్రయత్నం కనిపించక పోవడంతో, ఏంచెయ్యాలోతోచక.

"అలాగే కాఫీచేద్దువుగాని, నువ్వు వా గాయంగురించి ఏమిదిగులు వడకు. నీతో ఇవాల కొన్ని విషయాలు మాట్లాడాలి. నువ్వుకాకపోతే, నీకోసంనేనే రావలసినవ్వేది. అవిషయాలు చెప్పడానికి. నువ్వురావడంతో వాదిగులు చాలా వరకూ తీరింది." అని మెల్లగా మంచం మీద కూర్చున్నాడు. సత్యమూర్తి స్టా వెలిగించి కాఫీకి సిగ్నల్ పెట్టాడు. రామదాసుగారు కొద్ది కొద్దిగా ప్రారంభమవుతున్న బాధను అణచుకుంటూ "చాలా కాలంనుండి నీతో చెప్పదల్చుకున్నా

ఇంకా తగిన సమయం రాలేదని వాయిదా వేస్తూ, ఇన్నాళ్లనుండి చెప్పలేదు.”

“అసలు ఈగాయం ఎలా తగిలినదో చెప్పండి.”

“గాయానికి వెనక గాధ చాలావుంది. అంతా తరువాత చెప్తాను. మొదట ముఖ్యంగా చెప్పవలసినదొక విషయం వుంది. నేను ఇంకా కొంతకాలం జీవించచ్చు. లేకపోతే ఈజీవిత రంగంమీదనుండి వెంటనే అదృశ్యం కావచ్చు. ఏది ఎలా జరిగినా నాకోరిక ఒకటే. నేను, ఏకారణంవల్లనైతే మర

స్వీకరించాలి.” అని మెల్లగా చెప్పారు.

“ఆవిషయం మీరేమీ సందేహించకండి. మీరు కోరినట్లు చేస్తాను. కానీ మీరు మీ భవిష్యత్తు గురించి అంత నిరాశగా ఎందుకంటున్నారో తెలియటం లేదు.”

అన్నాడు. కాఫీ కలుపుతూ.

“నా జీవిత చరిత్ర అంతా చెప్తాను. అప్పుడు నువ్వే గ్రహిస్తావు. రేపే నేను నాపేరనున్న కొద్ది ఆస్తిని నా కూతురి పేర వ్రాయించి ఆమెకు నిన్ను గార్డయన్ గావేస్తాను. ఆమె కిప్పుడు వయసు, పది

మూడు అమ్మితే అడబ్బు సమకూడు తుంది.” అని గోడవద్దకు వెళ్లి నాపరాయిని చూపించాడు సత్యమూర్తికి, రామ దాసుగారు.

కాఫీ నిద్దరూ త్రాగుతూంటే, సత్యమూర్తి ఆయన మొహంవైపు చూస్తూ, “మీకుబాధ ఎక్కువవుతున్నట్లుంది. విశ్రాంతి తీసుకోండి. తక్కిన విషయాలు రేపు చెప్పురుగాని.” అన్నాడు.

“అబ్బే బాధ నాకొక లెక్కలోనిది కాదు. ఈనాళ నాహృదయమంతా నిమిందు విప్పి

టిస్తే, ఆకోరికను నెరవేర్చే బాధ్యత నీమీద ఉంచుతున్నాను.”

తనవైపు జాలిగా చూస్తున్న రామదాసు గారివైపు ఆయన కట్టువైపు ఒక్కసారి చూశాడు సత్యమూర్తి. తరువాత, “చెప్పండి తప్పకుండా నెరవేరుస్తాను.” అన్నాడు.

“ఏమిలేదు నాకొక కూతురుండన్న సంగతి ఇన్నాళ్లూ నీకు తెలియదు. ఆమె భవిష్యత్తుగురించే నా బెంగ. ఒకవేళ నాకే దైనా ఆపదవస్తే ఆమె బాధ్యతను నువ్వు

హేడు. పి. యూ. సి. చదువుతోంది. అదయ్యాక ఆమెకు బి. ఏ. చెప్పించాలని నాకోరిక. నా దగ్గర కొంత చరాసీ వుంది. అది నుమారు పదివేల రూపాయలు ఖరీదు చేస్తుంది. ఆమె చదువూ వివాహం, అడబ్బుతో పూర్తవుతాయని నమ్మకముంది. మళ్ళీ ఏదెలా వస్తుందో, ఆమూలగోడదగ్గర ఒక నాపరాయి వుంది. అది పెల్లగిస్తే ఒక చిన్న గొయ్యి కనిపిస్తుంది. ఆ గోతిలో ఒక చిన్న పెట్టి వుంది. ఆ పెట్టిలో వున్న పంటి బంగారు

చెప్పుకోవాలనిపిస్తోంది. ఇవాళ మనిద్దరం ఇలా కలుసుకోగలగడం కూడా దైవభుటనే. సాయంకాలం నన్ను అంతమొందించాలనే ప్రయత్నించారు. కానీ నాళ్లకు చిక్క కుండా ఈ గాయంతో బయటపడ్డాను. ఈ విషయాలన్నీ నీతో చెప్పిక, నాకూతురు బాధ్యత నీమీద వుంచాక, ఇహ నాకేం తరిగినా బాధ లేదు. అందువలన నాకు బాధనిపించటం లేదు.”

“అసలీ గాయాలు ఎలా తగిలాయి?” “ఆవిషయానికిముందు చెప్పవలసిన గాధ

సలహా

నోట్లయిన ఆనందం, బలం, శక్తిని తిరిగి పొందుకు ఆరోగ్యకరమైనది. నరాల బలంకు ఫి. పూ. రూ. వారే టై. లం. 15 పా. రూ. 11-50 ప్యాకెట్ 500 ఆర్డర్లకు గురింతు. 27/- విద్యాన్ని నంపుటూ జవాబుకు కవరు మంపా.

డాక్టర్ రత్నం వన్య,

Sex Specialists (Estd 1904)

అంపురానూర్మిట్ నర్స్, మలకాపేట రిల్వే రోడ్, బా. రా. రోడ్-36 (ఆంధ్ర ప్రదేశ్)

ఇంగ్లీష్ తెలివిన

పాల్ & డబ్ల్యు. గుడ్లం
(1.25 & 2.15 మీటర్లు)

రెండు కలవ్ క్లియరెన్సు అన్న

కమురు. 25/- రెండు పెట్టె

(2.50 & 4.30 మీటర్లు)

రూ. 48/- ఇంగ్లీష్ కురిజ్

పూలు పాడుగు (3 మీటర్లు)

రూ. 40/- ఎస్.పి. చార్మిల రూ. 2-50

ARVIND AGENCIES (WAPT-25)

Box 1408, Delhi-6.

దగ్గు నివారణ తిరుగపెట్టుకుండా దగ్గును ముప్పులేనివి తులించండి. అరేకు రూ. 157-15 బ్రయల్ రూ. 12-13 పై.

చెవుడు ఫ్రాక్చర్ కోర్సుల ద్వారా చెవుడు ఫ్రాక్చర్ నయమగును. ఫ్రాక్చర్ కోర్సు రూ. 147-15. బ్రయల్ రూ. 17-97 పై.

కంటిలోని పొక వల్చున్నా, కాకపోయినా, అవరమ్మే లేకుండా రూ. 87-97 పై నెలకు తప్పక నయం చేయబడును.

బొలులు ఇంగ్లీష్ పుల్ (వాయుం).
DR. SHERMAN, F.C.S.

181, C. N. Guha Road, Calcutta-28

పోలింగ్ 50 పాట్ పిస్టల్

ఇచ్చే పిస్టల్లెదు. అమెరికన్ మాడల్. దొంగలు, క్రూరుమృత్యులకు నుండి రక్షించుకొంది. తిరుగన ప్రమాదాలు, యాత్రలు, వాటకాలకు ప్రశస్త ము. ఆటోమేటిక్

50 పిల్లు రివోల్వరు

గండు. రెండై నది. ఇంకా

నుండి వెలువడు మిస్సె

లవ్వలు మిమ్ముడు కాపా

డును. ధర: 50 పిల్లు

అర్బన్ మాడల్ నెం. 99 రూ. 15/50. ఎస్.పి.

బార్లెట్ రూ. 2/50. రెడ్ 35 రూ. 3/50.

అదనపు పిల్లు 100 రూ. 5/-.

JAPAN AGENCIES (WAPT.15)

BEAT No. 13, ALIGARH.

సుప్రభాతం

చాలా వుంది." అని కొద్దిసేపు ఆగి, తన గాయంవైపు ఒకసారి చూసుకున్నారు. అది ఆయనను చాలా బాధిస్తోందనీ, కాని మొండిగా సహిష్ణువ్వారనీ వత్సమూర్తి గ్రహించాడు. అతను విశ్వలంగా ఆయన వైపు చూశాడు.

"నేను పుట్టినది ఒక ప్రఖ్యాత సంగీత కళాకారుల వంశంలో. మా నాయనగారు అఖండ విద్వాంసులు. ఆయన అనేకమంది శిష్యుల్ని తయారు చేశారు. ముంబయ్ నిరంతరం సంగీత ఘోష సాగుతూనే వుండేది. మేము ముగ్గు రన్నదమ్మలం, ఇద్దరు చెల్లెళ్ళూ, నాకు సంగీతం వినికొడి వలననే వచ్చింది. అతి బాల్యంనుండే నేను పాటకప్పేరీలు చెయ్యడం ప్రారంభించాను. వేను పాడగా విన్నవారందరూ నాకు జోహారు లర్పించే వారు. వాపాట విని మా నాయనగారుకూడా చాలా సంతోషించే వారు. నేనొక గొప్పవిద్వాంసుడనై దేశ మంతా తిరిగి ఘన సన్మానాలు పొంది ఆయనకు కీర్తి తెస్తానని కలలు కనేవారు. తదనుకూలంగా పద్దెనిగ్గు సంవత్సరాల వయసులో నేను టె నూర్ మహారాజాచే సన్మానం పొందాను. అనాడు మా నాయనగారు పొందిన ఆనందం ఇంతా అంతా కాదు. ఆంధ్రదేశమంతా నా పేరు మోగింది. చెన్నపట్టణంలోని దాక్షిణాత్యులంతా మేచ్చుకున్నారు. వాకది తెలిసి తెలియని నయస్సు. అందరియొక్క పొగడలలో నాకు విశేష మేమీ కన్పించేదికాదు. అది నాకు సహజంగా రావలసిన ప్రఖ్యాతి అనీ, ఎల్లకాలం నాకాఖ్యాతి నిలువడమే కాకుండా, నా కీర్తి నలుదిశలా వ్యాపిస్తుందనీ, అదంతా సాధారణ విషయమనీ అనుకునే వాణ్ణి" అని ఆయన కొద్ది నిమిషాలు బాధతో కళ్ళు మూసుకుంటూ అగారు. ఇది వింటూ శత్రుత్వంలో మునిగిన వత్సమూర్తి, "అబ్బా! మీరంత సంగీత విద్వాంసులని నాకు తెలియదునుమండి" అన్నాడు.

దానికాయన, "ఈ విషయం సుమారు నలభై ఏండ్ల క్రిందటిది. అప్పటికే ఇప్పటికీ ఎంతో మార్పు వచ్చింది. అందు వల వాసంగతి ఎవరికీ తెలియడం గాకష్టం వుండదు. ఈ విషయం ఏకేండుకు చెప్పు న్నానంటే, ఏ విద్య నష్టంత ఉన్నదీ

దానికాయన, "ఈ విషయం సుమారు నలభై ఏండ్ల క్రిందటిది. అప్పటికే ఇప్పటికీ ఎంతో మార్పు వచ్చింది. అందు వల వాసంగతి ఎవరికీ తెలియడం గాకష్టం వుండదు. ఈ విషయం ఏకేండుకు చెప్పు న్నానంటే, ఏ విద్య నష్టంత ఉన్నదీ

లో తిసుకు వెళ్ళిందో, అదేవిద్య నాకనే ఆపదలు తెచ్చిపెట్టింది. ముఖ్యంగా ఇతరులను అంతగా రంజింపజేసేకళ, కళాకారుల దుర్గుర ఆనేదకకు మూలకారణం కూడా వాగలదు. కళను విడువలేక, ఆ కళను సృష్టించిన తన వాద్యం కల్పించే సమస్య నెదుర్కొనలేక, కళాకారుడు చాలా బాధ పడతాడు. 'కళాహృదయమనేది ఒక అపూర్వ వరము కావచ్చు, లేక దారుణ శాపమూ కావచ్చు. నా చిన్నతనంలోనే లభించిన కీర్తి నన్ను కొన్ని ప్రకమారాలు పట్టించక పోలేదు. స్త్రీలు నాయందు చూపించే అసక్తి, సర్వోక్త స్త్రీలోలు దుగా మార్చింది. ఒకటి రెండు సార్లు నా ప్రవర్తన మా నాన్నగారికి తెలియడం, ఆయన నన్ను చీవాటు చెయ్యడం జరిగింది. అరోజుల్లో నాది చాలా ఉద్రేక తత్వం. అసలే పెద్దఖ్యాతి, నలుగురి లోనూ గౌరవం, స్త్రీజన హృదయాల్ని ఆకర్షించడం మొదలైనవి, నా చివర్కడ జ్ఞానాన్ని క్షీణింప జేసేయి. దానికితోడు దుస్సహనం కూడా వుండడం వలన ఎవరు నవ్వేమన్నా, కోపంతో మండిపడిపోయే వాణ్ణి. మా నాన్నగారు సన్ను మందలించి నందుకు ఆయన మీదకు తిరుగబడేవాణ్ణి. కాని ఆయనే మా గురువు అవడం వల నా ప్రదేశాన్ని నాలోనే అగచుకున్నాను. త్వరలోనే ఆయననుండి గెరపుదామని నిశ్చయించాను. ఆయన కూడా నా వివాహం జరిపించి, సన్ను దక్షిణదేశం సంపద్యామని నిశ్చయించారు. ఇంతలో నా జీవితంలోని మొదటి పలుపు ఎదురైంది".

"అరోజుల్లో గాంధీజీ స్వాతంత్ర్య సమర శంఖారం మ్రోగించారు. అది హృదయమున్న ప్రతి భారతీయుడిని కదిల్చి వేసింది. నాలోని జాతీయభావనాం పెరిగి పొంగింది. వెంటనే సత్కాగ్రహంలో పాల్గొన్నాను. అదొక మహత్తర అనుభవం. దేశం కోసం తన ధర్మస్థాన్ని త్యాగం చేసి ఎంతటి దారుణ కష్టాలనైనా ఎదుర్కొన్నవలె హృదయోన్నత్యం ఆ మానవులందరిలోనూ కన్పించింది. ఆ మహాత్యాలతో నేనుకూడా జైల్లో వుండడం అదృష్టంగా భావించాను. పదిసంవత్సరాలు నా జీవితం జైళ్ళలో గడిచి పోయింది. అది ఒక అద్భుతమైన కార్యంలా భావించాను. నాజీవితం ధన్యమైంది అనుకున్నాను. నేను జైలునుండి

విడుదలై ఇంటికి వెళ్లి నేరికి మా పరిస్థితులన్నీ తారుమారై పోయాయి. మా నాన్నగారు చనిపోయారు. మా అమ్మతా పోయింది. ఆయన బ్రతికున్నంత కాలం ఇల్లు రాజభోగంగా నడిచేది. కాని ఆయన చనిపోగానే మా నిజస్థితి బయట పడింది. సంగీతం దేశంలో వ్యాపింపజేయ్యాలనే ఉత్సాహంతో ఆయన, శిష్యులను పోషించడానికి తన అస్థినంతా వెచ్చించేశారు. ఆయన చనిపోయేటప్పటికి మిగిలందల్లా, అప్పులు, కుటుంబంలో దారిద్ర్యం." అని కొద్ది నిమిషాలు ఆగారు. ఆయన చరిత్ర అసక్తితో వింటున్న సత్యమూర్తి, "మిగిలినది రేపు చెప్పురుగాని, మీరు ఆ గాయం బాధతోనే కష్టపడుతున్నారు. ఏకాంతి లేకుండా ఈ విషయాల గురించి జ్ఞాపకం తెచ్చుకోవడ మెందుకు?" అన్నాడు. ఆయన రెండునిమిషాలు కళ్ళు మూసి మళ్ళీ తెరచారు.

"నీతో మాట్లాడుతూంటే, ఈ బాధను నేను మర్చి పోగలుగుతున్నాను. నేను జైలు నుంచి తిరిగి వచ్చాక యధార్థ విషయాలు చాలా తెలుసుకున్నాను. అంత వరకూ ఇంటికి తిరిగి రావటం అంటే ఎంతో ఉత్సాహంగా ఉన్న నాకు నాయొక్క కుటుంబంయొక్క యధార్థస్థితి చాలా నిస్పృహ కలిగింది. మా అన్నయ్య, మా ముగ్గురిలో పెద్దవాడు చాలాకష్టం మీగ సంసారం గడుపుకు పన్నున్నాడు. ఫీడలు వాయిద్యంలో గొప్ప ప్రతిభ కలవాడు ఉత్తర హిందూస్థానం వెళ్ళిపోయాడు. ఈబాధలు భరించలేక, ఇప్పటికీ వాడిపంగలి వాకు తెలియదు. భవనంపాదన చేస్తేనే కాని, నాకూ సంసారానికిగడిచేటట్లు లేదు. అందువలన నేను డబ్బుసంపాదించాలి. అది చాలా సులభం అనుకున్న నాకు వెంటనే అది ఎంత కష్టమో తెలిసింది. ప్రజలలో అభిరుచి మారడం వలననో రాజపోషణ లేక పోవడం వలననో, సులభ సంగీతం పైన ఆకర్షణ జనులలో పెరగడం వలననో, మరేకారణం నేతనో కర్ణాటక సంగీతం ద్వారా భవనంపాదన చాలా దుర్లభం అని తెలుసుకున్నాను. కచేరీలు చేస్తే విని ఆనందించి ఆదరించేవారు కరువయ్యారు. ప్రజలకు రికార్డులూ రేడియో, సినిమా సంతాల మీదవున్న మోజు సంగీత విద్యాంశుడి మీదలేదు. త్యాగరాజు మనవాడని గొప్పచెప్పుకోవడమే గాని, ఆయన దివ్యశక్తిని, అద్భుతమైన ఆయన సంప్రదాయాన్ని కాపాడుకోవడం

జ్ఞానమనో లక్ష్యమైంది. అభ్యాస దాక్షిణ్యాలకు దక్కింది. వివరకుకొన్ని ఇళ్ళలో పాఠాలు చెప్పుకుంటేనే గాని నాకు తిండికే గడవడం కష్టమైంది' అలాగే ఆంధ్ర దేశమంతా తిరిగిను..... అబ్బ!" అని ఆయన మెల్లగా మూలి గారు. ఒకనిముషం వుండి కొద్దిగా నుంచి నీళ్లు త్రాగారు. సత్యమూర్తి ఆయనను మాట్లాడవద్దనలేక, ఆయన బాధచూడలేక, ఏం చెయ్యాలో తెలియక తనలో తను మధన పడుతూంటే ఆయనకుళ్ళీ మొదలెట్టారు.

"ఒక ఊరిలో జమిందారిగారింటో, వారమ్యాయికి పాఠం చెప్పడానికి ప్రత్యేకంగా వాకన్నిసాకర్యాలూ ఏర్పాటుచేసి నన్ను పిలిపించివారు. నేనొక సంవత్సరం ఆ ఊళ్లో గడిపాను. ఆ అమ్మాయి నన్ను ప్రేమించింది. మావివాహం ఆమెతండ్రి అంగీకరిస్తాడని నమ్మకంలేదు. అందువలన ఇద్దరం ఎక్కడికైవా పారిపోదామని నిశ్చయించాం. ఇంతలో ఆమె గర్భంధరించింది. ఆమెతండ్రికి అన్ని విషయాలూ తెలిసి నన్ను అక్కడనుంచి వెళ్ళిపొమ్మన్నారు. నేనామెను వివాహం చేసుకుంటానన్నాను. ఆయన అంగీకరించలేదు. ఏమైవా ఆమె నాభార్య అని నిశ్చయించుకున్నాను. మమ్మల్ని బిడ్డరినీ కలియనియ్య కుండా ఒక సంవత్సరం చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకున్నాను. కాని ఆమెమాత్రం కొందరి ద్వారా తన యోగక్షేమ సమాచారాలు వాకందజేస్తూండేది. జమిందారుగారు నన్ను రహస్యంగా అంత మొందించమని కొందర్ని నియోగించారు. కానీ చిన్నప్పటినుండి సంగీతంతో పాటు కత్తిసాము, కుస్తీలలో ఆరితేరి వుండడం వలన వాలుగైదుసార్లు, వామీదపోట్లాట నెంతో వచ్చిన ఆయన అనుచరులకు గట్టి బుద్ధిచెప్పి పంపాను. వారిలో

ఒకడు చాలా దుర్మార్గుడు; అఖండమైన తెలివి తేటలు గలవాడు, అనుభవప్రేమించినవాడున్నాడు. వాడు నామీద తా తెలివినంతా ఉపయోగించాడు. కాని నన్ను భగవంతుడు కాపాడాడు. అప్పటినుంచీ వాడు నామీద కక్ష గట్టాడు. ఆమెన నాకు కాకుండా చెయ్యాలని ఎంతో ప్రయత్నించాడు. కాని వివరకు ఆమె నాదగ్గరకు వచ్చేసింది. అప్పటికి ఆమె మృశికువును కంది. ఆ శిశువును వాళ్ళేదేశాద ఆమెకు తెలియదు. రహస్యంగా చంపే రనుకుంది. రెండు నెలల బాలింతలా నావద్దకు ఒక అర్ధరాత్రి రహస్యంగా వచ్చేసింది. వెంటనే మేము ఉత్తర హిందూస్థానం వెళ్ళిపోయాం. ఇది పాతికేళ్ళ క్రిందటి మాట. పదేళ్ళపాటు దేశమంతా తిరిగాము. మమ్మల్ని వెదకాలని వాళ్ళుచేసి ప్రయత్నమంతా ప్రధాణియి వాళ్ళు నిరాశులై వెందారు. ఆసమయంలో మాకొక అపిల్ల కలిగింది. ఆమెకు ఆరు నెలలప్పుడ ఈవూరు వచ్చాము. అప్పుడు హఠాత్తుగా నాభార్య చనిపోయింది. అపిల్లను నోపెంచలేక అవసరమవుతూంటే ఒక బీద దంతులు ఆమెను పెంచుతామంటేవాళ్ళ ఇచ్చాను. వారికి బిడ్డలు లేరు, నేనెవరినెలా వారికి పెంతుడబ్బు సంపాదించాను. వాళ్ళవూళ్ళు తిరిగి డబ్బుసంపాదించడం ఆరంభించాను. అప్పుడప్పుడ నచ్చి నాకూతుర్ని చూసి పోతూండేవాడి; సుమారు అయిదు సంవత్సరాల క్రితం ఈవూరిలో మకాంపెట్టాను. నెనుఒక్కరో ఒకచిన్న రూము తీసుకొని వుండడానికి గల కారణం నాకూతురు విషయం ఎవరైతే నాశత్రువులకు తెలిస్తే, నామీద కనికొద్దీ ఆమె కేమయినా అపకారం తపెట్టవచ్చు ననే భయమేను. నేను కున్నట్లే నిన్న ఈవూళ్లో నావరకు శత్రువు కన్పించాడు. తత్ఫలితమే యిగాయం. నాభార్య పుట్టిల్లు ఇక్కడికెంత దూరంకాదు. నాశత్రువు సామాన్యం కాదు. అతని చేతిలో చాలామంది రవులున్నారు. సాయంకాలం నలుగురు ఒక్కసారి నామీద విరుచుకుపడ్డారు. వాళ్ళకూ గాయాలు బాగా తగిలాయి. నా గాయం తగిలింది. ఇంతలో నన్ను వాళ్ళవదిరి పెద్దారని నమ్మకంలేదు. ఏ ఏమైవా ఈ కష్టంలో కాగితాలు చూసుకుంటే విలు అబ్బి విషయాల తెలుస్తాయి." అని ఒక కవరు అల్మారులో

తనీ ఆతని కిచ్చారు. సత్యమూర్తి

అ కవరు తీసుకున్నాడు. "నేను మీకోసం ఏదైనా అహారం తెస్తాను. మీరు విశ్రమించండి." అని బయల్దేరిపోయాడు. రామదాసుగారు. "వద్దు వాయనా. పాతేమీ అక్కరలేదు. నీకుబాగా జలస్యమైంది నువ్వుంటికి చెళ్ళు". అని మెల్లిగా మంచంమీదికి ఒరిగారు. ఆయన తీక విశ్రాంతి అవసరమనీ, తను అక్కడ వుండి ఆయనను బాధపెట్టడం భావ్యం కాననీ, గ్రహించి సత్యమూర్తి మెల్లిగా ఇంటికి బయల్దేరాడు. రామదాసుగారికి చిచ్చి కునుకు పట్టుంటే, సత్యమూర్తి బయలుకు వచ్చేశాడు. మళ్ళీ మరొకడు ప్రొద్దున్నే ఆయనను కలవొచ్చని.

ఇంటికి వెళ్తున్న సత్యమూర్తికి రామదాసుగారి మాటలే జ్ఞాపకం రాసాగాయి. అప్పటికి రాత్రి పదిగంటలైంది. కొన్ని కొన్ని విధుల్లో జననంచారం బాగా తగ్గింది, ఒకచిత్తమైన కథనువిని దానిగురించి ఆశ్చర్య పడుతూ నడుస్తున్న సత్యమూర్తికి, అకస్మాత్తుగా ఒక అనుమానం తోచింది. తన నేనరేనా అనునదిన్నారేమా?— అని ఎందుకుంటే ఒకనల్లటి సన్ననివ్యక్తి. తన వెనకాల కొద్దిదూరంలో, చాలాదూరం నుంచి నడుస్తున్నాడు. వాడిజుత్తు చాలా పెద్దది. చెయ్యకమ్మలే పొంటూ, చొక్కా వేశాడుగాని, మొహంలో వాగరికత ఎక్కడా లేదు. ఏక్కుపోయిన కళ్ళూ, తూటా నడక తాగుబోతులా వున్నాడువాడు. సత్యమూర్తిని చాలా దూరం అనుసరించి సత్యమూర్తి తన ఇంటి నందు ప్రవేశించగానే మాయమయ్యాడు.

ఇంటికి వెళ్లేసరికి, తల్లి, చెల్లెల్లా నిద్రబోతున్నారు. తల్లిని లేపితే ఆమెతనీ అతనికి వద్దన ప్రయత్న మారంభించింది.

సత్యమూర్తి

కాళ్ళూ చేతులూ కడుక్కొని, భోజనానికి ఉపక్రమించాడు, సత్యమూర్తి. తల్లి "ఇంత ఆలస్యమయిందే?" అని అడిగింది. "రామదాసుగారితో మాట్లాడుతున్నాను, ఇంతసేపు. అనంతరావుగార్ని కూడా కలుసు కున్నాను."

"బాకీలగురించి మాట్లాడేవా?"

"అ. అనంతరావుగారు డబ్బిస్తానన్నారు. దానితో చిల్లర బాకీలు తీర్చేద్దాం. పెద్ద బాకీల సంగతి తరువాత చూసుకుందాం. చెల్లెల్లు భోంచేసి పడుకుందా?"

"అ. దానికి రామవరం వెళ్ళడం ఇష్టంలేదు. మనిద్దరం ఇక్కడే వుందాం, అన్నయ్య నొక్కడినీ వెళ్ళమను అంటూంది."

"అదేలా కుదురుతుంది. రెండు కాపరా లయితే వా ఆదాయం ఏం సరిపోతుంది. అయినా పట్టువాసంతో వున్నంత ఖర్చు తగ్గి, బాకీలు తీర్చే అవకాశం కూడా వుంటుంది. ఇక్కడ ఇన్ని అవస్థలు పడడం కన్నా అదేమేలు."

"ఏమిటోరా. రామవరం పేరువిన్న దగ్గర్నుంచిది మొహం ముడుచుకు కూర్చుంది. దానికెలాగో సువ్వే సచ్చ చెప్పాలి."

"సరే రేపు దానితో మాట్లాడుతాలే."

ఆరాత్రి రామదాసు గారు చెప్పిన విషయాలగురించి ఆలోచిస్తూ పడుకున్నాడు సత్యమూర్తి. ఆయన గొప్ప వంగీత విద్యా సుధని ఇంతకాలం తనకు తెలియదు. ఆవిద్య అదరణవుంటే ఆయన ఇలా వుండేవారుకారు. ఒకజాతి అభివృద్ధి చెందాలంటే, దాని ఉన్నత సాంప్రదాయాలమీద గౌరవ ముండాలి. ఎవరితో కాస్త ప్రతిభవున్న దానికి ప్రోత్సాహ ముండాలి. ఇది లేనివాడు, ఎంతో ప్రతిభా వంతులు కూడా అణగారిన కుసుమా

లైపోతాడు. రామదాసుగారిది చాలా గంభీరమైన వ్యాధయం. ఆయన మితభాషి. శశోజన ఆయన ఇంతగా మాట్లాడా రంటే ఎన్నో బలవత్తరమైన కారణాలుండాలి. లేకపోతే అన్ని విషయాలు చెప్పరు. తనయందాయనకొక ప్రత్యేకమైన అభిమానం వుంది.

మరునాడు ప్రొద్దున్న కొద్దిసేపు ఇంటో చెల్లెలితో రామవరం వెళ్ళడం విషయం చర్చించాక, సత్యమూర్తి రామదాసుగారింటికి బయల్దేరాడు. దారిలో చెల్లెలి విముఖత్యం గురించే ఆలోచించ సాగాడు. కళ్యాణికి ఇరవైరెండేళ్ళు వచ్చినా తను వివాహం చెయ్యలేక పోతున్నాడు. అది చాలా తెలివైన పిల్ల. కాని శాశ్వతయంతో ఎందుకుపట్టు దల పట్టేందో తెలియదు. ప్రకాశం అంటే దానికి ఒకప్పుడు చాలా అభిమానం వుండేది. కాని ఇప్పుడు అతని పేరుదెప్పేవే మండిపడబోతోంది. ఏమైనా సరే రామ వరం వెళ్ళద్దంటుంది. తను గట్టిగా రామవరం వెళ్ళడం త్యురని చెప్పాడు. కళ్యాణి ఏడుపు మొహం పెట్టడం కూడా తను చూశాడు.

ఆలోచిస్తూ, రామదాసుగారిలు వున్నదా దులోకి వచ్చిన సత్యమూర్తికి, ఆసందు మొడుబో వుండగానే. రామదాసుగారింటి పద్ద ఏదో గలాభా జరుగుతున్నట్టు కన్పించింది. పోలీసులుకూడా కన్పించారు. అక్కడ వున్న ఒక పోడా కొట్టుతను, "బాబూ" అని సత్యమూర్తిని పిల్చాడు. సత్యమూర్తి కొట్టువద్దకు వెళ్ళాడు.

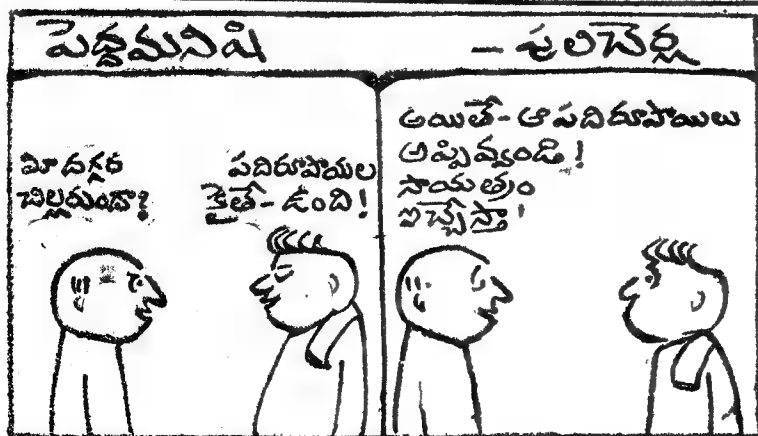
"రాత్రి చాలాప్రమాదం జరిగిపోయింది సార్." అన్నాడు కొట్టు తాలూకు అసామి. అతనికి సత్యమూర్తితో కొంచెం పరిచయముంది.

"ఏమిటైంది?" అని అడిగాడు సత్యమూర్తి.

"రామదాసుగార్ని ఎవరో పొడిసేసే వారు. ఆయన దాసువున్న డంతా దోపిసారు. ఘోరంగా చంపేశారు."

"అ!" అని నిర్భంత పోయాడు సత్య మూర్తి. గుండెలు జారిపోతూంటే, నిలబడలేక అక్కడున్న ఒక బెంచీమీద కూర్చున్నాడు. ఆ అసామిచెప్పుకు పోతూంటే విషయాలన్నీ సత్యమూర్తికి తెలియ పాగాయి.

(నకేషం)

మీ జుత్తును ఆరోగ్యంగా నిగనిగ లాడేలాగు వుంచుతుంది బ్రైల్ క్రీమ్

(నవోత్తమ హేర్-డ్రెస్సింగ్)

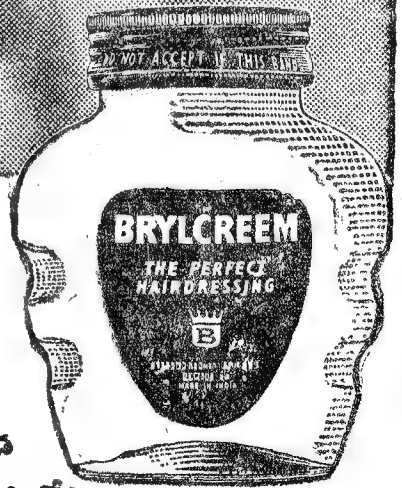

శేవలం బ్రైల్ క్రీమ్ మాత్రమే

- చక్కగా జుత్తు దువ్వకొనడానికి పోయేపడుతుంది. జుత్తు తీర్థం కాదు, చెదరి పోదు.
- చాలా పొదుపు అయినది. ఒక్కసారి రాస్తే చాలు రోజంతా జుత్తు రేగదు.
- డినిర్ చేర్చిన అద్వితీయమైన మిశ్రమము మోడును పోషింది. జుత్తును బాగా పెంచుతుంది.
- మీ జుత్తు యొక్క సహజ రంగును నియంత్రించును.

మీరు కూడా బ్రైల్ క్రీమ్ ఉపయోగించడం మొదలు పెట్టండి

ప్రపంచమంతటా లక్షలాది మంది సౌగంధికారులు ఉపయోగించేది.

M.P. 11/11/66

అఫీకా ఖండం ప్రభావంపద

అఫీకా నానాధర్మాల కలపబడినట్లుగా కళ కూడా ఒక జాతిని మరొక జాతిని వేరుచేసి దాని సహజ గుణాలని బయట పెట్టగలదు. అఫీకాలో కళకి సరి పోయిన లక్షణం ఉంది. అందుకే అంతా ఏకభావంగా ప్రవహించింది. ఎన్నో ముఠాలుగా విడిపోయి ఉన్న అఫీకా ప్రజలని దళానికి పూస గుడ్డినట్లు కంటి, తన గొప్పదనాన్ని చూపి మనస్సు విభ్రాంతిపర్చి చేస్తోంది. అఫీకన్ల కళా వస్తువులు వారి నిత్య జీవితంలో భాగాలయి పోయాయి.

ఒకప్పుడు 'అనాగరక కళ'గా పరిగెరిగింది, నేడు తన పూర్తి విలువని చాటుకోగలుగుతోంది. రాజకీయ రంగాలలోనేగాక జాతీయతభావంగానోనా అఫీకా ప్రాముఖ్యత పెరుగుతోంది.

ఇతర ప్రాంతాలలో, ఆంధ్రుల పాశ్చాత్య దేశంలో, అఫీకా కళా సాంప్రదాయాలు తమ ప్రజానాన్ని బాగా నిరూపించుకుంటున్నాయి. గ్రామాలని చూపాలిగా మూతమే కాక ఆ రూప స్వభావంతో చూచే దృక్పథం అఫీకన్ల కళాసాంప్రదాయాలు వేర్వేరు. ఏకానా, మోడిలియాని, బ్రాంకుసే మొదలయిన వారి చిత్ర, శిల్ప కళలతో అఫీకా ప్రభావాలు ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తాయి.

విద్యుదా అంతర్జాతీయ ప్రాచీన వస్తు ప్రదర్శనశాల, లేక కళానమ్మ ప్రదర్శనశాలకి వెళ్తే పాశ్చాత్యకళా, ఇండియన్ కళా, అఫీకన్ కళా, దక్షిణ అమెరికాకళా అంటూ కనిపిస్తాయి. మొదటిసారి చూసిన వారికి అఫీకన్

కొన్ని ఏడుదానికై కుర్రవాళ్లు
జేసిన 'మూర్తి'

నైజీరియాన్ శ్రీ కళా ఇల్లడిల్ చేసినది

కళలోని వస్తువులు మోటుగా, అవాగ్రహింపగా ఉన్నాయా అనిపిస్తుంది. కానీ, ఈ అకానా వెనుక సాంప్రదాయాలన్నీ బావనలని కొంచెం తోడుగా చదిగిలిస్తే ఎంతో అనందం కలుగుతుంది. చనక రకం పూసలు, బనసవార, కొబ్బరిచీరు-- వీటితో బ్రహ్మాండమయిన కళాఖండాలే సృష్టిస్తారు అఫీకన్ల కళాకారులు. భయమే కాక హాస్యం కూడా ఉట్టి పడతాయి వారి శిల్పాలతో.

ఘనా, నైజీరియా, కాంగో, న్యూగిన్, యూగోస్లావీ వంటి అఫీకన్ దేశాలు అతి వృద్ధి చెందినవి. ఇక్కడి శైలి పద్ధతులు అఫీకన్ల కళా సాంప్రదాయాలకి ప్రాతిభ్యం పూసిస్తాయి. (ఈజిప్టు అఫీకాలో వ్యవహరించే దానిని అరబ్బుదేశం కిందే నుంచి కట్టాలి కాబట్టి ఆ దేశం కళని పండించి రాయను.)

అఫీకాశిల్పం ముప్పు అధికంగా ఆకర్షిస్తుంది. అసలు ఈ ఖండంలో (అంటే రిఫ్ బాతులలో) చిత్రలేఖనానికి అంత ప్రాముఖ్యత లేదు. కొన్ని పరిధిల ముయాలతో మాత్రం రంగు దోసిలుగా ఉండే 'మబుముబా' (మార్బ్ల) ని తగిలించుకుంటారు కాని అదియా, రువారవల విప్రలేఖన సాంప్రదాయాలతో ఏమీ పోల్చలేను. ఈ కుటుంబాలకి గొప్ప ఈటెలు, తోలులు దయారుచేస్తారు. ఏమీ కలిపి చూస్తే మనస్సుకి హత్తుకో పోయేట్లుగా ఉంటాయి.

'పేటగాడు' తండ్రితో వేసినది

ఎన్. వి. రామారావు

'పిట్ట' రాతిలో చేసినది

ఇదో

నైజీరియాలోని 'ఇహో' తెగవారి కుటుంబముఖాలు చాలా భయంకరంగా ఉంటాయి. దయ్యాలనీ, భూతాలనీ జ్ఞాపకం చేస్తాయి! ఆడవారు వాడేవి మగవారు వాడేవి వేరువేరుగా ఉంటాయి. ఇవి తెల్లరంగు పూసి ఉంటాయి.

ఇక 'కామరూన్' ప్రాంతంవారి కుటుంబముఖాలు శిల్పాలే. వెడల్పుగా వలకలుగా ఉంటాయి. కళ్ళు గొట్టాలలాగా ముందుకు పొడుచుకుని వస్తాయి! ముక్కు అంతే! దీనికి తోడు తలవీడ ఆకలిగొన్న మిడి గుడ్డ కుక్కల తలలు వెక్కుతారు...

కాంగో, బాంగ్వియా, రోషీయా, జాంబియా ప్రాంతాలలో వచ్చిన కుటుంబముఖాలని చెప్పతారు. సూక్ష్మంగా ఉన్న శిల్పాలా ఇవి ఖజాకుగా కనిపిస్తాయి.

ఘనా

ఘనాలో తలగడలు ఎంతో ముచ్చటగా ఉంటాయి. మరగుజ్జా మనుష్యులు ఒక రిద్దరు చతురస్రంగా ఉన్న దిమ్మని మోస్తూ ఉంటారు. ఆ దిమ్మపై తల అన్నటానికి వీలుగా మలిచి ఉంటుంది. ఇది క్యూబినస్‌ని జ్ఞాపకం చేస్తుంది. హుయోలు

దక్షిణకాంగోలో పాగతాగే హుక్కాలు చాలా పనితనం కలిగినవిగా ఉంటాయి. పగతాళిగా నవ్వుతున్న ఆడవారిని నిమిషిత

నేత్రాలతో దీర్ఘంగా, విచారంగా ఆలోచించే పెద్దమనుషులని హుక్కాలగా చెప్పుతారు. లోపల చొల్లగా ఉండడం చేత వాళ్ళే వదర్గాన్ని పెన్‌లాగా పీచుస్తారు.

అహోర పాత్రలు

అహోమాహో నగ్నంగా కనిపించే స్త్రీల చెక్కడాల వెత్తివీడ గంపలే ఆహోర పాత్రలుగా, పళ్ళాలుగా వాడతారు. కళ నిత్య జీవితంలో ఎలా కలిసి పోయిందో తెల్పేందుకు ఇది మరొక నిదర్శనం.

శిల్పాలు

కాంగో శిల్పాలు చాలా అందంగా ఉంటాయి. వాటిలో పాశ్చాత్య సాంప్రదాయాలు బాగా కనిపిస్తాయి. కాని సహజంగా ఉండేట్లే కనిపిస్తూనే, తమ ఆఫ్రికన్ గుణాన్ని మరుగు పరుచుకోవు. ఈ వ్యాసంలో ప్రచురించిన కుటుంబముఖం, కాంగోకి చెందినది. ఇందులో పాశ్చాత్య శాయలు గోచరిస్తాయి.

బ్రిటిషు మ్యూజియంలో ఒక ద్వారం, తలుపులు ఉన్నాయి. వీటి నిర్మాణం రోమన్ పద్ధతులని పోలి ఉంటుంది. కాని తయారు చేసినవారు 'కుయు' తెగవారు. ఈ ద్వారం, తలుపుల మీద ఆధునిక దృశ్యాలు చాలా ఉంటాయి— సైకిల తోక్కే తెల్లజాతివారు, మల్లయుద్ధాలు చేసేవారు, బజారుకి వెళ్ళే ఆడవారు వగైరా. వీటిని చూస్తే కోణార్క్ గుర్తుకి వస్తుంది. సరెయలిమ్మ శిల్పాలకి కొదవలేదు.

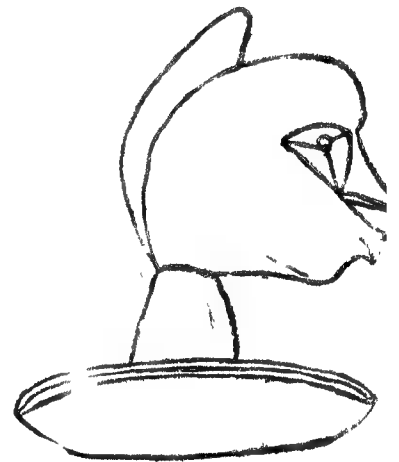
కాంగోలో పాశ్చాత్య ప్రభావాలు చూస్తాము కాని అవి జాతీయ పద్ధతులలో లీనమయిపోక అతిశించినట్లు కనిపిస్తూ ఉంటాయి కొన్ని సమయాలలో. అందుకనే ఇక్కడ నృజావాత్మకమయిన అభివృద్ధి తక్కువ, అనే అనుమానం కలుగుతూ ఉంటుంది.

నైజీరియా

ఇక్కడి కళా సాంప్రదాయాలు చాలా, ఇటీవలకాలానికి చెందినవే — కనిసం మనకి తెలిసినవి. క్రీ. శ. 1800 ప్రార్థనలో ప్రారంభమయిన కళా ఉద్యమాలు గమనించ తగ్గవి. దీనిని బట్టి నైజీరియా కళా ఖండాల మీద పాశ్చాత్య ప్రభావాలు చాలా ఉంటాయని గ్రహించవచ్చు.

ఇక్కడ వారికి అడంబరంగా ఉండే దుస్తులు ధరించటం ఇష్టం. వాటి కొన్నిటిని చూస్తూఉంటే మన చరిత్రలో రాజాధిరాజులు ధరించినట్లు వర్ణించే జ్ఞాపకం వస్తాయి. 14 వ శతాబ్ద బొమ్మలనిబట్టి మామూలు వాళ్ళు కూడా కిరీటాలు నగిషీలు చెక్కిన లేసు అలకాలు ధరించేవారని గ్రహించవచ్చు.

"నైజీరియన్ స్త్రీ శిరస్సు" చా సాగరయిన శిల్పం. దీనిలో పాశ్చాత్య ప్రభావాలు కన్పించినా ఇది జాతీయ కోర్సోని కళావృష్టి. "పేటగాడు" శిల్ప కూడా మనల్ని బాగా కదల్చి వెయ్యగలదని ఇదో తెలిపి చెందిన శిల్పం ఒకదాటా ముగిసి చూచాను.

ఏ ప్రక్కనుండి చూచినా శిల్పంలో కన్ను కనిపిస్తుంది మెరుస్తూ. వెలుతురు ప్రసరించడంవల్ల తెల్లగ నిజమైన కన్నులాంటి పుంజుంది

శిల్పం కళ్ళు దీని ప్రత్యేకత! దీని 1951 లో లండన్‌లో "వలర ప్రాంతంలో సాంప్రదాయిక కళా ప్రదర్శన"లో చూసి హెన్రిమూర్ దిగ్గజాతుల అయ్యాడు. అదే పద్ధతిలో తా ఒకటి స్వయంగా తయారు చేశాడు.

ఘనా

ఘనా ధనికదేశం. బంగారం దొరికే ప్రదేశం. కాబట్టి బంగారంలో శిల్ప ఉద్భవించటంలో ఆశ్చర్యం లేదు. తమిడ పాగాలు, పంటినిండా వస్త్రాలుక ఈ శిల్పంలో పి ఉట్టిపడుత ఉంటుంది. చెక్కడాలలోనే కాక తివానీ

ఆంధ్రపత్రికావారపత్రిక నవలల పోటీ!

మొదటి బహుమతి రు.3,500

రెండవ బహుమతి రు.1,500

మూడవ బహుమతి రు.1,000

ఆంధ్రపత్రిక వారపత్రిక పాఠకులకి మరింత మంచి సీరియల్ నవలలని అందజేయ్యాలనే ఉద్దేశంతో పై పోటీని నిర్వహిస్తున్నాము. రచయిత(తు)లందరూ ఎప్పటివలె మాతో సహకరించి పై పోటీ జయప్రదం చెయ్యగలరని ఆశిస్తున్నాము.

ముగింపు తేదీ: 31-12-1966

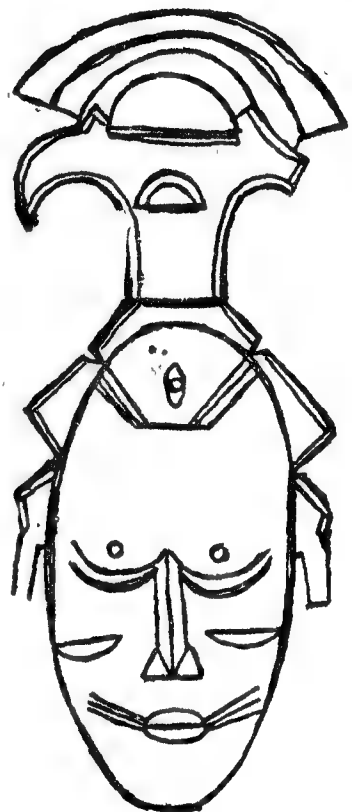
నిబంధనలు

1. పోటీకి స్వంతరచనలే పంపాలి. పంపే రచనలు తమ స్వంతవస్తువునవే ననీ, అనువాదాలుకాని, అనుసరణలుకాని కాదని రచయిత(తు)లు వ్రాతప్రతితో బాటు పోటీ పత్రాలు పంపాలి.
2. రచనలు కాగితానికి ఒకపైపునే, సిరాతో రాసిఉండాలి. 100అర కాపు (ఎక్కువయినా పుస్తకం పేజీకి రెండురెట్లు) పేజీలు లోపు, 300 అర కాపు పేజీలు మించి ఉండరాదు.
3. నవలలు తెలుగువారి జీవితానికి సంబంధించి ఉండాలి.
4. వ్రాతప్రతులు 31-12-1966 లోపల మాకార్యాలయం చేరాలి.
5. వ్రాతప్రతులు, 'సంపాదకుడు ఆంధ్రపత్రిక వారపత్రిక, తంబు చెట్టివీధి, మద్రాసు-1' కి పంపాలి.
6. కవరుమీద వ్రాతప్రతిమీద 'నవలల పోటీ-1966' అని స్పష్టంగా రాయాలి.
7. పోటీలో వెళ్ళని నవలలు ఆంధ్రపత్రిక వారపత్రికలో ప్రచురించే హక్కు మాకు ఉంది.
8. పోటీలో వెళ్ళని ప్రచురణకి స్వీకరింపబడని నవల వ్రాతప్రతులని వీలయినంత త్వరలో, సురక్షితంగా రచయిత(తు)లకి తిప్పిపంపే ప్రయత్నాలు చేస్తాము కాని ఈ విషయంలో ఎటువంటి బాధ్యతనీ వహించలేము, పోషా ఇవ్వలేము. వ్రాతప్రతులతోబాటు తగుమూతం తపాలాబిళ్లలు అతికించిన, స్వంత చిరునామా కల కవర్లు ఇతరపరచుట అనవసరం.
9. పోటీలో తుదినిర్ణయం సంపాదకునిదే. ఈవిషయములో ఎటువంటి ఉత్తరప్రతిభింసలూ జరుపబడవు.
10. ఆంధ్రపత్రిక వారపత్రికలో ప్రచురణ పూర్తి అయిన తర్వాత పుస్తక రూపంలో నవలని వెలువరించగోరేవారు పుస్తకంలో ప్రముఖంగా 'ఆంధ్రపత్రిక వారపత్రిక' అని పేర్కొనాలి.

ఆఫీకాఖండం...

తయారీలో కూడా ఘనా దేశీయులు ముగిసేద్దలయ్యారు. వారి రంగురంగుల తివాసీలని చూస్తూ ఉంటే బందరు కలంకారీ వని జ్ఞాపకం వచ్చింది నాకా. న్యూగిసీ

ఇక్కడి మనుష్యులు జాతరలలో జంతువుల కపటముఖాలని ధరించి నృత్యం

చెక్కలో చెక్కిన ఈ మాస్క్ మన శిరువతి చెక్క బొమ్మల మాదిరిగ వుంటుంది. రేఖలు మినహాయింది వివిధ మైన అదంబరంగాని లేదు. ప్రకాంతత, ఒకవిధమైన గంభీరతవుంది. ఇటువంటివి మనలో చూస్తాం

చేస్తారు — వానలు కురవాలని, పంటలు పండాలని. ఇక్కడ, న్యూగిసీలో తయారయిన “పిట్ట” ఫోటో చూడవచ్చు. ఇది రాలి చెక్కడం. అప్పుడే విత్తులో నుంచి మొలక ఎత్తిన మొక్కని స్ఫురింప చేస్తుంది. పిట్ట రెక్కలు నవరించుకుని పైకి ఎగిరిపోతుందా అనేట్లు ఉంది. ప్రకృతిలో సృష్టికి సమాన స్థానం ఉంది! మొక్క పిట్ట చేపన్న ఒకటే కదా! ●

బాధ అనేది మాకు ఒక సమస్య... చూడండి మేము మీకు పరిధంగా సహాయపడతామో!

పరిశోధన: 'ఆస్ప్రిన్' యొక్క పరిశోధన సంస్థలోని ఒక పరిశోధన దళానికి నేన
ఉపదేశకుణ్ణు. భారత అనుజ్ఞాపత్రానికి నుండి వర్తకులను కనిపెట్టడం నా పని. ఈ విషయమున
గురించి ఏకాగ్రతతో ప్రపంచమంతటా పరిశోధనలు జరుపుతున్న అగ్రగణ్యమైన పరిశోధన
సంస్థలలో మేము ఒకరము. నాన్ని విచారించుటకు నేడు శ్రేష్ఠమైన డ్రాక్ట్ మార్కెట్ 'ఆస్ప్రిన్'
పొందుతూ అది మేము తెలుసుకొన్నాము

జటివం అమెరికా ప్రభుత్వమువారి అధ్యయనమున జరిగిన పరిశోధనలు 'ఆస్ప్రిన్' కొరత
ముగిసి, ఉప్పుకముగను పోగొట్టుటకు చురుకైన పాక్షికభీష భారావిచారణగలెట్లెల్లము నేడు
చున్నది. అందుచేతనే ప్రపంచమంతటా వాక్యధ్వజము, ఆసుప్రకరణలోనుండి వాడబడుతోంది.
బాధ అంటే ఏమిటి? మెటాబోలిక్ ఉత్పత్తులు, నెహము వాటిని తీసు కొని పోగరిగి
కొంటే నొప్పు పెగములో, స్పృయపుటలో కూడుకొని దేని పోషకంవల్ల మరుగుపడిన వాడు
నిలుగుతుంది. వానితో నరములకు ఒత్తిడి కలిగి బాధ కలుగుతుంది.

'ఆస్ప్రిన్' ఎలా పనిచేస్తుంది: 'ఆస్ప్రిన్' రేహములో పెంపనేలుమిరి, వాపును, నరము;
మీకు ఏ తీవ్రమైన తగ్గించి నొప్పుని వెడలగొడుతుంది

'ఆస్ప్రిన్'ను ఈ వ్యాధులకు వాడండి: వాపు • తలనొప్పు • ఒంట నొప్పు • చంబ
నొప్పు • కీళ్లనొప్పు • జ్వరముతో కూడిన జలుబు • ప్లూ • కీళ్లనొప్పులతో కూడిన జ్వరము.

మోతాదు :

పెద్దవారికి : రెండు టబ్లెట్లు,
అవసరమైతే తిరిగి వేరుకోవండి
పిల్లలకు : ఒక టబ్లెట్ లేక మే
వాక్యధ్వజ సలహా ప్రకారము
వాడండి.

A.C.3.44 TEL

'ఆస్ప్రిన్' నొప్పిని వెడలగొడుతుంది!

సర్వమల్లి
సుందరమ్

దీపావళి కథల పోటీలో ముద్రబహుమతి పొందిన కథ

పసుపుల అర్బుల్తోటి పాలికాపుల కేక తోటి గొల్లగూడెవంతా గండగోళంగా వుంది. గూడెనికల్లా రత్తమ్మ ఒక్కరైదే పెంకుటిల్లు. పాల కోసరం ఒచ్చి పోతున్న వారందరినీ ఎక్కిప్రశ్నలు వేసి విసిగిస్తూ వీధుగు మీద కాళ్లు చాచుకుని కూర్చుంది రత్తమ్మ.

అనలు పాలుపోసే నమ్మకంకన్నా, నోటి దురుస్తంతోనే రత్తమ్మ ఇంత వ్యాపారం జరిపిస్తూందనుకో వచ్చు. ఎంతటి వార్షియినా కళ్ళల్లో దుమ్ము కొట్టేసి పాలల్లో నీళ్లు కలిపెయ్యడం, ఎవరన్నా ఈ తప్పుని కనిపెట్టేశారంటే, టూన్లు, సత్యాలూ వేసి వాళ్ళ నోరు నొక్కెయ్యడం. ఇలాంటి పనులకి నిజంగా రత్తమ్మకి రత్తమ్మే పోటి.

ఒచ్చేపోయే వాళ్ళందరినీ తనికీ చెయ్యడం అయ్యాక తన ఆకలి తెలిపాల్సింది గావల్ని రత్తమ్మకి. “ఏమేవ్? అమ్మీ?” అంటూ ఇంట్లోకి చూసి ఒక్కకేక పెట్టింది.

“అయిందత్తమ్మా. ఇదుగో అరబెడు తున్నా.” నిస్త్రాణగా ఒచ్చింది బదులు.

“ఆ, పెడుదువుగాని. ఆకల్తో వాప్రాణం కాస్తా గుటుక్కుమన్నాక!” సబుక్కుంటూ క్షర సాయంతో ఇంట్లోకెల్లిన రత్తమ్మ చెయి కడుక్కుంటూన్న పలాన్నే, దూడల్లా వేపాకసారి దుప్పి పోసిచ్చి, ఒచ్చి అన్నం అరబెట్టిన తగరపు గిన్నె ముందు చతికిలబడింది.

రొయ్యపులుస్తూ, నాలుగు ముద్దలు తిని ఇన్ని మంచినిళ్లు తాగాక కాస్త ప్రిమితుడడి “ఈ పూట మిగిల్చి పాల చుక్కలేవే?” అంది బాబీ తప్పిలాలోకి తొంగిచూస్తూ.

“వైద్యుడు గారింటికి చుట్టాలొచ్చా రంటే పోసేశా. ఎలాగా ఆరికి బాకీ, ఉన్నాంగా?”

“ఏలే? బాకీ వుంటేమట్టుక్కి? ఇయాలిత్తా. రేపిత్తా అంటూ ఎగేసయ్యాల గానీ.. కెడులుట్టావే పాడుపిల్లా” కోడల్ని శపించుకుంటూ తిండి పూర్తిచేసి గిన్నెలోనే నోరు పుక్కిలింది లేచి, అక్కడే వున్న మలక మంచవెక్కింది రత్తమ్మ.

ప్రతిరోజూ మల్లమ్మకి చీవాట్లు, పరి

పాటే అయినా అసలే చిరాగ్గా వున్నందువల్ల విసుగిసిపించి “తోడేసిన పాలు తోడుకునే దాకానన్నా బతుకుతుందో, లేదో వన్నంత ముసిలిదై పోయినా కాసీన్యం మాత్రం ఇంకా నొడలేద్దు!” అని మనసులో అనుకుంటూ, నల్లమందు మాత్రా, మంచి నీళ్ళ చెంబూ తెచ్చి రత్తమ్మకిచ్చి పిల్లల్ని న్నాలకు పిలిచింది మల్లమ్మ. కంచాల నుం దొచ్చి కూర్చున్న పిల్లలందరి మధ్యా చెంద్రం లేకపోగానే ఆరోజా ఉదయం జరిగిన గొడవంతా మళ్ళీ గుర్తుకొచ్చింది మల్లమ్మకు.

రోజులాగే ఆరోజూ తనతోపాటే పెండ్రాలే లేచి ఇంటి పనుల్లో సాయంచేసిన చెంద్రం పాలు తీసేందుకు దూడల్నాలోక్కా కెల్లాడు.

“ఏదో ఈనాటికి పిల్లలైనా కాస్త చేతి కండుకున్నారు గదా” అని నల్లబడుతూ, వీధివాకిలికి కల్లాపు జల్లుతూంది మల్లమ్మ.

మల్లమ్మ సంతోషించినంత సేపుట్టు లేదు. వెనక వేపుమంచి వినవచ్చాయి రత్తమ్మ పెడుతూన్న రంకెలు. చేతులో పనలాగే ఒదిలేసి అటువరుగెత్తిన మల్లమ్మ “ఏమిటా చెంద్రం ఈ గొడవంతానూ?” అంది. రత్తమ్మెత్తిన క్షర చెంద్రం వెల్లిని పెట్టుకుండా పట్టుకుంటూ.

“ఏంలేదమ్మా. ఆవుపాలని చెప్పి, నీళ్లు కలిపిన గేదెపొల్లి నాయుడు గారింటికి పోస్తూంది మామ్మ. జబ్బు పిల్లాడి కిచ్చేవి దగా చెయ్యడం పాపం కదానని వెల్లాపు పొలుపోసి వంపా, అంతే.” అన్నాడు సవ్యతూ చెంద్రం.

“ఆ. ఏడిశావోలేరా. ఎదవనన్నేసీ. పాపంంట. పున్నెవంట! ఏటో ఇయ్యన్నీ సచ్చి వాకటి మాట. మరి నేనూ ఇసుమంటి భయాల్ని నమ్ముకూర్చుమంటే! మీరంతా ఇప్పుడేం తిని బతికే ఓళ్ళలా ఎండుగడ్డి?”

“ఒకర్ని దగాచేసి తినే తిండికన్నా అది నయవేగా?” అన్నాడు మెల్లగా చెంద్రం. పాపుచెవుల రత్తమ్మ కెలాగో వినిపించేసి నట్టుంది మాట.

“ఇన్నా పుటే అమ్మీ. ఈ చెంద్రం పొట్టుపాగురూ! అడగడ్డే తిని బతుకు తాడో, మరొకటి తిని బతుకుతాడో

నాకు తెల్పగానీ. ఇటు మీద ఆడికీ కొంపతే ముద్ద పెట్టావా? నే పస్తుండి సస్తా తెలిసిందా?” అంది పళ్లు లేనందున కోప తీరా ఇగుళ్లు కొరుక్కుంటూ రత్తమ్మ నీవనేందుకూ తోచక మౌనంగా మల మ్మింట్లో కెల్లిపోతే దూడలన్నింటి సాల్లో కట్టేసి తనూ బడి కెల్లిపోయాడ చెంద్రం.

“అయినా. నీ సదువు నట్టుబండలైతే నీవల్లాన్నిందే ఇదంతానూ. అట్టే సదనై య్యోద్దేమ్మ తల్లి, అంటా నే నెం మొత్తుకున్నా ఇనక నన్ను పోసిపామ్మని స వ్యేశావ్. మరి ఆడికింకెంత శేపూ ఆ బేమ్మర బాసా, బేమ్మర నీతులూ అబ్బుతున్నదే గాని, మన బతుకు తెరులూ మన ఓయిన ఎండుకాల్తే?” అని తనోత్తనే మాట్లాడుకుంటూ మెట్టు మీద చతికిలబడింది రత్తమ్మ. అంతే పరగడుపుతో పొద్దు: వెల్లినవాడు. మధ్యాన్నం ఇంటికొచ్చినపు: కూడా, పసుపులకు గడ్డి నీళ్ళూ చూపించి తనూ కడుపునిండా నాలుగుచేతుల నీళ్లు నూర్చగ్గరే తాగేసి, దీనంగా తనవే చూస్తూ నిల్చున్న తల్లిని తిరిగి, తిరి చూసుకుంటూ బడికెల్లిపోయాడు. ఇంకన్నా ఎక్కువ గొడవలు జరిగినప్పుడలా కూడా ఇంటికి రావడం మాని ఎరగ చెంద్రం ఇవార సాయిత్రం పాలు పిండానిక్కూడా రాకపోవడంవల్ల మల్లమ్మ: మనసు మరింత ఆందోళన పడిపోతూంది అయినా మనసులో ఎన్ని బెంగలుంటే మాత్రం అస్సతంత్రాలైన తనం చెయగల్గిని. ఛీ, ఏవజ్జీవనం బానిసగా బతి తనది ఓ బతుకేనా?

చెంగుతో కళ్లు తుడుచుకుని పిల్లలక ఒడ్డనకానిచ్చి, చెంద్రంతో పాటు తన వస్తే పడున్నందున, ఇంటిపన్న పూర్తి కాగానే ఒచ్చి వసారాలో స్తంభానికి జేరబడి కూర్చుంది మల్లమ్మ.

చిన్నపుట్టుంచీ పవిత్రల్లివల్ల కష్టాల పడుతూ, భవిష్యత్తులోనైనా తనకి సుఖం వుండక పోతూందా అని, పుట్టేడాశతో గాలిమేడలు కట్టుకుని మరునూన్న తనన చట్టుదలగా కోరి వీరయ్య పెళ్లి చేసుకున్న

గాడే, ఒక్క కష్టం అనుభవించడానికి మోతమే తను తెచ్చుకొన్నట్లుంది విశ్లేషించుకున్న మల్లమ్మ, పులిహోస్ట్ కెళ్ళాన్న మేకప్ లాగ రత్నమ్మింట పొదం పెట్టింది.

అయితే వీరయ్య తను భయపడ్డంత దుర్మార్గుడు కాకపోవడమే గాకుండా తనని కోడంటికం పెడుతూన్న రత్నమ్మని కూడా అప్పుడప్పుడూ మందలిస్తూండడం చూసి తన గుడ్డి అదృష్టానికి మురిసిపోయింది మల్లమ్మ.

ఆపాటిగానన్నా మల్లమ్మెన్నాళ్ళో ముఖ పడలేదు. ఒకరోజు మదిలి గోడ మీదనించి తనని రహస్యంగా నీల్చిన పొరుగింటి కొండుమ్మ, “మీ ఆయన గూడెం నుంచెవత్తెనో లేవదీసుకొచ్చి ఆ ఫూరిపాకలో పెట్టుంచాట్టేమిటి?” అని మెల్లగా చెప్పి పోయింది.

“అలాగా బడినా?” అని బాధగా అంటూ పెంటదిబ్బ మీదికెక్కి ఆ గుడెం వేపు చూసిన మల్లమ్మ అవమానంతోటి అకాభంగంతోటి కుంగిపోతూ ఇంట్లో కెళ్ళి పోయింది.

అంతే అనాటి నుంచి రోజుకు రోజూ

చక్కల్లో చెందం

వీరయ్య పెట్టే బాధలూ, రత్నమ్మ పెడు తూన్న రంపపు కోతకి మించిపోసాగాయి. ఇన్ని ఇబ్బందుల్ని మల్లమ్మ ఓర్పుతో భరించు కొన్నావ్వా, తల్లి పడుతూన్న కష్టాల్ని చూసి సహించలేని చెందం మాత్రం తరుమా తండ్రితోనూ నాయనమ్మతోనూ వాదించి అందుకు ఫలితంగా చావుదెబ్బల్ని తింటూండేవాడు.

చెంద్రాని దొక ప్రత్యేకమైన మనస్తత్వం. ఎవరికవ్యాయం జరిగినా ఏప్రాణి కష్టపడ్డా అతను మాళ్లేకపోయేవాడు. అయితే ఏ గొప్ప ఇంటి బిడ్డకన్నా ఈ అలవాట్లండి వుంటే భవిష్యత్తులో ఆదర్శ ఎంతుడుగా వుండగల్గే లక్షణాలుగా అవి ప్రజల కనిపించేమోగాని చెందం విషయంలో ఈ అలవాట్లు “పాలమ్ముకునే వాడి కింత పెత్తనం, ఇంత నోరు దురుస్తనం వుంటే ఎక్కడ హమ్మలాడా” అన్న అవభాతి తెచ్చి పెట్టడమే గాకుండా ఎన్నో కష్టాల కార్తవ్యమయ్యాయి.

ఒకసారి ముసలబుగారి బండి కింద ఒక ముసలివాడు పడిపోతే ఆ బండిలో అతన్ని

వదలని త్వరగా హాఫ్టర్ కి తీసుకెళ్ళమని ప్రాగీయనద్దాడు ఆవార్త బడికెళ్ళా, ఈ విషయాన్ని చూసిన చెంద్రా.

అయితే అసలే తన పని అడ్డీపోయిందని విసుక్కుంటూవు ముసలబు, బండి కడ్డం నిలబడ్డ చెంద్రాన్ని తిట్టి అనతల కీడ్చినదమే గాకుండా తిరిగొచ్చాక వీరయ్యతో చెప్పి చావ తప్పించాడు.

ఇంకోసారి స్నేహితుడింటి కెందుకో వెళ్ళిన చెంద్రా అప్పటికి మూడురోజులాయి జ్వరంతో పుళ్ళ అతని తల్లి ఆకలితో శోషపోవడం చూసి దబ్బున తరు పొలుపొసే ఒకరింటి కెళ్ళి నాలుగు రూపాయ లడిగి తెచ్చి ఆ అమ్మకి మందులూ, కాఫీ వగైరా లెళ్ళి తెచ్చిచ్చి సాయపడ్డాడు.

అయితే తరవాత ఒక నారానికల్లా బాగా కోలుకుని ఆ మనిషి తిరిగి దంపుకి వెళ్ళి సంపాదిస్తున్నా, ఎన్నివార్లడిగినా చెంద్రం బాకీ మాత్రం ఇవ్వలేదు. పాపం వేసేదిలేక, తీరుబడుపుప్పుడల్లా బజార్లో కూలిగంపలు మోసి రత్నమ్మకు తెలియనివ్వకుండా ఎప్పుట్లా సొమ్ము సరేకాదు చెంద్రం.

ఇన్నీ చూస్తూ ఊర్కీలేక మల్లమ్మ పుచ్చైనా గనక మందలిస్తే, “ఇంతమాత్రం వన్నా ఒకరికి సాయపడకపోతే ఇక మనుషులమై ఎందుకు పుట్టినట్టమ్మా” అనేవాడు చెంద్రం.

ఇవన్నీ గుర్తు తెచ్చుకుంటూ ఏకాగ్నీ కూర్చున్న మల్లమ్మ గాలికి తలుపు ఊగిన చప్పుడు వినిగానే చెంద్రమే వచ్చాడన్న భ్రమతో దబ్బున లేచింది.

“ఎన్నెల గోడ మీది కెళ్ళి పోయింది గదా. నువ్వింకా తోంగే లేదంటే. అమ్మీ?” అంది ఓ నిద్రకానిచ్చి లేచిన రత్నమ్మ మంచం కింది మంచినీళ్ళ చెంబు నందుకుంటూ.

“పాలమ్ముంతల్లో తోడుపోయ్యాలత్తమ్మా” అంటూ రోపలి కెళ్ళి అరిపెట్టిన మూల తండ్రి తోడు చుక్కలు చేసి ఉట్టి మీద పెట్టేసి పడుపుకుంటూవు పున్నకాల్లో దీపం చుట్టూ అలాగే పడుక్కుని నిద్ర పోతూన్న పిల్లల్ని సరిగ్గా చాపల మీద పడుక్కోబెట్టి దీపం తగ్గించి తలుపురవాకిలి చేసి మళ్ళీ స్తంభం వద్దనే కూర్చుంది మల్లమ్మ....

“ఆ పెద్దగాడిద మద్దినోచ్చి ముద తిన్నాడా?”

“వాడి కన్నం పెడితే నువ్వు వస్తుంటా

స్నేహానగా?"

"అందుకని?.. అమ్మా కొడుకూ దిగుసు కుని కూకున్నారేంటి? ఏటో, అన్నా, అడివా మీ కోసరమేగానీ, నచ్చేముండని వాకేం కావాలే ఇంకా.... ఏటో ఊరోళ్ళ సుద్దరింసుకుంటూ ఆడు బొత్తిగా బైలా గోడై పోతున్నాడు గందాననీ. 'కాంత కుర్రోడికి బయంపెప్పు బాబూ' అని ఆ పంతుల్ని బతిమలాడొచ్చా—"

"ఆ? ఎంత పని చేశావత్తమ్మా. నీక టంటే వాడికి నచ్చేంత బయం. వెనకటికి వాళ్ళ నాన్న గడులో పెట్టి గొళ్ళెం వేసే టరికి పెళ్ళన జెరం ఒచ్చెయ్యలేదూ?" అంటూ దబ్బున లేచి బయల్దేరబోయింది మల్లమ్మ.

"అ! ఆగవే సన్నానీ! అందుకని ఇంత రాత్రి వేళ అడకూతురోక్కతెన్నూ ఈదిని బడి పోతానంటావుటే. ఆ పంతులికి, మాట్టుకీ పిల్లల్లేరనా?" అంటూ ఒక్క కనురు కసిరింది రత్తమ్మ. చేసేదిలేక మళ్ళీ వసారా మీదికొచ్చి చతికిలబడింది మల్లమ్మ. ఏదో అర్థంకాని బాధ మల్లమ్మని దహించే స్కూంది.

"అబ్బ? ఏవీటీ తాపం?" అనుకుంటూ పెంటదిబ్బ మీదికెల్లె = పూరిగుడిసె వేపు చూసింది మల్లమ్మ. అంతా ఒకే చీకటి. తన పిచ్చిగాకపోతే ఏడాదిగా ఖాళీ అని తెలుసుండి ఇప్పుడు తనా ఇంటి వేపు ఎందుకు చూసినట్టు? అదే తనకీ అర్థం కావడం లేదు.

ఇప్పుడే కాదు. శరీరకంగా మానసికంగా తన కెప్పుడలాటి చిరాకు ఒచ్చినా దిబ్బ మీది కెల్లి పాడుపడ్డట్టుగా వున్న ఆ యింటి వేపు కాసేపు భ్రమగా, ఆత్మబంధువుల్నె వరసే చూసినట్టు చూడ్డం, వైరాగ్యం, విషాదంతో కూడిన వింత తృప్తిదో మనసు క్కల్గడం సంవత్సరం నుంచి తనకు పరిపాటైపోయింది. అయితే ఈ రాత్రి ఎన్ని పార్లలా చూసినా మనసుకి స్తిమితం కుదరడంలేదు తనకి.

ఏడాది క్రితం నంగ్గా ఇలాంటిప్పుడే అదరా బాదరా తన పినతండ్రి తోపలి కొచ్చి "ఆ దొంగముండని ఎంటెసుకుని ఈ ఈరిగాడు రంగం ఎల్లపోయాట్టే అమ్మో?" అన్నాడు రోజాకుంటూ. "నిజంగా నేనా బాబాయి?" అంటూ దబ్బున దిబ్బ మీది కెల్లి ఆ గుడిసె వేపు చూసింది తన. కొంటే ఏదో అర్థం తెలియని వైరాగ్యం

స్థిరంగా నాలుకుపోయింది తనలో. అయితే తన స్థితికి బాధపడుతూ తండ్రి కోసరం చెందం వడ్డ శ్రమా, చేసిన ప్రయత్నాలూ ఇన్నీ అన్నీకావు.

అలాంటి చెందం కోసరం తనిప్పుడేం చేసింది? ఎప్పుడూ మాత్రం ఏంచేసి ఒరిగించింది? ఇలా యమయాతన పడుతూ రాతంతా ఎలాగో గడిపేసిన మల్లమ్మ, తెల్ల తెల్లవారుతూన్నప్పుడే లేచి ఇంట్లో ఎవ్వరితోనూ చెప్పకుండా పెరటి దడి, తడికెని దగ్గరగా వేసుకుని చీరె చెంగు ఒంటినిండా కప్పుకుంటూ నాలుగు వీధులూ నడిచి పెరటి దోవని పంతులింట్లో ప్రవేశించింది.

"ఇంత పెంద్రాలే ఇలా ఒచ్చావేం మల్లమ్మా." అన్నాడు అప్పుడే నిద్రలేచిన పంతులు అవలించుకుంటూ.

"అదే బాబూ, మా చెందంగాళ్ళి—"

చేతుల్లులుపుకుంటూ అంది మల్లమ్మ.

"ఆ. అన్నట్లు కాస్త భయపెడదావనీ!" అంటూ మేకునున్న తాళం చెవి తీసుకుని నూతివేపు నడిచాడు పంతులు.

"ఆ. ఆ ధాన్యంకోట్లోనా?" బలు వెక్కిన గుండెల్ని చేతో రాసుకుంటూ పంతులు వెంట నడిచింది మల్లమ్మ.

"ఒరేయి చెంద్రం?" అని పిలుస్తూ తాళం తీసి తోపలి కెల్లిన పంతులు "అయ్యో?" అని ఒక్క అరువరూన్నా వెనక్కి గెంతాడు.

"ఏం బాబూ? ఎవయిందీ వా చెందానికి" అంటూ తొంగి చూసిన మల్లమ్మ, "వా బాబూ" అని వెర్రిగా ఒక్కకేక పెడుతూ వెనక్కి ఒరిగిపోయింది.

"కుయ్యా, మొర్రో? మంటూ పంతులు పెట్టిన కేకలికి వీధుల్లో వారంతా పొగై చేతిని చుట్టుకునున్న నాగుపావుతో సహా చెందాన్నివతలికి తీసుకొచ్చారు. ఒళ్లంతా కరిచేస్తూన్న పావునీకని ఎలాగో చెందం వట్టేసుకు నుంటాడనీ, అందు వల్లే విషం ఎక్కి ఒళ్ళు కొయ్యబారిపోయి నప్పుడు చేతులొప్పున్న సర్పం కూడా చచ్చిందనీ అందరూ కలిసి నిశ్చయించి, ఎవరికి తెలిసిన పాము ప్రమాదాల్నివారు వింత వింతలుగా చెప్పసాగారు.

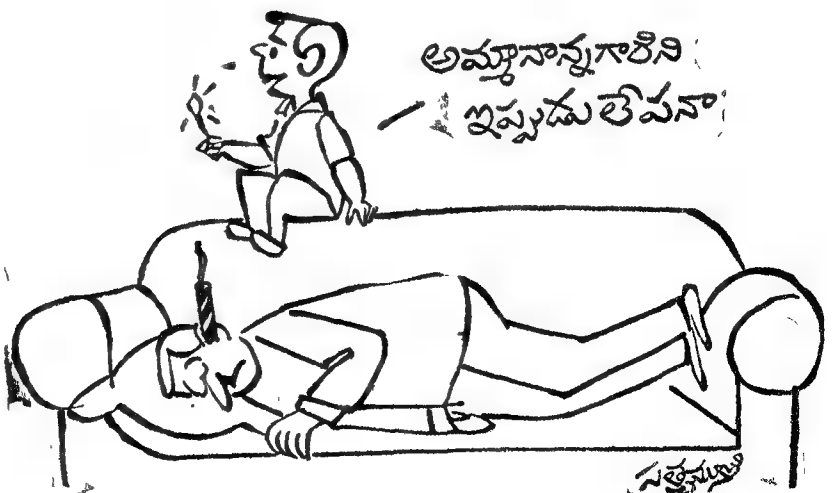
"ఓ రాత్రి పంతులుగారూ, చచ్చానంటి" అన్న కేకలు వినిపిస్తే ప్రయివేటు కొచ్చిన కుర్రాళ్ళెవరూన్నా పంతులు తన్ను తున్నా డేమో అనుకున్నా" అని కొందరూ,

"ఒళ్లంతా బాధ. తలుపు బియ్యండి అంటూ అర్ధరాత్రి తలుపులు గుంజిన చప్పుడు స్పష్టంగా వినిపించి ఇంటి భూత వైద్యుడేదన్నా మంత్రిస్తున్నా డనుకున్నాం మేవంతానూ" అని మరికొందరూ వగిచారు.

"పసిపిల్లాణ్ణిలా బలవంతాన్న చంపేశాడు. వీణ్ణి నిజంగా పోలిసుల కప్పగించాడూ" అని కొందరు చాటుగా ఎగిరితే "ఏదో ఇరుగూపారుగూ విరోధం చేసుకోవడం తప్ప అతను మాత్రం చెయ్యాలని చేశాడా పాపం" అని సమదాయించారు మరికొందరు.

"బాబూ, అయిందేదో అయింది. మందా మల్లమ్మకి తెలివి తెప్పించే ఉపాయం చూడండి బాబూ" అని నాపోయాడు పంతులు.

అంతవరకూ ఆమాట మర్చిపోయి బాతాఖానీ కొడుతూన్న వారంతా మల్లమ్మ

‘అంధసచిత్ర వారపత్రిక’ ప్రదు
రీణు ఇండియన్ ఇంకో తి వేసిని కాయా
నూలు నూత్ర మేవరహాలి. వాధారణంగా
4" X 2", 4" X 4" చిత్రాలు వ్రతి
కలో పడుతూ ఉంటాయి. సెల్లి

సాగనైన
కురులు

రీటా

అకరి శరణ సాందర్యంచూచి
మరతయి ఇక ఎంతమాత్రం
అనూయవదవలెనన అవనరం
తదు. రీటా వారి మీ తురుల
దాదాగ్యాన్ని వృద్ధి చేసుకొంది.

ఏదో కంపెనీ, ముదాసు 1
K-22.76

అరోగ్య అనారోగ్య
పరిస్థితులలో మహిళలు

అరోగ్య
సౌభాగ్యములను
ఆధారపడనని

కేసిరి కుటేరం
(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్
బొంబే, మద్రాసు-14

సిజారామ జనరల్ డ్రాగ్స్ (ప్రైవేట్)
విజయవాడ, పిండిరాజుడు, మదురై.
బరహంపురం, తెంగుళూరు

చుక్కల్లో చెంద్రం

చుట్టూ చేరి శాయశక్తులా ప్రయత్నించి
ఎలాగో తెలిసి తెప్పించారు.

మెల్లగా కళ్ళు నిప్పి వెల్లిగా నాలుగు
వేపులా ఓసారి కలియజూపిన మల్లమ్మ
ఏదో అర్థంగాని మొండి ధైర్యం తెచ్చుకుని
చెంద్రం దగ్గర చేరింది.

“నాబాబూ, నాచెంద్రం ఈపాడులోకం
సింపటివాళ్ళ వెప్పుడూ అర్థంచేసుకో లేదురా
నారాజా, అందుకే నీకీ సహాయం చేసి
పుణ్యం కట్టుకున్నాడు పంతులు. వెళ్లు
బాబూ. మప్పుండదగ్గ పుణ్యలోకానికి
నువ్వెళ్లు” అంటూ చెంద్రం చెక్కిళ్ళు తనివి
తీరా ముద్దుపెట్టుకుని లేచిన మల్లమ్మ
లంగోస్త్రంతో కళ్ళు తుడుచుకుంటూ
అవరాధిలా అక్కడే నిలబడున్న పంతులుకి
చెయ్యెత్తి ఒక్క దండంపెట్టి, మళ్ళీ
వెళ్లి చెంద్రాన్నింతసేపు ఒళ్ళంతా తడిసి
తల నిమరుతూ లేచి చీర పిడుచుకుంటూ
ఇంటికి బయల్దేరింది. అమ్మ ప్రవర్త
ననిబట్టి మతేమన్నా భ్రమించిందేమో
నన్న భయంతో ఒకరిద్దరు వెంటరాబోతే
ఒడ్డుని వారింది వెళ్లి పోయింది మల్లమ్మ.

“పాపం! ఇంత దుఃఖం ఎలా భరి
స్తుందోగానీ. చిన్నవాడైనా మాదొడ్డవాడు
చెంద్రం!” దారిపొడుగునా ఈమాట
మల్లమ్మ చెప్పల్సి వడుతూంది.

నగందారి వెళ్ళేసరికే ఏడ్చుకుంటూ
ఎదురైన మల్లమ్మ పిన తండ్రి
మల్లమ్మని అదరంగా పట్టుకునిబయ
ల్దేరాడు. ధైర్యం చెప్పతూ.

“ఒడ్డుబాబాయి? ఇంటికెళ్తావు నాకు
సాయం ఎందుకూ! అక్కడ నాచెంద్రం
ఒంటిగాడైపోయాడు. దబ్బున నువ్వెళ్ళి
చివరిటా వాణ్ణి సాగనంపిరా.” దుఃఖాన్ని
దిగిమింగు కుంటూ వళ్ళిపోయింది
మల్లమ్మ.

అదివరకే ఈకబురు విన్న రత్నమ్మ
కుమిలి కుమిలి ఏడుస్తున్నదల్లా. కోడల్ని
పట్టుకుని బోరుమంటూ చెంద్రం
మంచితోజూస్తూ వర్ణించి, తనకర్కోట
కత్యాన్ని తనే నిందించుకో సాగింది.

“హా? నాచెంద్రాన్ని బలితీసుకున్నా
గాని నీకళ్ళు విడలేదు గాదాల్లా” అంటూ
వెల్లిగా ఒక్క వపునవ్వి, పిట్టాల్లా
కాస్తేపిటూ అటూ తిరిగి క సార్ల కెళ్ళి
దూడల్పదిలింది మల్లమ్మ. చెంగుచెంగున

గెంతుకుంటూ చచ్చిన దూడటు తమని
ఒడిలింది చెంద్రంకాదని తెల్పుకోగానే పొడు
గుతో మూతి పెట్టకండా బెదురు
చూపులు చూడసాగాయి. పసుపులకు
తిండి ముందు పెట్టి పాలు తీసేందుకు
క్యూర్చుంది మల్లమ్మ. వెనక్కు తిరిగి
మూజూచిన ఆపులు చెంద్రం కాదని తెల్పు
కోగానే, గోతెంతో తిండి ముట్టుకోకుండా
ఉండిపోయాయి. చేసేదిలేక కళ్ళు తుడుచు
కుంటూ బియ్యం చేటుముందు పెట్టు
క్యూర్చుంది మల్లమ్మ.

పెల్లెలందర్నీ దగ్గర కూర్చోపెట్టు
కుని కుసుమల్లాన్న రత్నమ్మ ఇరంగు
పొరుగూ పరామర్శకి ఒచ్చినప్పుడల్లా
ఓరాగం పెమతూంది. పగలంతాబెంగగా
తిరుగుతూ దివం పెట్టగానే వెళ్లి నిద్ర
పోయారు పెల్లెలు.

పిల్లలా లేచిన రత్నమ్మ కర్రతో దారి
తడుపుకుంటూ, బ్రహ్మపడ్డట్టు ఆరుబయట
కూర్చున్న మల్లమ్మ వద్దకొచ్చి “ఏడు
స్తున్నావా అమ్మీ?” అంటూదగ్గర
కూర్చుంది మల్లమ్మ చెక్కిళ్ళు చేత్తో
తడుపుతూ.

మల్లమ్మేవీ మాట్లాడ లేదు.

“పాడుముండని. ఇన్నాళ్ళూ నిన్నెంతో
ఉసురు పోసుకున్నాను.. నాజిమ్మడితో నిన్ను
నానా కూతలా కూశాను. ఏసాపన్నబోతానో
పాడుదాన్ని. ఇదిగో, చేసిన పాపం శానగానీ,
ఈపైని ఇల్లా దూళ్ళూ అన్ని నువ్వే
చూసుకుని సిపిల్లలోపాటు నాకింత
ముద్ద వడెయ్యి చాలు. నల్ల మండు
ముండ”ని అంటూ చెంగునున్న తాళాన్నిప్పి
బలవంతంగా మల్లమ్మచేతులో పెట్టిసి,
తనబరువు తీరిందన్నట్టుగా అక్కడే
చెంగు పరచుకుని నడం వాల్చింది.

ఉప్పుబుండి రత్నమ్మలో కల్గిన ఈ
ఈగూర్చుకి విస్తుబొంబి కాస్తేపు కూర్చున్న
మల్లమ్మ మళ్ళీ ఎప్పుడూ బాగా తన
ఆలోచనల్ని ములిగింది. అన్నీ చంద్రాన్ని
గురించిన సంఘటనల్ని.

తవయాత్సన్ని చూసి సహించలేక
చెరువుదగ్గర రావివెట్టు కిందనున్న విశ్వా
శ్యుడి పాదాబిగిడ పడి విలపించసాగాడు
చెంద్రం.

“దేవుడి పాదాబిగిడ కన్నీరు కారు
స్తావుటా. దుర్మార్గుడా” అంటూ
చెంద్రాన్ని అవతలికిడి నిట్ట తెచ్చి విగ్ర
హాన్ని కడగ బోయాడు స్నానంచేస్తాన్న

LIPTON'S TE

మేలిరకం “డస్ట్” టీలలో సాటివేనిది

లిప్టన్స్
హిమాలయన్
గోల్డెన్ డస్ట్ టీ

ఈ టీలో మీరు కమ్మని, చిక్కని బంగారు చాయగల టే కమ్మల వెంబడి కప్పులు అతి త్వరలో తయారుచేయకలుగుదురు. ఈ పానీయమును మీరే త్రాగి చూడండి. మీ అతిథులకుకూడా యివ్వండి. మీరు తప్పక సంకోషముతో చికినీస్తారు. అప్పుడు - మీ ఆనందభరితులైన అతిథులుకూడాను, లిప్టన్స్ హిమాలయన్ గోల్డెన్ డస్ట్ టీ మేలిరకం టీలలో నిజంగా అద్వితీయమైనది.

లిప్టన్స్
అంటే
మంచి టీ

జీవితాన్ని

స్వావానికొస్తూన్న పెద్ద కరణం. చెవిని ఆచెంద్రం కళ్ళనీళ్ళు ఆలు బిడ్డల్ని తానిషయం పడగానే—

“చాలేనయ్యా ఒక్క జీవకారుణ్యం మనల్లో నీవేతిసిళ్ళకన్నా ఎంతో పవిత్ర

తప్ప అన్నెపున్నె మరేదీ నిరగని

మైనవేలే. మహా ఖద్ది చెయ్యొచ్చావ్.” అన్నాడు అందరి ఎదుటానూ.

“నిజం వా చెంద్రం దేవుడు. వాచెంద్రం దేవుడు” అని పైకే వెర్రిగా అనుకో పొగింది మల్లమ్మ.

“వాచెంద్రం. వాచెంద్రం. ఇకమీద నన్నా వాచెంద్రం చాటున నీతిగా బతుకు దామనకొని, ఆపాపపు బతుకుని అప్పుడే ఒదిలేసి పుట్టెడానెతో నేనొచ్చానే మరిగి!” అని వాపోతూ ఒచ్చి మల్లమ్మ రెండు చేతుల్ని పట్టుకున్నాడు వీరయ్య, భర్త తోని మార్పుకి భ్రమ పట్టినట్టుగా ఒక్కనిముషం అతనివంకచూసి, “వాబాబూ! ఇప్పుడు గనక నువ్వుండి వుంటేనే!” అను కుంటూ భర్త భుజంమీద వాలిపోయింది మల్లమ్మ.

“అమ్మా?” గలగలా నవ్వుతూ. చెంద్రం పిల్లనట్టయింది. ఇదేమిటి? తనభ్రమ? వెర్రిగా వాలుగు వైపులా చూశాక పైకి చూసింది మలమ్మ.

“చూశావా అమ్మా? నేబలికుండగా తీరిని వ్రాచయత్నాలన్నీ ఇప్పుడు ఫలిం చాయి. వాకోరికలన్నీ తీరాయి. నువ్వు సుఖంగా సంతోషంగా వుండడమేమన్నా వాక్కావలసింది. కేంపు.” అంటున్నాడు. చేతులు జోడించుకుని చిరునవ్వుతో చెంద్రుడి మధ్య నిలబడుతున్న చెంద్రం.

“అయ్యో వాతండ్రి! నువ్వు అనుభ వించని సుఖం, నువ్వుపొందని స్వేచ్ఛ! వాకా మ్రాతం ఎందుకూ బాబూ! ఒడ్డు ఒడ్డు” వెర్రిగా అరిచింది మల్లమ్మ.

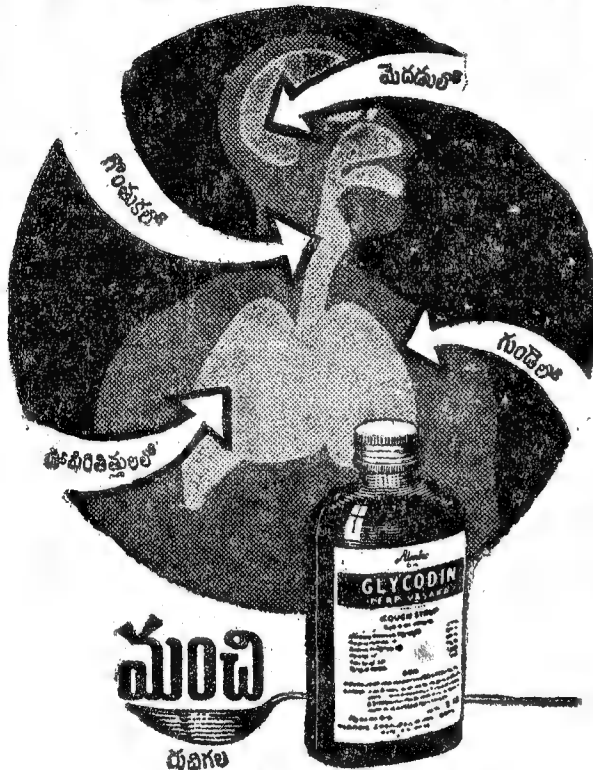
“ఏమిట అమ్మీ. ఎక్కడ చూశావే వాళ్ళ?” వక్కనే నిలబడ్డ వీరయ్య; వదుక్కుని లేచిన రత్నమ్మ ఒకేపాతి అడిగారు మల్లమ్మని.

బోసినారు వెళ్ళపెట్టుకునున్న రత్న మ్మనీ, బలువుగా డిపిరోదులకొ నెలి బడున్న వీరయ్యనీ. రెండు చేతులా దగ్గ రగా తీసుకుంటూ,

“అడుగు కనిపించడం లేదూ. ఆచుక్కల మధ్యనున్న చెంద్రుళ్ళో వాచెంద్రం” అంది దుఃఖంతో కూడిన అనందంతో మల్లమ్మ.

వారందరినీ ఏకంచేసినందుగ్గాను చెంద్రం రాల్చిన అనంద భాషారేమో నవ్వుట్టుగా అముగ్గురిమీదా చల్లని చినుకుల్ని రాల్చింది ఎట్టుంచో ఒచ్చిన ఒక చిన్న మబ్బు.

దగ్గును పూర్తిగా అడుపులో ఉంచుటకు

గైకోడిన్

గైకోడిన్ మొక్క - వైద్యకావైదికా అంగీకరించబడిన పొద్దుల అన్ని పీడికే లోగము చూసింది దగ్గును పొగట్టను. గైకోడిన్ ఎలా వనిచేసుందో చూడండి : మెదడులో - గైకోడిన్ దీర్ఘ రిఫ్లెక్సును నిరహాయముగా మరియు గుణకారిగా పరిష్కరించే వచయముతో ఆడుపులో ఉంచుతుంది. ● గొంతులో - గైకోడిన్ రత్నరిక్కులను పోగొట్టను, మంచి మరియు నొప్పినుండి ఉపశమనము కలిగించును. ● గొంతులో ముప్పిక లోగములకు నిరహాయమైన లోగ నిరోధక క్రియ కలిగించును. ● గుండెలో - గైకోడిన్ వాయు నాళపు గొట్టముల మరియు గుండెయొక్క మూడుకు పోయిన కండరములను విడదీ యును, మీద హాయిగా జుపిరి పిచ్చుకోగలదు. ● శరీరంలో - గైకోడిన్ దిన్న రవేపిత ముక్కను ఉపశమనము కలిగించును. ముక్కు రిమిడిని పోగొట్టే ల్యాక ఆటెలా చేయును. ఎల్లప్పుడూ గైకోడిన్ మీ వద్దగల పెట్టుకోండి.

గైకోడిన్ - దగ్గును పొగట్టుటకు 30 ఏళ్లకు పైగానుండి ఎక్కువగా అమ్మబడుతున్న గృహాథ్ ఔషధము

4 పైలెంట్ లింబిండిక అలెంబిక్ వారి కయిదు

Almbic

everes/363a/ACW 4

అలసట? నాకులేదు!

తైపుచేయటం అలసట కలిగించవచ్చు. కాని ఓవోమాల్ట్ ఒక కప్పు తాగితే రోజంతా తైపుచేసినా అలసట అనేది ఉండదు. రోజల్లా శ్రమపడి పనిచేసి పాయంత్రం ఇంటికి చేరేసరికి ఒక కప్పు కమ్మని ఓవోమాల్ట్ నాకోసం సిద్ధంగా వుంటుంది. పాయంత్రం సరదాగా గడవటానికి కావలసిన కత్తిరి ఉత్సాహాన్ని అది నాకు సమకూరుస్తుంది. విజం, గ్రానులర్ ఓవోమాల్ట్ పరిపూర్ణమైన ఆహారపానీయం. విటమిన్లు, అప్పటమైన పాలు, బార్లీ మాల్ట్ ఎక్స్ట్రాక్టు, కోకోలతో నిండివున్నట్టిది. తేలికగా జీర్ణమవుతుంది. పగలల్లావడిన శ్రమ తర్వాత రాత్రి హాయిగా నిద్రపట్టి, ఆరోగ్యంగా ఉండేందుకు ఉపకరిస్తుంది.

ఓవోమాల్ట్

తయారు చేయవారు,
పుడ్స్ పాత్స్ & ఫర్మిలైజర్స్ లిమిటెడ్,
తాడేపల్లిగూడెం, ఆంధ్రప్రదేశ్.

విక్రయం విభాగం: 115-0, నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోస్ రోడ్డు, మద్రాసు-1.

EP-FPP-19

అత్తగారూ-నీళ్లుంటే బిసవయ్య!

భానుమతి కొమ్మకృష్ణ

తోటలో యిల్లు కట్టుకోవాలని ఉబలాట పడ్డామేగాని మంచినిళ్లు సంగతి ఆలోచించలేదు. తోటలో వున్న రెండు బావుల నీళ్లు ఉప్పుగాకపోయినా బురద నీళ్లు. పూలమొక్కల కోసం, వరిపంట కోసం రెండు పంపుసెట్లు పెట్టించినందు వల్ల నీళ్లు బురదగానూ, మడ్డిగానూ వుంటాయి.

మా అత్తగారి మడినీళ్లు అవే అయినా మాకు ఆ నీళ్లు తాగాలంటే గొంతు పట్టుకుంటుంది. ప్రతిరోజూ కారు యింటి నుండి ఎన్నిసార్లు బయటి కెళ్తే అన్నిసార్లు మా పాత యింటి నుంచి, కుళాయి నీళ్లు రెండు పెద్ద డ్రమ్ముల్లో తెప్పిస్తూండేవాళ్లం. ఏ రోజైనా డ్రైవర్ నీళ్లడ్రమ్ములు కార్లో పెట్టుడం మర్చిపోతే యిక ఆరోజు మాకు బావి నీళ్లే శరణ్యం.

ఆ తెచ్చే రెండు డ్రమ్ముల నీళ్లకూ మా తోటలో దొంగలుండేవాళ్లు.. మా కాపలావాడి పెళ్లాం, మా తోటవాడి పెళ్లాం.. యిద్దరూ చెరోరెండు బిందెలూ వుచ్చుకుని రెడిగా వుండేవాళ్లు. కారు వస్తూనే డ్రైవర్లు మంచి చేసుకుని గేటు దగ్గరే కారాని డ్రమ్ముల్లో వున్న నీళ్లు బిందెల నిండా నింపుకుని కారు లోపలికి వదిలేవాళ్లు... నేను ఒకరోజు మాసి మా అత్తగారికి తెలిస్తే గొడవవుతుందని మాట్లాడక పూరుకున్నాను. కాని డ్రమ్ముల్లో సగం నీళ్లు తగ్గడం మా అత్తగారు ఒకటి రెండు సార్లు అడిగారు “ఏమిటా సగం నీళ్లే తెస్తారు” అంత పెట్రోలు

ఖర్చుపెట్టి అంత దూరాన్నుంచి నీళ్లు తెప్పిస్తుంటే, యీవిధంగా సగం డ్రమ్ములు, పట్టుకొస్తారేమిటా” అని.

“లేదు పెద్దమ్మగారూ! డ్రమ్ముల నిండుగా నీళ్లు పట్టుకొస్తే రోడ్లో గతుకులకి డ్రమ్ములు కులికి నీళ్లు ఒలికి పోతాయి” అనేవాడు డ్రైవర్. కాబోలు అనుకునేది మా అత్తగారు.. ఒక్కసారి ఒట్టి ఖాళీ డ్రమ్ములు తెచ్చేవాడు. “ఏమిటా యిది, నీళ్లేవీ, అంటే “అయ్యో పెద్దమ్మ గారూ! ఏం జెప్పమంటారు యీ లారీ వాళ్లు కళ్లు మూసుకోని తోల్తారు. లేచినేళ మంచిది. లేకపోతే కారే వుండేది గాదు. యిక నీళ్లంటే.. షడన్ గా కారు తిప్పేశాను.. బండిపక్కనే వున్న పల్లంతోకి దిగింది.. డ్రమ్ములు దొర్లిపోయినయి” అంటూ డ్రైవర్ జరిగిందంతా యాక్షన్ తో చెప్తుంటే మా అత్తగారు గుండె బాదుకుంటూ “హపురా! హపురా! ఎంత గండం తప్పింది! నీళ్లు పోతే పోయినయ్ కారు దక్కింది” అనేవారు.

కాసేపటికి వెనక నుంచి మా పని పిల్లవాడు (డ్రైవర్ విరోధి) వచ్చి నాకు చెప్పేవాడు అసలు విషయం.. డ్రైవర్ మా దోపతో కారాని ఆడవాళ్ల దగ్గర బిందె అర్దరూపాయి ప్రకారం నీళ్లు అమ్ముతున్నాడండమ్మగారూ అంటూ.. అంతేగాదు ప్రతి రోజూ నీళ్ల కోసం ప్రార్థన చేసి నప్పుడు వేరుగా నీళ్లు పట్టుకు రాకుండా వాళ్ల యింటికెళ్లి వాళ్ల యిద్దరి పిల్లల్ని కార్లో ఎక్కించుకుని స్కూలు దగి ర

దీని తర్వాత నీళ్లు పట్టుకొనిపోతా అని కూడా చెప్పాడు. అందుకే అంత ఆలస్యం అవుతుంది రోజూ నీళ్లు తేవడానికి.. యీ విషయం మా అత్తగారికి చెప్పడమూ మానడమూ.. చెప్పే గొడవవుతుందని పూరుకున్నాను. యిక మీద కార్లో మంచినిళ్లు తేనక్కర్లేదని చెప్పేశాను డ్రైవర్ కి. “మరి ఎట్లాగే మీకు నీళ్లు!” అన్నారు మా అత్తగారు..

“ఫీ అబ్బాయి గానీ, మీ మనవడుగానీ బయటి కెళ్ళొచ్చే కార్లో ఆ రెండు, డ్రమ్ములూ పడేసి నీళ్లు పట్టుకురమ్మంటే సరి.. యిక మీద మనుషులు లేకుండా నీళ్ల కోసం కారు పంపకూడదు” అన్నారు.

“అవునే! నేనూ అదే అనుకున్నాను. ఎంత పెట్రోలు! ఎంత ఖర్చు! మీరు నీళ్లు తాగుతున్నారు! పెట్రోలు గదా త్రాగు తున్నారు.” అంటూ వాళ్లబ్బాయితో చెప్పేశారు. విధిగా ఆయన బయటికెళ్ళే పుడు కార్లో రెండు డ్రమ్ములూ పడేసి కెళ్లి యింటి కొచ్చేప్పుడు డ్రైవర్ చేత నీళ్లు పట్టించుకు రావాలి అని, మనవడికి ఆమూటే చెప్పారు.. కాతేజీకి వెళ్ళేప్పుడు డ్రమ్ములు పట్టుకెళ్లి యింటికొచ్చేప్పుడు నీళ్లు పట్టించుకు రావాలని మావారు చిరాకు వడుతూ “అసలేందుకీ బాధంతా సివ్ నవ్ కంపెనీకి ఆర్డరిస్తే నూరు గేలన్ను నీళ్లు పట్టే బండి ఒకటి తయారు చేసి యిస్తారు” అన్నారు.

“అట్లాగా! మరి వాకేం తెలుసు యీ తదినీళ్లన్నీ, ముసల్దాన్నీ. వెంటనే ఆర్డరివ్వు. అయితే ఆ బండికో బసవయ్య కావాలేగా” అన్నారు మా అత్తగారు.

“బసవయ్యవరమ్మా” అన్నారు మావారికి అక్షంగాక.

“ఎద్దురా! బండికి ఎద్దు కావద్దా!”

“ఓహో! మన దగ్గిరున్నట్లున్నయ్యే ఒకటో, రెండో ఎద్దులు!”

“అని అవులా. ఎద్దులుగావు” అంటూ ఊహించి నవ్వారు మా అత్తగారు..

“ఏమో! నాకేం తెలుసే గొడ్డ గొడవ? బండి రెడీ చేయించడం వరకూ నా వంతు.” అంటూ తప్పుకున్నారు.

“అయితే ఎద్దును కొనడం మా వంతులా!.. సరే మన మేనేజర్ని పంపు. రేపు శుక్రవారం పల్లావరం సంత తెల్ల ఒక ఎద్దును తోలుకు రమ్మంటాను...” అన్నారు మా అత్తగారు..

శుక్రవారంనాడు మేనేజరు పల్లావరం సంతకు బయల్దేరాడు. ఎద్దును కొనే ‘బడ్డల్’ నూటయాభై రూపాయలన్నాడు మా అత్తగారు.. మేనేజరు యిబ్బందిలో పడ్డాడు. “ఒకవేళ పాతిక రూపాయలు అంటూ యిబ్బా అయితే ఫర్వాలేదా” అని నన్నడిగాడు మా అత్తగారు వివకుండా... ఫర్వం వుండదని చెప్పాను...

సాయంకాలానికి మేనేజరు తిరిగి వచ్చాడు.. “ఎద్దెక్కడా” అన్నారు మా అత్తగారు మేనేజరు జేబులు వెతుకుతూ... మేనేజరు వెలవెలబోతూ “నేను బస్సులో వచ్చాను.. ఎద్దును రేపు తోలుకొస్తారు. అదీకూడా మనకు రేపు ప్రొద్దుటే టెలిఫోన్ చేసి తోలుకొస్తారు. మిమ్మల్ని అడక్కుండా ఎట్లా తోలుకురమ్మనేది.. ఎద్దు మాత్రం చాలా మంచిది. సాధువు.. మన నీళ్ళబండికి సరిగ్గా వుంటుంది.”

“అందుకే గదయ్యా నిన్ను సంతకు పంపింది.. అక్కడ మంచి గొడ్డు దొరుకు తాయి.”

“యిది సంతలో దొరికిన గొడ్డు గావంటి! సంతలో అన్ని వాసరకం గొడ్డు వుంటాయి. ఒక్క ఎద్దుకూ బండిలాగే ఓపిక లేదు. ఒక్క ఎమ్మకం గూళ్ళలా వున్నాయి గొడ్డున్నీ.. కొన్నయితే మరి చిన్నదూడల్లా వున్నాయి. అక్కడొక సుసలాయన్ని వినారినే తన దగ్గర నుంచి ఎద్దు వుంద న్నాడు సక్కనే వున్న పల్లెటూలో.. సరే చూపించమన్నాను ఎద్దును.. చూడక్క రేల్లదు. మైసూరు బస్వేళ్ళరుడిలా వుంటుంది ఎద్దు. అందానికి అందం వుంది.

వరమసాధువు. ఎంతిస్తారు డబ్బు” అన్నాడు. నూటయాభై రూపాయలన్నాను.. మూడు నందల రూపాయలినే యిస్తానన్నాడు.. చివరకు బేరం చేసి రెండువందల యాభైకి ఒప్పించాను.” అన్నాడు మా అత్తగారి రియా క్షన్ కనిపెడుతూ. ఆమూల విన్న మా అత్తగారు తుళ్ళిపడి

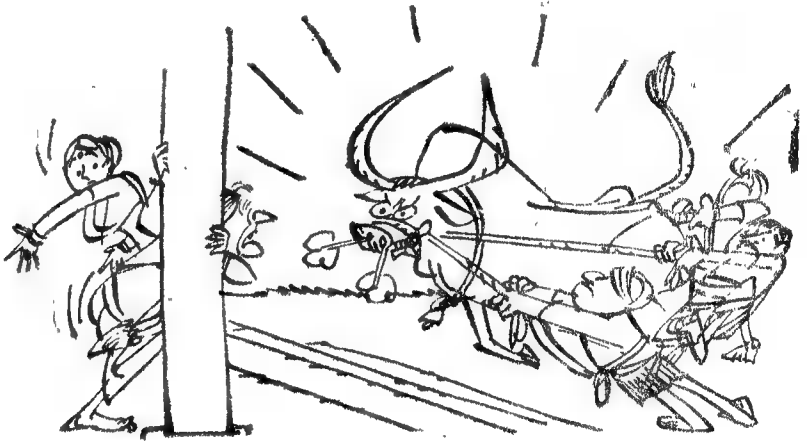
“రెండువందలయాభయ్యే! నీకేమన్నా మతిపోయిందటయ్యా? నీళ్ళబండి లాగే ఎద్దును రెండువందలయాభైకి కొంటారా ఎవరన్నా...”

“లవునండి నూటయాభైతో మంచి ఎద్దురాదన్నారు అక్కడి వాళ్ళంతా.

“అక్కడి వాళ్ళంతా అంటే అన్నారే.. యిక్కడి వాళ్ళ వుండన్నారు.. మన పాల వాడికి తెలిసినవాళ్ళ దగ్గర ఏదో మంచి

చెప్పిన ఎద్దు కోసం ఎదురు చూడటం మొదలెట్టారు.. పల్లావరంనుండి ఫోనో వచ్చింది ‘ఎద్దును తోలుకురమ్మంటారా’ అని. నేను ఒక్కక్షణం ఆలోచించి, యారోజా మంచిదికాదు రేపు ప్రొద్దుటే మళ్ళీ ఒకసారి ఫోన్ చేసి తోలుకురమ్మని చెప్పాను మా అత్తగారు వివకుండా.

పాలవాడు చెప్పిన ఎద్దును తోలు కొచ్చారు. ఆ ఎద్దును అయిదు మంది పట్టుకొచ్చారు తలనిండా తాళుకట్టి బ్రహ్మాండమైన ఎద్దు. పంకర్లు తిరిగి పెద్ద కొమ్ములో తల వూపుతూ పట్టుకున్న వాళ్ళ వేతుల్లో నిలవకుండా చిందులు తొక్కుతూన్న అంత పెద్ద ఎద్దును చూసి మా అత్తగారు నిర్భాంతపడి పోయారు. అంత పెద్ద ఎద్దు ఎందుకు నీళ్ళ

ఎద్దు వుండటం.. నూటయాభైకే యిస్తా రట. తోలుకు రమ్మని చెప్తాను. ఆ పల్లా వరం ఎద్దు అంత ఖరీదుపెట్టి కొనడం నాకిష్టంలేదు.” అన్నారు మా అత్తగారు. పాపం మేనేజరు చివ్వుబుచ్చుకున్నాడు.. “సరే నండి ఆలాగే రేపు ప్రొద్దుటే వాళ్ళు ఫోన్ చేస్తారు. మన నెంబరిచ్చి వచ్చాను. ఒడ్డుని రెప్పేసెయ్యొచ్చు..” అన్నాడు మేనేజరు.

“అద్యావేమైనా యిచ్చావా” అన్నారు, మా అత్తగారు మేనేజర్ని కొరకొర చూస్తూ...

“లేదండీ. ఒక్కరూపాయి యిచ్చి వచ్చాను శాస్త్రానికి..” అన్నాడు.

“ఒక్కరూపాయేగా పోతే పోయింది” అన్నారు మా అత్తగారు చప్పురిస్తూ..

ప్రొద్దుటే మా అత్తగారు పాలవాడు

బండికి అంటారనుకున్నాను.. కాని తక్షణం మా అత్తగారి పెదాల మీద చిరునవ్వు కనిపించింది. ఏదో అమెకు స్వాస్థ్య వాస్థ్యే అటువంటి చిరునవ్వు కనిపిస్తుంది.. గన్ను దగ్గరికి రమ్మని పెగ్గి చేశారు.. నాచెవులో చెప్పారు. ‘ఎద్దు గొప్పది.. యింత పెద్ద ఎద్దు నూటయాభై రూపాయలకు దొరకడం చాలా అద్భుతం అంటున్నా.. ఏవం టూవో’ అన్నారు.. నిజమే అంత తక్కువ ఖరీదుకు దొరికే ఎద్దుగా కనిపించడం.. కాని ఎందుకు దొరుకుతుందో దానిలో ఏం లోపంవుందో అనే అనుమానం కలిగింది. అంతమంది సుసంధులు దాన్ని పట్టుకోడం, ఎద్దు ఒకచోట నిలిచుకూడా తలనిరుక్కా చిందులు తొక్కుడం చూస్తూ వా అనుమానం ఎక్కువైంది. మా అత్తగారితో

బెప్పిను.. ఆమె అంక్ష్యంగా చప్పరించి “యివన్నీ యీ ఎద్దుల్ని అమ్మేవాళ్ళ ప్రక్రుతే.. నాకు” తెలివనుకుంటారు వెధ వలు.. ఎద్దు చాలాగొప్పది అని తెలియ జేయడం కోసం అంతా హంగామా. దారిన పోయేవాళ్ళ నెవరో కాస్త ఎద్దును పట్టుకు రమ్మని వుంటారు.. అంతా నాట కం” అన్నారు. కాబోలు ననుకున్నాను.

“ఎద్దును అంతమంది పట్టుకుంటే ఎట్లారా, బండికి కట్టి చూడండి” అన్నారు మా అత్తగారు. బండి తెచ్చి కట్టారు బండి మీద రెండుగజాల ఎత్తున్నది ఎద్దు. మా బండివాడు పొట్టు చెక్కలయ్యేట్లు రవ్వడం మొదలెట్టాడు.. యింకా ఎద్దును బియ్యదుగురు పట్టుకోడం చూసి “యింకా బిరంతా ఎందుకైతే ఎద్దును పట్టు టుంటారు!.. ఒదిలేయండి.. మా బండి దాడు తోలిచూడాలి.” అన్నారు మా అత్త గారు.

“బాబోయ్ పెద్దమ్మగారూ పిల్లామేకా గిలోడ్లీ నే తోల్చు” అన్నాడు మా బండి వాడు.

ఎద్దును పట్టుకున్న అయిదుగురూ ఒకరి ముఖాలు ఒకరు చూసుకున్నారు. ముందు వైపు పట్టుకున్న యిద్దరు ఎద్దును పదిలేశారు. తక్షణం ఎద్దు ఒక్క విదిలింపుతో వెనక వాళ్ళను కిందికి తోసి బండితో సహా క్రిష్ణలీలలో రాక్షసుడిలా మాయమైంది..” ఆ.. అంటూ అందరం నిర్ఘాంతపోయి ఎద్దుకోసం వెనక పరిగెడు టున్నవాళ్ళను చూస్తూ పుండిపోయాం...

అప్పుడే వచ్చిన మేనేజరు వెట్టు వెనక నుంచి వచ్చాడు మెల్లగా.. మా అత్తగారు అతని ముఖం చూశేళ్ళక అవ్వపడ్డారు ...

“చాలా పోకిరి ఎద్దు.. అబ్బా! ఎంత పెద్ద ఎద్దుండీ”.. అన్నాడు హడలెత్తి పోయిన మేనేజరు.

“మరి ఆ పల్లావరం ఎద్దు తోలుకు రమ్మని చెప్తామా” అన్నారు.

“ఆ మరి ఏదో కావాలిగా బండికి!.. దొంగవెధవలు ఏదో మంచి ఎద్దేతెస్తారు గదా అనుకున్నాను..” అని సణుక్కుంటూ లోపలి కెళ్లారు.. మర్నాడే మా నీళ్ళబండి బనవయ్య వచ్చాడు పల్లావరం నుంచి.. బన వయ్య ముఖంలో కళ, అణుకున, ఓర్పు, గంభీరం ఒకటేమిటి! అన్ని మంచి లక్షణాలూ కనిపించాయి.. అన్ని సుగుణాలూ

అ త గా రూ...

మూర్తిభవించిన బనవయ్య బండికి సరి పోయాడు. బండి లాగించి ట్రైల్, చూశారు.. యీ మహా సంపారాన్ని లాక్కె శ్తున్న భగవంతుడిలా ఆ బండిని నెమ్మదిగా, హుందాగా లాక్కెశుతున్న బనవయ్య అందరి మన్ననలకూ ప్లాతుడయ్యాడు.. బండివాడు బనవయ్యను ముద్దుపెట్టుకని దిస్టి తీశాడు.

రోజూ బండివాడు బనవయ్య సుగుణాలను మెచ్చుకుంటూ ఒక్కదెబ్బ తిన కుండా సౌంజ్జలతో నీళ్ళబండి లాక్కెన్ను న్నట్లు చెప్పాడు..

మా అత్తగారికి బనవయ్యంటే చాలా అభిమానం ఏర్పడ్డది. తనే స్వయంగా తెలగపిండి, పొట్టు వగైరా తినిపించేది బనవయ్య చేత.. ఉలవ పిండి రెండుపూటలా

పెట్టించేది.. బనవయ్య అన్నీ తాపీగా పుచ్చుకుంటూ బండి కట్టి వేళకు తనం తోట తనే వచ్చి బండి దగ్గర నిలబడేవాడు.. “ఆహా! ఆహా! యిది ఎద్దుగాదే!.. యిది మనిషీగాదు.. మనుషుల కింత జ్ఞానం, ఎక్కడిది.. కేవలం పూర్వజన్మలో మహర్షి నున బనవయ్య..” అంటూ మా అత్తగారు బనవయ్యను మెచ్చుకునేవారు మా అత్త గారు..

పున్నట్లుండి మా బండివాడి తల్లి పోయిందని సడన్ గా వాళ్ళ పూరు వెళ్లి పోయాడు. వాడు వెళుతూ ఎవరో తెలిసిన వాడిని బండి నీళ్లు తేవడానికి తోట వనికీ పెట్టి వెళ్లిపోయాడు.

ఆ కొత్తవాడు మా అత్తగారికి నవ్వులా. వాడు జట్టావాడు కావడం, బీడిలు తాగడం వాడి ప్రవర్తన చూసి “వీడొట్టి రొడివెధవే” అన్నారు మా అత్తగారు.

కొత్తవాడు మా అత్తగారికే కాకుండా మా బనవయ్యకు కూడా నవ్వులే.. మొదటి రోజు బండి కడుతూనే ఒక్క చరుపు చరి చాడు. బనవయ్యకు ఓరైక్కున గనక తమాయింతుకున్నాడు. కొత్తవాడికి అడ్డను తెలిదని మా పాత యింటి అడ్డను రాసి బండివాడి చేతికిచ్చారు. బండివాడు ఎవర్ని అడిగే అవసరం లేకుండానే నేరుగా బండి మా పాత యింటికి తీసుకెళ్లాడు బన వయ్య. అందుకే అది ఎద్దుగాదే! మహర్షి... అన్నారు మా అత్తగారు. ఒచ్చిన రెండో రోజు నీళ్ళకు పోయిన కొత్త బండివాడు సాయంకాలం నాలుగు గంటలయినా రాక పోవడం చూసి “ఏమిటి! యీ కొత్త వెధవ బండిని బనవయ్యనూ యింకా తీసు కురాలేదే” అంటూ మా అత్తగారు ఆడుర్లా పట్టం మొదలెట్టారు.

సాయంకాలం ఆరుగంటలకు తోలు కొచ్చాడు బండిని తూలుతూ...

ఆరాతి భోజనానికి కూర్చోబోతున్న మా అత్తగారు వెండి కంచం, చెంబూ గ్లాసు కనిపించడం లేదని ఖంగారు పడుతూ వంటవాడూ తనూ వెదకడం మొదలెట్టారు.. ఎక్కడా కనిపించకపోవడంతో కొత్త బండివాడిని అనుమానించారు... “సొద్దుటే బనవయ్యకు తెలగపిండి, ఉలవ పిండి కావాలని వంటింటి వేపు నచ్చాడు.. అందరం వోలో పున్నప్పుడు వాడు వెనక తారట్లాడుతూ పుండడం చూశానే.. పోనీ వాడిని పోలీసులకు పట్టిస్తే” అన్నారు. “ఒకవేళ వాడు తియకపోతేనో” అన్నారు మిగతా వాళ్ళు..

ఏం చేయాలో తోచక మా అత్తగారు ఆ వెండికంచాన్ని, చెంబూనూ వర్ణిస్తూ అని రెండూ తనకు చేసిన సేవనూ ఆ వెండి యొక్క ఔన్నత్యాన్ని, ఆ వెండి ఎన్ని పాత వెండి ప్లాతల నుండి గ్రహించబడ్డదీ, ఆ ప్లాతలన్నీ నీనాటివో, ఎట్లాంటి సందర్భాల్లో చేయించబడ్డవో, అవన్నీ కరిగించి దివరకు కంచం, చెంబూ తయారు చేయించానని వాటి హిస్టరీ చెబుతూ కంట తడి జెట్టారు.. పోనీ లేమ్మా యింకో చెంబూ కంచం చేయించుకోవచ్చులే అని కొడుకు ఓదార్చినా ఆ కంచం చెంబూ గొప్పతనం వాటివో పుండే వెండి యొక్క ‘క్యాలిటీ’ రాదని వెప్పే బాధపడ్డారు.

ఆ సమయంలోనే మా పాత బండివాడు వచ్చాడు.. వాడిని చూస్తూనే మా అత్తగారి

ప్రణం లేచోచ్చింది.. బరిగిందంతా వాడికి ఒక్కక్కణంలో చెప్పి తన అనుమానం అంతా ఆ కొత్త బండివాడి మీదే వుందన్నారు. వాడు కూడా సందేహిస్తూ నేను నెమ్మదిగా కనుక్కుంటూ నమ్మగరూ మీరు దిగులు పడకండి.. అంటూ మా అత్త గారికి హామీ యిచ్చాడు.

మర్నాడు కొత్తవాడిని తోటవని చూస్తూండమని చెప్పి పాత బండివాడు బసవయ్యకు ప్రేమగా తిండిపెట్టి, నీళ్లు తాగించి, బండి కట్టి తీసుకెళ్లాడు.

పాతవాడు మామూలుగా వచ్చే టైమ్ కు రాలేదు.. వీడికి ఏమొచ్చిందో తెగులు అని నణుక్కుంటూ, నా కంచం, చెంబూ, ఏమయినాయో అంటూ కలవరిస్తూ కూర్చున్నారు మా అత్తగారు..

గేట్లో బసవయ్య మెళ్ళో గంటల టప్పుడు వినిపించింది. మరుక్షణం, మా పాత బండివాడు, పెద్దమ్మగరూ పెద్దమ్మగరూ అంటూ పరుగెత్తుకుంటూ లోపలి కొచ్చాడు. “ఏమిట్రా! ఏమైంది”.. అంటూ మా అత్తగారు ఎదురెళ్లారు.. వాడు సంతోషంతో ఉక్కిరిబిక్కిరై మాటలు రాక అవస్థ పడి, “మీవెండి కంచం, చెంబూ దొరికినయ్ అమ్మగరూ...” అంటూ చేతిలో వున్న పాత గుడ్డల మూట విప్పి చెంబూ కంచం బయటికి తీశాడు... మా అత్తగారు సంతోషంతో పొంగిపోయి బండివాడిని ఎంతో మెచ్చుకుంటూ వందేళ్లు బ్రతకమని దీవించారు. ఆనంద భాష్యలను తుడుచుకుంటూ— వాడు ఆ దీననల్ని బసవయ్యకి చెందుతాయన్నాడు.

“బసవయ్య కెట్లా చెందుతాయీరా” అని అడిగారు మా అత్తగారు.

“మన బసవయ్య ఎదుగడు పెద్దమ్మగరూ! నిజంగా అది బసవేశ్వరుడే... మనం అంతా మొక్కుల్నిన సందేశ్వరుడు మన బసవయ్య... బసవయ్యే లేకపోతే మీ కంచం చెంబూ దొరికేయి కావు.” “ఎట్లాగో!”

“అవునమ్మగరూ! నేను యీడ నుంచి బండి కట్టుకొని ఎక్కాను గదంటే! నేను ఎప్పుడూ నేరుగా మన పాతింటి కెళ్లి నీళ్లు తీసుకొని ఎక్కా అక్కండా యింటి

కొచ్చినాంటి. అది అలవాటు.... యీ రోజు బోజావుంటే షడన్ గా ఒక బీడి దుకాణం ముందు అగడండి బసవయ్య— నాకు ఆశ్చర్యం వీసి ఏందిరా యిదీ? బసవయ్య యిక్కడెందుకాగాడు అనుకుంటూ వుంటే, ఆ కొట్లోడు నన్ను చూసినవ్వి ‘ఎద్దు బలే తెలివైందే! నువ్వు లేనప్పుడొచ్చిన బండోడు నా కొట్లో బీడిలు కొనుక్కునేవాడూలే. అందు కాగింది. అన్నాడు..’ బసవయ్య బుద్ధికాలి తనాన్ని ఏం మెచ్చుకొనే దమ్మగరూ! మళ్ళీ బయల్దేరాను. నేరుగా రోడ్లో బోయడల్లా షడన్ గా మలుపు దిరిగి ఒక సందులోకి బండి లాక్కుపోయింది.. నేను ఎంతో మల్లించాలని చూసేవా నావల్ల గాలా. వక్కన మురిక్కాలవ వక్కన చిన్న చిన్న గుడిసెలు. ఆ సందులో బండి ఎక్కడమే కష్టం. ఎందుకు బసవయ్య యిటెదు తున్నావని నేను అడుగుతుండగానే వో గుడిసె ముందాగాడు బసవయ్య.. కిళ్ళి

కొట్టుకొడ ఆగినట్టాగిందే అని అనుమానం గలిగింది.. బండి నప్పుడిని లోపలించి వో పడును పిల్ల పరిగెత్తుకొచ్చి “ఎపురయ్యా నువ్వు! మామ రాలేదా!” అంది... వోవో అనుకున్నా.... బండిదిగి గబగబా లోపలి కెళ్లా.... నా కనుమానం ఎక్కువైంది.. ఒక పాశికసి చూద్దాం పార్తుందేమో అనుకొని “చూడమాయ్.. మీ మామ శావా యిబ్బందిలో వుండాడు.. వాడేమన్నా మీ దగ్గర దాచి పెట్టమని యిచ్చాడా!” అన్నా రహస్యంగా దాని చెవు దగ్గరకెళ్ళి.... మొదట బిత్తరమాపులో తలుపటాయించి తర్వాత బసవని తలూ

పింది.. రొట్టిరిగి నేతిలో కడ్డదని ఆ పిల్ల తల్లికొడ చెప్పి, ‘వాడిని పోలీసులు వెతుకు తున్నారు. పట్టుకుంటే శిక్షిస్తే మత్తుపులు మీ యింటోళ్ళ న్నన్నాయని చెప్పాడు. పోలీసులు మీ గుడిసెమీద పడతారు కాసేపట్లో’ అని...

ఆ ముసల్లి బాబోయ్ అని పెద్ద కేకసి నా రెండు చేతులూ పట్టుకుని “చూడు బాబూ ఆ ముదనమ్మపోడు ఒక ఎండి కంచం, చెంబూ తెచ్చి వాకిచ్చి దాని పెట్టమన్నాడు... నా పిల్లని పెళ్ళి చేసుకుంటా నన్నాడు గదా అని బుద్ధి గడ్డితిని దాచిపెట్టా.... యిదుగో అట్టనే పెట్టిలో పెట్టా...” అంటూ యీ మూట తెచ్చి నా చేతికిచ్చి అది వాడి చేతికే యిచ్చెయ్యమనీ, పోలీసులకి సంగతి చెప్పారనీ బలిమాలింది.... చెప్పనని చెప్పి ఆ మూట తీసుకొని అదే రావడం— నీళ్లు గూడ

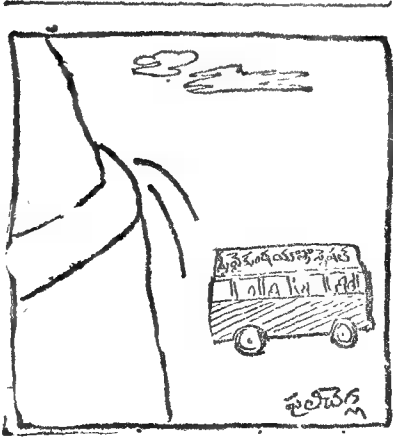

తేలా పెద్దమ్మగరూ...” అని వాడ చెప్తూలే

“హాపురా! హాపురా!! ఎంతవని, వీలనగలి ఆ జట్కూ వెధవ ఒట్టి దొంగ వెధవ నాకు వాడు వచ్చిన రోజే తెలిసి పోయింది—

ఏడీ! నా బసవయ్య! నా మహర్షి ఎక్కడ అంటూ గబగబ బయటి కొచ్చి బంక కట్టివున్న బసవయ్యను పొగడ్తలో ముంచెత్తారు... దీర్ఘాయుష్షుతో వుంమని దీవించారు....

ఆ రోజు బసవయ్యకు గొప్ప వింత చేశారు. బసవయ్య తిండి కొంత మేమ తిన్నాం... ఆ రోజునుంచీ మా నీళ్లు బసవయ్యకు మా యింటోళ్ళ చాలా గొప్ప సొదం యివ్వబడ్డది... బండివాడు మా నప్పుడు పొరపాటున కూడా ఏ కొట్ దగ్గర బండి ఆపేవాళ్ళు కాదు.. బసవయ్యంటే బండి వాళ్ళకు హడల్..

డాక్టర్ వృత్తి చేయండి :
 విరామకాలంలో ఇంటిలో
 హోస్టల్ ట్యూషన్ ద్వారా
 హోమియోపతిలో మూడు
 గోల్డ్ డిగ్రీలు M. D. H.
 M.Sc., (Homeo Gold
 Medalist.) గవర్నమెంటు గుర్తించిన
 కాలేజీ ద్వారా పొంది పేరు, డబ్బునంపా
 దించండి. ఉచిత పాఠ్య పుస్తకాలు వ్రాయండి.
INDIAN HOMOEOPATHIC COLLEGE
 P.B. 89, (A.P.W.) Jullundur City.

మండిత
డి. గోపాలాచార్యులవారి
ప్రేమామృతం
 ఆరోగ్యానికి బలగానికి
 ఆయుర్వేదాశ్రమం
 ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
 మదరాసు-17

నేషనల్ ట్రాన్సిస్టర్
 జపాన్ పాతల్ రేడియో స్పీకర్స్ ప్యాకేజీ
 వలె ధ్వనించును. ట్రాన్సిస్టర్స్, రేడియో కర్రు
 గ్యారంటీ. జపాన్ తయారు. నడుమానంగీతం
 వినువచ్చును. స్టానికంగా
 ప్రపంచ కేంద్రాలను విను
 వచ్చును. వినుటకు సిద్ధం
 ముగి వంటిదిను. చార్జి
 పెల్లెలలో వనిచేయును. స్టేజీ చిన్నది. అంద
 మైనది. 3 మంది గ్యారంటీ టి. క్విర్-45
 రు. 45/50. వి.సి.సి. ఛార్జీలు రు. 4/50;
CEYLON RADIOS (WAFT-9)
PHAPAI A, ALIGARH.

35 ఎం. ఎం. హోమ్ సిని ప్రాజెక్టర్
 మీ యింటిలోనే సవిమా మూచి ఆనందించండి. మీరు
 కోరిన చిత్రాలు మీ గదిలో తెరపై చూర్చి లేక
 ఎల్. క్వి. సి.టి నవాయంతో
 చూడవచ్చును. సినిమాలో వలె
 పూర్తి సైజు చిత్రములను
 నటన, నాట్యం చూడవచ్చును.
 స్పెషల్ ప్రైవేట్ గా వ్రాయండి
 వచ్చును. ధర: రు. 22-50.
 వి.సి.సి. ఛార్జీ రు. 4-50; 20 అంట్ల ఫీలిం ఉచితం. ఆది
 వస్తునీతి గవ. 25 స్పె. సెన్సైట్ స్క్రీన్ గుడ్ల రు. 4
JAPAN AGENCIES (WAP-27)
 Beat No 13 Aligarh

వారఫలం

11-11-1966 శుక్రవారం మొదలు
 17-11-1966 గురువారం వరకు.

మేషం : పుట్టి వ్యాపారంలో మారు యేమి
 మన తప్పని పట్ల ఉద్వేగంతో కోపమంది
 యుక్తులు వ్యవహరిస్తారు. వారం మధ్యలో వికా
 మలకు గురి కావలసి వస్తుంది. ఉద్యోగంలో కార్య
 భారం పెరుగుతుంది. సహానుభూతి కూడిన
 స్వహారంలో ఉద్యోగం చేసేవడం తగదు. మానసిక
 ఆందోళన కలుగుతుంది.

స్త్రీలకు— అధిక వ్యయం జరుగుతుంది.
 సంతోషకరమైన వార్తలను వింటారు.

వృషభం : కొన్ని వ్యవహారాల్లో మీ మంచి
 తనము మాకు యిబ్బందిని కలిగిస్తుంది. ఉద్యో
 గంలో భేదాభిప్రాయాలు రావచ్చును. భారీయెత్తున
 చేసే వ్యాపారాలు ప్రారంభించడానికి యిది సమయం
 కాదు. అధిక వ్యయం జరగడం వలన ఆర్థికంగా
 ఒత్తిడి వస్తుంది. ప్రయాణాలు శ్రమ మీద
 పలిస్తాయి.

స్త్రీలకు— ఆరోగ్యం సహజంగా ఉంటుంది.
 బంధు మిత్రులను కలుసుకుంటారు.

మిథునం : భాగస్వాములతో కలిసి చేసే వ్యాపా
 రంలో సహజంగా వ్యవహరిస్తారు. పుట్టిలో
 ముఖ్యమైన వ్యక్తులను కలుసుకుంటారు. ఉద్యో
 గంలో యెవరినీ విడిచిగా ముడు తగదు.
 స్థిరాస్థి వ్యవహారాల్లో కొత్త మమస్యలు తలయెత్త
 వచ్చును. ఆరోగ్యం సహజంగా ఉంటుంది.

స్త్రీలకు— కుటుంబ వ్యవహారాల్లో కార్యభారం
 పెరుగుతుంది. బంధు మిత్రులను కలుసుకుంటారు.

కర్కాటకం : మీ స్వంత మనల మాటలు యేలాగ
 ఉన్నా, యితరుల వ్యవహారాల్లో శ్రద్ధ వహించ
 వలసి వస్తుంది. సహానుభూతి కూడిన వ్యవహా
 రాలు కొంటుకు తీర్చుస్తాయి. అధికారుల నలం
 జరగ వలసిన వ్యవహారాలు శ్రమ మీద వెంటేరు
 తాయి. విద్యా వైఖ్యానికి రంగాల్లో మీ కృషి
 రాణించగలదు. కుటుంబ సంతోషం లభిస్తుంది.

స్త్రీలకు— ఆరోగ్యం బాగా ఉండదు. విలాస
 వస్తువులు కొంటారు.

సింహం : పుట్టి వ్యాపారాల్లో శ్రమ కలిగినా
 దానిని తగిన ప్రతిఫలం లభించగలదు. రావలసిన
 డబ్బు మీద ఆధారపడి యితరులకు వ్యాపారం
 చేయడం తగదు. ఉద్యోగంలో గౌరవం బాగా
 ఉంటుంది. స్థిరాస్థి వ్యవహారాల్లో అనుకూలత
 లభిస్తుంది. పంధానానికి స్వాగతం లభి
 స్తుంది.

స్త్రీలకు— కుటుంబ కార్యక్రమాలు విరాటం
 కంగా మెరుగుతాయి. ప్రయాణాల్లో చుట్టూ చూస్తారు.

కన్య : మీరు స్వంతంగా చేసే వ్యాపారాలు
 కంటే భాగస్వాములతో కలిసి చేసే వ్యాపారాలు
 బాగా ఉంటాయి. పుట్టి రీత్యా చేసే ప్రయాణాలు
 ప్రయోజనకరంగా ఉంటాయి. ఉత్తమ వ్యవహా
 రాల్లో అనుకూలమైన సహాయం వస్తుంది.
 మారిన విషయాలను తెలుసుకుంటారు. సేవ

వారిలో గౌరవం లభిస్తుంది.
స్త్రీలకు— ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది. బంధు
 మిత్ర వ్యవహారాల్లో మీ ప్రయత్నాలు ఫలించ
 గలవు.
తుల : ఆదాయం మాట యేలాగ వున్నా,
 ముయానికి దేదో ఒక విధంగా డబ్బు చేతికి
 వస్తుంది. వ్యాపార విస్తరణ ప్రయత్నాలు ప్రభావ
 కరంగా ఉంటాయి. కోట్ల వ్యవహారాల్లో శ్రమ
 మీద అనుకూలత లభిస్తుంది. సహానుభూతి
 కూడిన వ్యవహారాలు వారం ఆఖరులో లాభించ
 గలవు.

స్త్రీలకు— కుటుంబ కార్యక్రమాలు విరాటం
 కంగా మెరుగుతాయి. ప్రయాణాల్లో చుట్టూ చూస్తారు.

వృశ్చికం : వారం ప్రారంభంలో పుట్టి
 వ్యాపారాల్లో వికాసాలు యేగ్గడి తులనాత
 కొంటాయి. వారంతంలో ఆర్థిక వ్యవహారాలు
 బాగా ఉంటాయి. ఉద్యోగంలో అధికారుల ఆద
 రభిమానాలను పొందగలరు. సాంఘిక కార్య
 క్రమాల్లో ప్రయోజనంగల సంభాషణలను జరుప
 గలరు.

స్త్రీలకు— ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది. సహాను
 భూతలారాల్లో మీ కృషి ఫలించగలదు.

ధనుస్సు : ఇప్పుడు మీరు జరిపే వ్యవహారాలను
 పల్ల మున్నుండుకూడా తగిన ఉపయోగం ఉంటుంది.
 ఆర్థికంగా మీ స్వంత వ్యవహారాలు బాగానే ఉన్నా,
 యితరుల నిమిత్తం శ్రమ కలుగుతుంది. వారం
 మధ్యలో వికాసాలు కలుగుతాయి. వ్యాపారంలో అను
 కూలమైన సహాయం వస్తుంది. మీ తాల్మూకు వస్త
 వులు పొందవచ్చు.

స్త్రీలకు— కుటుంబ వ్యవహారాల్లో పుట్ట భేదాభి
 ప్రాయాలు వస్తాయి. పుట్టకార్యాల చేస్తారు.

మకరం : పుట్టి వ్యాపారాల్లో మీ కార్యక్రమా
 లను అటంకాలు వచ్చినా, ఏదో ఒక విధంగా అన్ని
 వ్యవహారాలను పూర్తిచేయుతారు. పుట్టిలో సహజ
 మార్గాల ద్వారా ఆదాయం పెరుగుతుంది. ప్రయా
 ణాలు ప్రయోజనకరంగా ఉంటాయి. వారంతంలో
 ఆకస్మాత్తుగా వ్యయ ప్రయాణంకు గురి కాగలరు.

స్త్రీలకు— ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది. సంత
 సేవకలు మంచి ముందు.

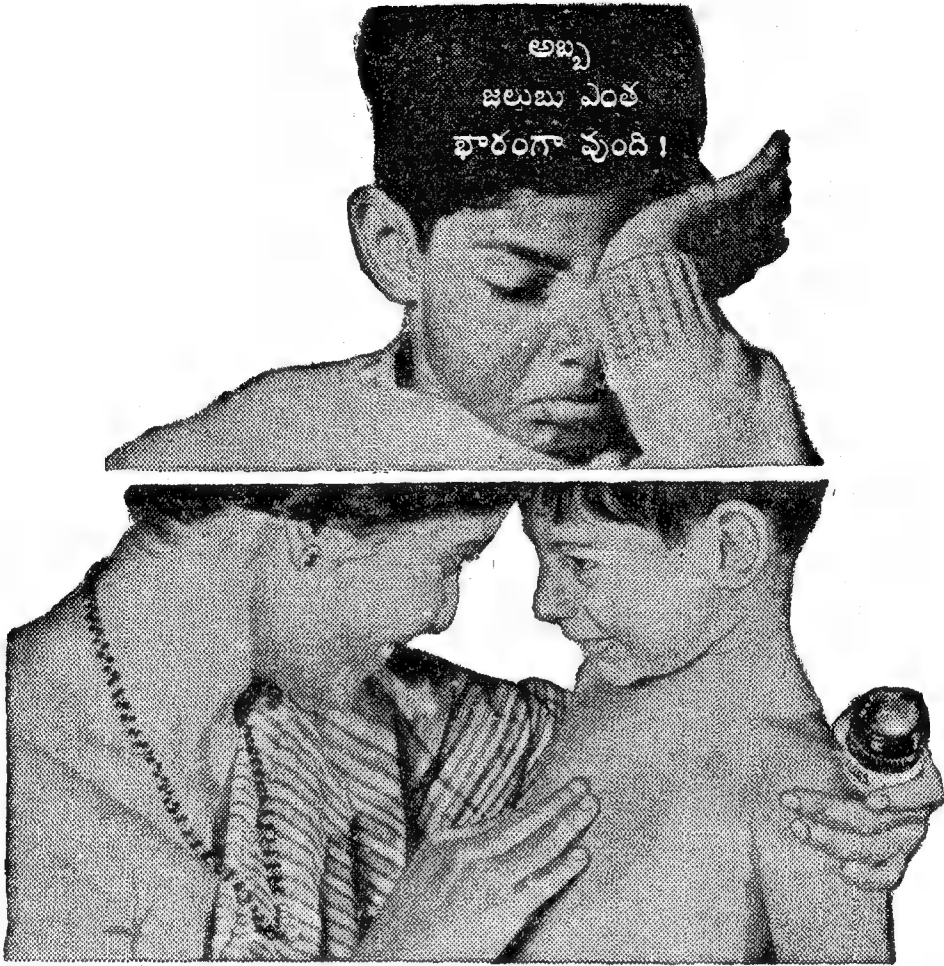
కుంభం : పుట్టి వ్యాపారాల్లో యిదివరకు దేర్చ
 డిన వికాసాలు తొలగిపోతాయి. రావలసిన డబ్బు
 ముయానికి అందుతుంది. ఉద్యోగంలో అనుకూల
 మైన సహాయం వస్తుంది. అధికారుల నలం జరగ
 వలసిన వ్యవహారాలు ములుపుగా వెరవేరుతాయి.
 సహానుభూతి కలిగి లభిస్తుంది.

స్త్రీలకు— కుటుంబ వ్యవహారాలు సహజంగా
 ఉంటాయి. దైవకార్యాల సేవేరుతాయి.

మీనం : అన్ని వ్యవహారాలు అనుకూలంగానే
 జరుగియున్నా మీరు యేలాగ తలచుకుంటున్నా
 ఉన్నా, వికాసాలు వస్తాయి. ఉద్యోగంలో కార్యభారం
 పెరుగుతుంది. వారం మధ్యలో ఆర్థిక వ్యవహారాలు
 బాగా ఉంటాయి. పుట్టిలో ప్రయోజనంగల వ్యక్తు
 లను కలుసుకుంటారు.

స్త్రీలకు— ఆరోగ్యం బాగానే ఉంటుంది. సేవ
 వారితో మాట పట్టించుట తగవు.

—మహేష్—

మీరు మృదువుగా వేపొరబ్ రాస్తే అది వెంటనే వెచ్చదనా
న్నిచ్చి హాయిని గొలుపుతుంది... మీ పిల్లవాడు సులభంగా
శ్వాసను పీల్చుకొని రాతంతా హాయిగా నిద్రపోతాడు.

బాధ వివరము మీ పిల్లవాడు మీ మీద ఆరావడతాడు. అతడు
రొంపతో బాధపడుతున్నప్పుడు విక్స్ వేపొరబ్ రాయండి. చాలా
గొంతుక, పిప్ప మరియు ముక్కుచుట్టుప్రక్కల మీ ప్రేమశూర్యక
వేచుకో విక్స్ వేపొరబ్ మర్తవ చేస్తే, మీ కళ్ల ముందే ముక్కు
డిబ్బడ పోవడం ప్రారంభమవుతుంది. అతడు తిరిగి మలభంగా శ్వాసను
పీలుస్తాడు. ఎందుకంటే బాధ అనియత ఏడు పెకల్లలోనే జలుబు
భారమున్న చోట్లకి చేరతాయి. అప్పుడు పిల్లవానిని చక్కగా పదుపు
మీద పడుక్కొట్టండి.

అతడు బాగా విద్రపోతుంటే వేపొరబ్ రాతంతా పని చేస్తూంటుంది.
తెల్లవారే దప్పటికి జలుబు భారముంక పోతుంది. అతడు లేచేటప్పటికి
హాయిగా, ఆరోగ్యంగా వుంటాడు... అది అంతా మురిపించే మీ ముద్దు పిల్ల.

WAS 6277

విక్స్ వేపొరబ్ జలుబులకు ఈ రాత్రేరాయండి

* మూడవ బహుమతి పొందిన కథ *

"హారెంత ఇబ్బంది పడి చదివిస్తున్నారో నాకు తెలుసు. వా కోసమని మురళి ఎన్ని అవకాశాలకు దూరమవుతున్నాడో కూడా నాకు తెలుసు. కానీ చదువు మీదీ తా వ్యామోహం నన్ను ముందుకు లాక్కుకుంటున్నది. ఏడాదితో ఇది పూర్తి అయితే కాళ్ళ మీద నేను నిలబడినప్పుడు మీ ఇద్దరి ఋణాన్ని చేతనయినంతవరకు తీర్చుకో యత్నిస్తాను. అంతా క్షమించండి"

అంటూ రాశాడు వేణుగోపాలం. కాలేజీ వాళ్ళతో కలిసి ఏవో పూర్వుల తిరిగి రావడానికి అయిదారు వందలు కావాలని రాస్తే వంపాడు. అందుకోసం పెద్దవాడే రామాయణమంతా రాశాడు. వాడే వూడూ ఇంతే—అనుకున్నారు పారిపార శాస్త్రిగారు.

వేణుగో తానున్నాడు. మురళిగో తాళ్ళమ్మ పుంది. దీనంవలె ఇంటో ఒక అడపిల్ల నడయాడాలని లక్ష్మి ఎంతో ఆశించింది. కానీ ఆ వాసుదేవుడికి దయలేక పోయింది. పుట్టని కూతురిని వెతుక్కుంటూ వెళ్లిపోయింది లక్ష్మి. ఈ భవబంధాలన్నీ ఎందుకు తెంచి మేస్తున్నావో తెలుసులేవయ్యా కృష్ణా అనుకున్నారు శాస్త్రి.

పట్నాలకు వెళ్లాడం— పెద్దచదువులు తుడుడం—ఊర్లు తిరగడం, ఇవన్నీ వా చేత కావు బాబూ... ఉప్పు రెండెకరాలూ దుమ్ము కుంటూ ఇంటిపట్టున పడివుండక ఎందుకొచ్చిన తిప్పలు—అంటాడు మురళి.

జ్ఞానం ఒక జ్యోతి—చదువోక వెలుగు. తానిని వెంబడించాలి. అన్నిటిని చూడాలి. ఎందరినో కలవాలి. జీవితాన్ని చదవాలి—ఇది వేణు.

తృప్తి నీడలో బ్రతుకుతున్నాడు పీడు.

తృప్తి కొంగు పట్టుకు పరుగులిడు తున్నాడు వాడు.

ఒక్కచెల్లెవన కాచిన పలాదిది! నవ్వు కున్నారని పారిపారశాస్త్రిగారు. వీధిలోకి చూశారు.

ఎండవచ్చినా ఎరువు చావలేదాకానం మీద. పశువులు ఇళ్ళకు చేరుతున్నాయి. వాటి టిట్టల నుండి లేచిన ధూళి అకాశాని

నివ్వనలు వేస్తున్నాయి. గొల్లవాడొకడు గేడే మీద అడ్డంగా తూచుని తరమా వందంతో పిల్లవల్లగోని చూడుతోన్నాడు.

'మన్దం మన్దం మధుర నివదైర్వేణు మాపూరయన్తం బృన్దం బృన్దాశు భువి గదాంచరయన్తం చరన్తం...'

అని ఆలపించారు శాస్త్రిగారు.

"నమస్కారాలు బాబుగారూ!" అని పశుస్కరిస్తూ వీధికి అతలం వైపుగా తొలగి నడుచుకుంటూ వెళ్లాడు కురణంగారు.

అప్పుడే పాలం నుండి మున్ను, మురళి ఇది గమనించాడు. వాన్నగరిని చూశాడు.

విశాలమైన పాలభాగం. ఎప్పుడూ కాన వచ్చే ఎర్రటిబొట్టు. చేతికి మురుగులు. గంభీరమైన విగ్రహం. దివ్యతేజంతో అలరాకే ఆ కళ్ళు..

మొడ వెనుక చేతులానించి, కండ్లు మూసుకుని వీధి ఆరుగు మీద కూర్చుని పున్న తండ్రిని చూసి మళ్ళీ తెలుసు కున్నాడు మురళి— ఆయనను చూసిన క్షణం కరణమయినా కలెక్టరయినా భక్తి భావంతో తలవంచి ప్రణమిల్లి మరీ ఎందుకు కదులుతారో... నియమబద్ధమైన జీవితం, నీతి తప్పని జీవితం, మనిషికిచ్చే అధికారాలలో ఇదొక్కటి కాబోలు అనుకుని, ఆయనకు నమస్కరించి, లోవలికి అడుగువేశాడు.

"మధ్యాహ్నం భోజనాని? రారేదేమిరా?"

అని అడిగింది అమ్మమ్మ. ఆమెకు జవాబు చెప్పి స్నానంచేసి వీధిలోకి వచ్చాడు మురళి.

"ఇదిగో మీ అన్నయ్య పుత్రరం" అంటూ పడేశారు శాస్త్రిగారు. చదివాడు మురళి.

"అన్నయ్య ఉత్త పిచ్చివాడు" అన్నాడు.

శాస్త్రిగారు నవ్వారు.

"అయిదు వందలూ ఎట్లా వంపారా?"

మనియార్డర్ చేసేట్టు లేదే" అన్నాడు మురళి. తామున్న వంపపురానికి ఆరు మైళ్ళ పతల పున్న 'దివ్వ' పోస్టాఫీసుకు వెళ్ళితే తానే వెళ్ళి వుండాలి కదా, మరి చెళ్ళలేదే అనుకున్నాడతడు.

"మన సూరిగాడి బావమరిది పైదరా

బాడే చెప్తుంటే, వాడితో పంపించానురా.. నీతో చెబుదామని మరిచాను"

కాసేపు పాలం విషయాలేవో చెప్పాడు మురళి. అన్ని విన్నారని శాస్త్రి. మురళి వివర చెప్పాడు.

"మన పూర్వో అన్నుతి పెడతారట!"

"ఎవరు?"

"రుక్మిణమ్మట!"

లిప్తమాత్రం ■ నానట ఏకటేదో మెరిసి మాయమయింది. శాస్త్రిగారు లేచారు "పూజ కాంస్యమయింది—"

* * *

"గేటుకు ఆ ఎర్ర రంగమీ బాగు కేదండీ.. తెల్లరంగే వెయించండి."

"అట్లాగేనమ్మా!"

"డాక్టరు గారుండబోయే ఇంటో బావికి వంపుపెట్టేశారా?"

"ఆ వని నిన్ననే అయిపోయింది కదండీ! వంపులోంచి నీళ్లు వచ్చేస్తుంటే జనమంతా బలి విడ్డూరంగా చూస్తున్నారు" అన్నాడు వెంకయ్యగారు.

నవ్వంది రుక్మిణమ్మ.

గారి తన మనవరాలు అయిదెళ్ళది ఇట్లాగే నవ్వుతుంది అనుకున్నాడు వెంకయ్య తాత.

ఆయన రుక్మిణమ్మగారి అస్త్రపాస్తుల వ్యవహారాలకు మేనేజర్ లాటివాడు. అది ఇన్ కంటాక్స్ వారి ఇరుకు నందులే కానీ వ్వండి, నర్తార్లు చట్టాలలోని చిట్టడపులే కానివ్వండి వెంకయ్యగారు వాటిలోకి ఈల వేసుకుంటూ వెళ్ళిపోయి, దారి తప్పుకుండా వెనక్కొచ్చేయగలరు.

ఆయనంటే రుక్మిణమ్మగారికి వివరీత మయిన అభిమానం. వెంకయ్యగారూ, వెంకయ్యగారూ అంటూ ఆయన లేకుండా ఏ వనికీ పూసుకునేది కాదు.

మరి ఆయనకో? అమె చాలి ఎత్తి మయిన, గొప్పమనిషి. తన పూర్వజన్మ ముక్తంత వల్ల దేవుడు తన్నా చల్లనితల్లి దగ్గర నడేశాడు. అన్నది వెంకయ్యగారి మనసు.

చుట్టుపక్కల నలభైమైళ్ళలో, ఎక్కడా మందుగాని వరైన డాక్టరు గాన

ರಾಧಕಥಾ?
ರಾಮಕಥಾ?

ವಾಕ್ಯಾಪಿ ಪಾಂಡುಂಗರ

జేక జనం తల్లడిల్లుతూంటే దాదాపు యూజ్ లెవై వేల రూపాయలు పోసి ఆ భవనం కట్టించి దాన్లో మంచాలు, పడకలూ, ఏర్పాటు చేయించి ఇల్లు, భోజనం కాక నెలకయ్యిదు వందల జీతం మీద తక్కువని నియమించి మందులూ అవీ ఫ్రీపించి—మొత్తం మీద పంపా పురంలో వారాయణయ్య ఆస్పత్రి అంటూ ఒక ఆస్పత్రిని నెలకొల్పిందాడ. ఇంకో నెలలో ఈ ఆస్పత్రి తెరిస్తే, హమ్మయ్య! ఈ ఊళ్లోని చెయ్యిమందికే కాదు, చుట్టూ ప్రక్కల గ్రామాల వారికీ ఎంత పెద్ద సహాయం! రోజుకు ఎన్నిసార్లు మొక్కితే మా ఋణం తీరేను.

అని అనుకుంటూ నిల్చున్న వెంకయ్య కళ్ళు తడితడిగా లడడం చూచిన రుక్మిణమ్మ అడిగింది—“ఏమిటి, వెంకయ్య గారూ?”

ఉత్తరీయంలో కళ్ళు తుడుచుకుని, “ఏమీ లేదమ్మా, ఒక మనిషి మంచితనం ఎంతమందిని ఉక్కిరిబిక్కిరి చేస్తుందో గమకున్నా సంతో” అన్నాడు వెంకయ్య.

“మంచి అన్నది ప్రతిమనిషిలో వుంటుంది వెంకయ్యగారూ! కాని అది శాప గ్రస్త అయిన అహల్యలా జడంగా వుంటుంది. అహల్యను ఆ శ్రీరామచంద్రుడి పాదంవలె ఆ మంచిని తటాలన ఏదో ఒకటి మేల్కొలుపుతుంది.”

“అయివా ఈ గ్రామంలోనే కాదు, చుట్టూప్రక్కల కూడా కలవారు ఎంతమంది లేరు? మరి వారందరూ—” వెంకయ్యగారి

రాధాభాగవతాక్షరభా?

మాటలకు అడ్డొచ్చింది రుక్మిణమ్మ.

“షే! ఎవరి అభిప్రాయాలు వారివి. మనం ఎవరినీ ఏమీ అనరాదు. నేను ఇర్లు పెడుతున్నది మూతం నా డబ్బా? అంతా ఆ మహానుభావుడిది. ఆ పుష్పంతో గల పరివయమే ఈ దాదానికి మిగిలిన పరిమళం”

తల వూచాడు వెంకయ్య. రెండు నిమిషాలు రుక్మిణమ్మ తన కుడిచేతి మీద ఎర్రరాళ్ళ గజాను చూస్తూ కూచుంది. ఉబ్బట్టుండి వెంకయ్య అన్నాడు “అమ్మా, అదేదో ప్రతిక సుండి ఒకాయన వస్తానని రాశాడు. మిమ్మల్ని కలుసుకోవాలట ఫోటో తీయాలట.”

“అబ్బేబ్బే... అదెందుకూ? వాళ్ళని ఆస్పత్రి తెరిచే రోజున రమ్మనండి. మన డాక్టర్లు బాబుని కలుసుకోమనండి”

“కాదమ్మా..మిమ్మల్ని.”

“వద్దు వెంకయ్యగారూ, వద్దు.”

త్రివేణి సంగమం వద్ద సర్వవీలా ఈమె కమ్మటి స్వరంలో అంతర్వాహినిగా ధ్వనిస్తున్నదే— అదేమిటి అని నిమిషంలో సూరో వంతు కాలం అనుకుని వెంటనే మరిచిపోయాడు వెంకయ్య.

“మరి వస్తానమ్మా! దివ్య పోస్టాఫీసులో ముంది.”

“బండి కట్టించుకు వెళ్ళండి” అంది రుక్మిణమ్మ. అట్లాగేనని ఆయన వెళ్ళి పోయాడు.

తాను కూర్చున్న చోటికి ఎదుటివైపు

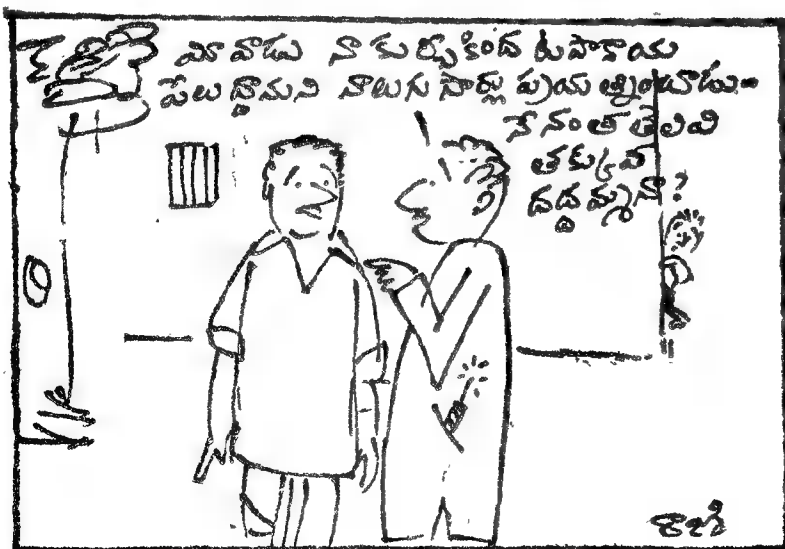
గోడ మీద వున్న పెద్ద ఫోటో వైపున్నాయి ఆమె కళ్ళు.

ఫోటోలో ఆయన తన వేలుపు. ఆయన తన వెలుగు.

ఆయన చూపు తన మీద పడకపోతే తానికా ఆ బురదలోనే కూరుకుపోయిందేది. కాని ఏ జన్మలో చేసిన పుణ్యమో ఆయనగా వచ్చారు. తన జీవితాని కొక జాట వేశారు. లేకపోతే ఆ రంగులు—ఆరంగులు— ఆ రూపాయలు— ఆ జేరాలు, అబ్బబ్బ ఒళ్ళు జలదరిస్తుంది. ఒకనాడు తన కురిచారు దేవుడి సొమ్ము. వారికా నాడు మనసులే కాని శరీరాలుండేవి కావు. ఆ మనసులూ భగవదర్పితాలు.. కాని నేడో—మనసులు అసలు లేవు. మిగిలిన ఈ శరీరాలు బజారులో జేరాలు...

ఆయన వారాయణయ్యగారు తన్ను అదరించారు. చేరదీశారు. పుట్టుకనుండి తన్ను దహిస్తున్న దావానలానికి అడ్డంగా చల్లటి అనిలమై నిలిచారు. తాను వర్షన్న కొద్దీ ఆయన భార్య సావిత్రమ్మ పుండగానే తన్నీ ఇంటికి తీసుకొచ్చారు. ఆసరికే సావిత్రమ్మ క్షయ బాగా ముదిరింది. ఆయన చేతనయిందెల్లా చేశారు. తనమెను చూడ లేకపోయేది.. చివరకు, కన్నులు శాశ్వతంగా మూసే ముందామె మొదటిసారిగా తన్ను ఫిలిపించింది. పడక మీద కూచో మెట్టుకుని “రుక్మిణీ! ఆయన్ను చూచుకో” అంది.

అట్లాగే చేసింది తాను పదిహేడేళ్ళ పాటు. యూజ్ యేళ్ళయినా నిండకనే ఆయన వెల్లిపోయారు.. తను చేసిన పుణ్యం అంతే కాబోలు.. ఇరవయ్యవయ్యేడు దాక తను బ్రతికిన బ్రతుకులోని కుళ్ళని, ధుర్గంధాన్ని జీవితాంతం ఆయనకు చాకిరి చేసి కడిగేసుకుందామని తన అంతరంగం మీది వచ్చి పుండక్కు మందురాసి బాగు చేసి ఆచూల మంచితనానికి మల్లెలవందిరి వేద్దామని చేస్తున్న యత్నం సగంలోనే వచ్చిపోయింది.. పాతాళం నుండి తన్ను భూలోకానికి తెచ్చిన వారు తానికా నిలబడక ముందే తప్పుకున్నారు.. అక్కడ నుండి ఈ అన్వేషణ! తనలో లేని దానిని తెచ్చి నిలుపుకోవాలని ఈ ప్రయత్నం. ఈ ఆస్పత్రి అయివా ఆ ప్రయత్నంలో ఒక భాగమే. ఎవరికీ అర్థంకాదీది, చెబులే వస్తుకు కూడా...

వారాయణ తన్ను లెచ్చినవాడు ఆయనను అడిపోశారు. సాన్నితమ్మ మరణించినపుడు తానే విషంపెట్టి చంపానన్నారు. తను అనుబంధాలను ఎవరూ తెలుసుకోలేరు.. సంబంధాలు ఆర్థం కాకపోవచ్చు. అనుబంధాల లోతు అందరూపోవచ్చు.. ఒక మనిషి లోని మంచి మరొక మనసులోని మంచిని ఎందుకు గ్రహించదు? ఒక పువ్వు నుండి గాలి లెచ్చిన గండం మరొక్క పువ్వు తెలుసుకోలేదా? ఎందుకని—?

తనున్న నుండి ఉపన్యసలోకి అడుగు పెడుతున్న తనకు వారాయణ పోయాక దినకరుడై కనిపించినవారు హరిహర శాస్త్రిగారు.. ఆయన గురించి ఆలోచించినపుడెల్లా ఈ బాధే సరికొత్తగా పుట్టి పెరుగుతుంది...

తాను పుట్టిన చోట తాను పుట్టి నందుకు తను బాధ్యురాలు కాదు. అయినా తనకు తెలియని వ్యధ తనలో రగులు తున్నది. ■ నొక్క గుండెరలు. శాస్త్రి గారొక మహామేరువు. తనొక గడ్డి పరక. శాస్త్రిగారొక మహావృక్షం. బురద లోని వానపాము తాను. వినువీధుల విహరించే చైనెయిడాయన. తనలో లేనిది, తనకు కావలసినది, తాను కావాలనుకున్నది ఏదో, ఏమిటో, గొప్పది, ఎత్తైనది, ఎప్పుడూ చావనిది, ఉన్నదయినా తనకు అందుకందా అనిపించేది—ఆయనలో కాదు—ఆయన జీవితంలో పున్నది.

భగవాన్—ఈ అనేకవా కడలి కడలి తీరం చేరుతానా, లేక ఈ కడలలలో పడి ఈడలేక మునిగిపోతానా—

పంకంలో పుట్టినది పంకేగుహం కావా అనుకుంటున్నది. పరిశుభ్రంగా, ధీమా చ్చస్తంగా ఆ పరమాత్ముడి పాదాల వద్ద పద్మమై రాలిపోతే వాలు ఇంకేమో నడ్డుకుంటున్నది.

ఈ కైల వాహిని యుగిపోకుండ నమ్మ తోర్లవము జేరెననియె చాలు ఈ మల్లెల దండ యెండిపోకుండా నమ్మ తమూర్తి పోయె పంకియెచాలు! ఆమె కనుకొలకుల నెలచిన నీరు చెచ్చగా ఆమె తెల్ల నీరపై పడి చల్లగా అయింది. వారాయణ ఫోటో కడలిపట్లయింది.

* * *
“వాస్తవంగా! అన్నయ్య నుండి ఉత్తరం వచ్చి రెండువారాలు తాటింది” అన్నారు మురళి. వాడి తత్తరపాటు చూసి శాస్త్రిగారికి వచ్చు వచ్చింది. ఆయన వస్తునూ

లేదు, వాలుక కదవనూలేదు.

ఈ విషయం మీద కాసేపు మాట్లాడి ఇంకో ఊసెత్తాడు మురళి. “పెద్ద వాస్తవంగా రబ్బాయి వీరభద్రం—మన పొలం విషయమై కోర్టు కెక్కుతానన్నారు. నిన్న సంతలో వాళ్ళ పాలేరు చెప్పడట మన రామిగాడితో—”

ఈ సారి కూడా హరిహరశాస్త్రి ముఖం మారలేదు. తలెత్తి కొడుకు నొక నిమిషం చూసి ఊర్చువ్వారు.

వీధిలో ఎదుల మువ్వల చప్పుడయింది. “రమణాపురం నుండి విశ్వనాథయ్య వచ్చినట్లున్నాడు—” అన్నారు శాస్త్రిగారు కూచున్న చోట నుండి కదలకుండానే.

మురళి లేచి వీధిలోకి వెళ్లాడు.

“నమస్కారమండి ! వాస్తవంగానూ ?” అంటూ రెండెడ్లబండినుండి చెవిపోగుల రమలాలు తక్కుకుమంటుండగా దిగాడు విశ్వనాథయ్య. అతడికి కాళ్ళకు నీళ్ళిచ్చి, లోపలకు తీసుకువెళ్లాడు మురళి. శాస్త్రిగారికి వస్తున్నారని దూరంగా కూర్చున్నాడు విశ్వనాథయ్య.

ఒకప్రక్క నిలబడిన మురళిని చూసి “మజ్జిగ తెమ్మని అమ్మమ్మకు చెప్పి నువ్వెళ్లు” అన్నారు శాస్త్రి. తనకు పరిచయం కాని శృతి వాస్తవ్యరంలో వినిపించింది మురళికి. అమ్మమ్మలో విశ్వనాథయ్యకు మజ్జిగ ఇమ్మని చెప్పి వీధిలోకి నడిచాడు.

నడిచి నడిచి పూరి బయట చెట్టు గట్టు దగ్గర చింతతోపుతో కెళ్ళి కూర్చున్నాడు మురళి. ఆ తోపులోని చెట్టు ఆకుల గలగలల వలె అతడి మననూ కల పరపాటు చెందింది.

వారానికి రెండుత్తరాలు రాసే అన్నయ్య రెండు వారాల నుండి కొర్రయినా రాయక

పోతే ఏమయ్యాడనుకోవాలి? ఉన్న రెండే! రాం భూమి పోతే, తిండి ఎట్లా సాగి తుంది? అనలు కోర్టుల వెంబడి తిరడానికి డబ్బు ఓసికా ఎక్కడి నుం? వస్తాయి? ఇవన్నీ వాస్తవగారికి తెలియవా?.. సీ.. తనవెంత చిన్నతనం అనుకున్నాడ మురళి.

అచంచలమైన ఆయన విశ్వాసాని కమ్మిలన్నది లేవు కాబోలు. అందుకనే ఆయన అలా వుండగలరు. అమ్మ కన్ను మూసి రోజున తనూ అన్నయ్య రోదిస్తుంటే తమ్ము లారించి తానోకించుకున్నా తోణక ధీరుడాయన... ముద్దునూరు జిహ్వాదా? పెద్ద దివాన్ గిరిసి, ఆ జిహ్వాదారు తగ పని ఒకటి చేశాడని వదిలేసిన మని! ఆయన.. పెద్దవాస్తవ గారేదో మాట అన్నార యాభైవేల రూపాయల ఆస్తిని నిశ్చింత వదిలేసి ఈ రెండేకడల పడి రున కుంటూ, కృష్ణ, భగవానుడే ఊపిరి బ్రతుకుతున్న యోగి ఆయన. అట్లా ఆయనను కొలవడానికి తానెంతటివాడు ఆయన వుండగా తానెందుకుత కలవ చెందాలి?

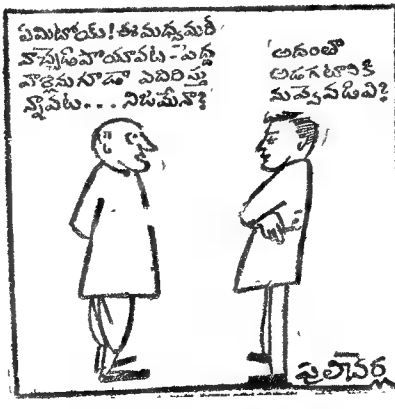
అన్నయ్య పుత్తరం రాయకపోతే తా వాడికి రాయవచ్చుగా.. భావ మధ్యాహ్న దివ్వెకు వెళ్ళితే..

అబ్బ ఇవాళకు కుదరదు రేపే వెళ్ళా. ఇవాళ సాయంత్రం ఆస్పత్రి తెరుస్తార ఊరంతా హడావిడిగా వుంది. ముంద ఎవరయితే మందు కోసం వెడితే వారే ప్రా భౌత్యవం చేసినట్లుంటు! ఆ అదృష్ట ఏ రోగిని వరిస్తుందో

వశ్యాబ్బింది మురళికి. ఆ నవ్వు సగం ఆగింది. పాపం ఆ రుక్మిణమ్మగారు, న గారిని ఆస్పత్రికి వచ్చి అందరినీ ఆ దించి వెళ్ళమని వెంకయ్య గారిని పంపి కాని వాస్తవగారి కెందుకో ఈ ఆస విషయం అయివ్వంగా పున్నట్లు ఎందుకో మరి?

మురళి లేచి వెళ్ళి చెరువులో శా చేశాడు. పొంగుగా చల్లగా పున్నాయి నీ స్నానం ముగించి, చెరువు గట్టు నిల్చుని స్పందగా పెద్ద మువ్వల చచ్చి విన్నవించింది. పని అయిపోయింది వాధయ్య వెళ్తున్నాడు.

విశ్వనాథయ్య వెళ్ళిపోయాక నిమిషం కండ్లు మూసుకు కూర్చు పారిహరశాస్త్రి. విశ్వనాథయ్య వచ్చాడు. వెళ్ళాడు.

దుకు అని అనుకుని వుంటాడు మరళి. పై పెచ్చు, వాడిని తను వెళ్ళిపోమ్మన్నాడు కూడాను. వాడికిదేమీ అర్థమయి వుండదు. ఏమిటాయన అనుకుని వుంటాడు.

ఇట్లాగే అనుకునేది లక్ష్మి కూడా. "పైకి అనేది కూడా. "వాకేమీ బొత్తిగా బోధపడ్డం లేదు".. ఒక్కసారి మాట తప్పిన తరు స్యంత అన్నగారి మొహం ఇహ చూడ కూడదనిపించింది. అట్లాగే చూడలేదు. ఈ విషయం లక్ష్మికి ఎన్నడూ అవగతమవ లేదు. పృథ్వయం లేని మనిషునుకున్న దేమో.. ఆరు మూరయినా అవత్య మాడిన వాడిని, నీలి తప్పినవాడిని వాడు, అన్నేకారు స్యంత తండ్రి అయినా తాను గౌరవించ లేదు. ప్రాణమయినా పోవచ్చును గాని మనిషి మనోవాక్కురూలా శిలాన్ని, ధర్మాన్ని విడువరాదు. ఆ చెక్కుచెదరని నిలకడ, ఆ నడకడి, ఆ నియమము ఇదే మానవ జన్మకు అర్థం. అది లేనివాడు మనిషి మనిషి కాదు. ధర్మబద్ధమైన జీవితమే దైన స్వరూపం.

అందుకనే తాను ఆ అనువ్రతికి వెళ్ళ లేదు. దానికి ప్రాణం పోసిన మనిషిని తూడలేదు. మంచివనే కావచ్చు కాని చెడు పాపాల ద్వారా సాధించిన దానిని తాను పొర్పించలేదు. వివాహమన్న పవిత్ర బంధాన్ని తృణీకరించి, అగ్నిపాక్షిగా వివాహ మాత్రన ధర్మపత్నిని కాదని, అప్రీతయన్నా చెప్పిన మాటలు విని ఎగబడిన మనిషి మనిషి...నీ..

"వంట అయింది" అన్న అత్తగారి వంట ముగిసింది

"మరళిని రానివ్వండి" అన్నారు కాస్త్రీ.

* * * పిదో ఆలయ మంటపముది.

క్రంతాల మోది శిల్పాలు తలబాస్తు వ్వులున్నాయి. ప్రేక్షకులు కనబడడం లేదు. వారి కళ్ళే కనుపిస్తన్నాయి.

మొరుపులా మిన్నగులా, మొగలి వాసనలో గాన మాధురి పరుగులిడుతూంది. ఇంత పంరంధానికి కేంద్రమై తాను వాట్య మాడుతున్నది. పరమశివుడూ, పార్వతి గోపికలూ, గోపాలిడూ అన్నీ తానే అయి, అడుతున్నది. ఆ అటతో జగమంతా అడు తున్నది."

ఆ క్షణం..నంపూర్ణమయిన క్షణం.. ముందు వెనుకలు లేని, ఇంద్రియాలకు తెలియని, అపూర్వమయిన, అనిర్వచనీయ మైన ఆనందం ఆక్షణం. చావుబ్రతుకు

రాధకథా? రామకథా?

లొక్కటయి, బీకటి వెలుగులో లీనమయి మనిషి దేవుడయిన క్షణం.

ఆ ఆనందంలో ఆ ఔన్నత్యంలో 'సా విరహీతవదీనా రాధా' అని తాను రాధయై అభినయిస్తుంటే శిల్పాలు కళ్ళు తుడుచు కోసేగాయి... దివ్యమయిన దీప్తి నిండిన ఆ రెండు కళ్ళూ.. అవి మాత్రం ఎందుకో మళ్ళీ మళ్ళీ తనకు కనబడినాయి. అన్ని వేల కళ్ళలోనూ ఆ కళ్ళను వెతికి అవి కనబడగానే అక్కడి మూర్ఖులను చూడలేక ఇటు తిరుగుతున్నాయి తన కళ్ళు.

ఏదో అయింది.

కళ్ళు తెరిచేసరికి తాను క్రిందపడివున్నది. ఆలయమంటపం వున్నది. కాని అశేష ప్రజానీకంలో ఒక్కరూలేరు. అడి అరిసి నప్పటి వెనుట తడి ఇంకా ఆరలేదు. కాలి గజ్జె లింకా విప్పనేలేదు. అందరూ ఏమయి నట్లు—?

ఎవరిది—ఆ స్తంభం ప్రక్కగా అటు మొహంపెట్టి రాజనంగా వెళ్ళుతున్నదెవరు? ఆజానుబావాడు, అమరుడు ఎవరు?

"స్వామీ!" అని పిలిచింది తన యావజ్జీ వితమూ ఆ పిలుపులో నిలిపి, ఇటు చూడ లేదు. ఇంకోక్కసారి పిలిచింది. ఆ కళ్ళు ఇటు తిరిగాయి. అశ్చర్యం!

ఆజానుబావాడు అరవించ దళాయ తాక్కుడూ, నిశాచర వివాశకుడూ, పితృ వాక్య పాలకుడూ, అనవరత ధర్మపరాయ ణుడూ అయిన దాశరథి.. చూడ వదివేల కన్నులు తొలి ఆ మంగళ విగ్రహాడు శ్రీరామచంద్రుడు.

తనేదో అందామనుకుంది... అయ్యో! పురుక్షణం ఏమీలేదు!! కనుల ఎదుటకొచ్చిన ఈ కోదండరాముని తనివెతిరా తూడలేక పోయింది. తానెంత దురదృష్టవంతురాలు..

వక్కనున్న రాతిస్తంభానికి తలనుబేసి బాచు కుంది.

"అబ్బా" అని నుదురు పట్టుకుని లేచి కూచుంది రుక్మిణమ్మ. ఇంత మధ్యాహ్నం వేళ ఈ నిద్ర ఏమిటి, ఈ కల ఏమిటి... కన్నులు మూసుకుని కలనొక్కసారి తలచు కోగానే తనువొక నందనవనమై పులక రించింది.

కాని ఒక నిజం విషాదకరమైన నిజం తటిల్లతలా తాకిందామెను. అమె నవ్వు కుంది.

'సా విరహీ తవదీనా రాధా' అని అలమ టించే ఆ రాధ పృథ్వయం ఆ సల్లనివా డొక్కడికే తెలుస్తుంది. అన్నాళ్ళు తనకు దూరంగా వుండిన సీతను రావణుడి చేర నుండి విడిపించినాక నిప్పులో దూకమన్న వాడికి, ఎవడో ఏదో అన్నాడని నిండు చూలా లిని నట్టడవిలో వదలమన్న వాడికి ఆ శ్రీరాముడికి రాధ ఎట్లా తెలియ గలదు? నిజమే.. రాధతో రాముడు పల కడు. నిజమే.. రాముడూ రాధా సమకాలి కులవడమంత విషాదం ఇంకేదీ వుండ బోదు!

ఫక్కున నవ్వేసింది రుక్మిణమ్మ.. ఏమిటి తన పిచ్చి..!

"అమ్మా! వెంకయ్యగారొచ్చారు.."

"హో..! కూచోమను ఒక్కనిముషం.."

మొహం కడుక్కుని హోలోకి వెళ్ళింది రుక్మిణమ్మ. నమస్కారాలయ్యాక వెంకయ్య గారు "అమ్మా! దేవుడి దయవల్ల ఈ ఆరు నెలల నుండి ఆస్పత్రి బాగా నడుస్తూంది. అవతల వూళ్ళవాళ్ళు కూడా వచ్చిపోతున్నా రమ్మా..."

తల అడిచింది రుక్మిణమ్మ.

"డాక్టర్లు బాబు కూడా తొలి మొదల వాడమ్మా.. మంచి చేయివాసి వున్న మనిషి. వయసులో చిన్న అయినా ఎంత నిదానం!"

"అంతా మీ వ్రయత్నం వెంకయ్య గారూ!"

"నాదేమిటితల్లీ—ఇది మీరు పెట్టిన భిక్ష."

"అట్లా అనకండి.. తప్పు..."

"ఇంకా గొడవ వచ్చి పడిందమ్మా.. రుణాపురంలో, వీరాంలో కలరా పోకిం డట" ఉలిక్కిపడింది రుణమ్మ.

"డాక్టర్లు బాబులో మాట్లాడడమ్మా.. ఏమన్నా మందులూ అవీ కాలాలేమా"

"అట్లాగే!"

అది నిమిషం పేపు మాట్లాడి వెం

కయ్య వెళ్ళిపోయాడు.

పదిరోజుల కన్నా అ వోల్గేనే కండ్లు కూసుకుని కూర్చుని పుస్తది రుక్మిణమ్మ. ఇంతకన్న దురవస్థ ఏమున్నది.. ఆ కొంపలు ముంచే రోగం ఈ పూళ్ళోకి వచ్చింది.

తొండి తిప్పలూ లేక అహోరాత్రాలూ పోరాడుతున్నారు ఆ డాక్టర్లూ ఎర్బులూ.. చుట్టుపక్కల గ్రామాలన్నిటికీ ఇదే అనుస్మృతి అయింది. ఈ రెండువారాలలో ఎంతమంది—ఎంతమంది—అబ్బా.. తలచుకుంటే ఉక్కు కంపరమైతూ ఉంది.

తాను ఏదో కొంత చేద్దామని చెప్తే ఆ డాక్టర్లూ, వెంకయ్య తన్నేమీ చెయ్యనివ్వడంలేదు.

ఇవన్నీ చాలవస్తట్లు నిన్న సాయంత్రం రుండి శాస్త్రిగారికి కలరా సోకిందట!

“పచ్చివా చస్తాగాని ఈ అస్సలికి నూత్రం రాను పొమ్మ”న్నారు ఆయన. రాళ్ళ చిన్నబ్బాయి చెప్పాడని వెంకయ్య అన్నాడు.

ఆయన.. ఆ మహాస్మృత శిశురం.. తన జీవితానికి అదర్శం శాస్త్రిగారు ఏమీ కాకూడదు.. ఆయన ఏమీ కాకూడదు.

పోనీ ఆ డాక్టరుని వాళ్ళింటకే వెళ్లి ముదిమ్మని తాను కోరింది. ఆ డాక్టరు కాదు కద ట్టు వేపు నుండి గలి కూడా అట్టు రానక్కర్లేకన్నాట ఆయన.

అబ్బా! ఆ ప్రజ సంకల్పంతో అబ్బురాలు తానెట్లా తలదగిలెదు! తానేమి పిపం చేసింది.. తన జన్మకు తన వృత్తికి అను బాధ్యురాలా?

వారాయణను నమ్మి ఆయనకు నీడగా నిలవ యత్నించింది తను. మొదటి ఇరవై యేళ్ల జీవితంలో గూడు కట్టుకున్న పాపానికి ప్రక్షాళనం చేయాలనుకుంది. ఈ ఇంటు అడుగుపెట్టిన వాటినండి తన బ్రతుకంతా ఆ ప్రయత్నమే. అయినా పలక మీది అక్షరాలు కాపు గదవూర్చిగా చెరిపివేయడానికి... భగవాన్! ధర్మానికి ప్రతి రూపంగా వంద జన్మలకయినా నేను నడిచి చేరవలసిన గమ్యంగా ఆయనను ఎన్నుకున్నాను. ఆ సహజపస్వి పెదధూళి కిరనున దాల్చిన చాలుననుకున్నాను. ఆయన ఎదుట పడి ఎరగను. మాటాడి ఎరగను. అయినా ఆయన వారై ఎం. ఆయన వా సత్యం. ఆయన వా దీపం...

ఆ దీపమీనాడు పెనుగాలికి రెవరెన రాదుతుంటే ఎట్లా భరించను.. ఎట్లా

భరించను?

రుక్మిణమ్మ చెవలపై కన్నీరు కారుచుగా పారుతూంది...

...కన్నీరు కారుచుగా పారుతూంది మురళి చెవలపై.

రవితేజ విరాజితుడు మేరువగోరుడు. మహాసుభాషుడు బ్రహ్మర్షి అయిన తన తండ్రి నీరసించి, అలసిపోయి, ముడుచుకు పోయి పడక మీద పడుకుని వున్నాడు.

ఆయన గొంతు బలహీనమయింది. అయినా ఆ కళ్ళల్లో వెలుగు!!

పారిహరశాస్త్రిగారి పెదవులు కదలి నట్లు నిపిస్తే కండ్లు తుడుచుకుని, ఆయన వోటి దగ్గరగా వంగి వినబోయాడు మురళి. కళ్ళతో వద్దవ్వాడు ఆయన.

మురళి చెవులు నెమ్మదిగా పోల్చసాగాయి “కృష్ణకర్ణామృతం”లోని ఆ శ్లోకాన్ని. వ్యత్యస్తపాద మవతంసిత బర్హిబర్హ సాచీకృతానని నివేతిత వేణురన్ద్రమ్ తెజః పరం పరమ కారుణికం పురస్తాత్ ప్రాణప్రయాణ సమయే మమనన్ని ధత్వామ్

ప్రాణప్రయాణ సమయే!.. అన్న పంక్తి ప్రళయమై గర్జించింది. మురళి చెవులలో.

కట్టులు తెంచుకు పొంగిన రుఃఖాన్ని భరించలేక మురళి బాపురుపుని ఏడుస్తూ వీధిలోకి పరుగెత్తాడు. అప్పుడే ఊరి నుండి వస్తున్న వేణు చేతుల్లోకి వాలిపోయాడు.

మరురోజు ఉదయం సూర్యుడు ఉదయించలేదు. బాగా మబ్బు పట్టి వుంది. పడక గదిలో ఒక పెట్టి ముందర కూర్చుని వుంది రుక్మిణమ్మ. ఆ పెట్టెలోని

కాగితాలన్నీటని పక్కకుంచి రెండు కాగితాలను తీసింది. ఆ రెండింటిలో ఒక దానిని తడేకంగా చూచింది.

అసలే గొలుసు అక్షరాణి ఇప్పుడింకా గజిబిజిగా వున్నాయి.

అది తన ఇంటిని రమణాపురం విశ్వ వాధయ్యకు తాకట్టు పెట్టి రెండువేల రూపాయలు పుచ్చుకున్నట్లు పారిహర శాస్త్రిగారు రాసిచ్చిన పత్రం.

ఆ పత్రం మీద నేడి కన్నీటి బొట్టు రాలింది.

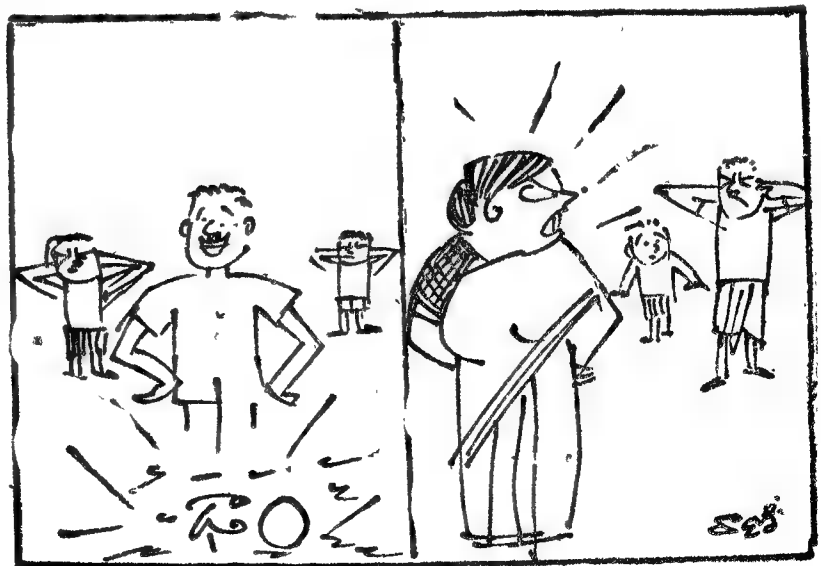
■ తడిని తన చీరకొంగుతో ఒత్తింది ఆమె.

అస్సలి తెరచిన రోజు సాయంత్రమే విశ్వవాధయ్య వచ్చి దీనిని, శాస్త్రిగారి ఇంటి పట్టానూ తన దగ్గర వుంచి రెండు వేలూ పట్టుకెళ్లాడు.

రుక్మిణమ్మ ఆ పట్టాను పెట్టెలో పెట్టి తాళం వేసింది. పత్రం తీసుకుని పూజ గదిలోకి వెళ్ళింది. దానిని పడేపడే చూచింది చాలసేపు చూచింది. కళ్ళ కద్దుకుంది. దేవుడి దగ్గరి ప్రమిదకు దానిని అర్పించింది. భగదగమని మండిందా కాగితం. బూడిదగా రాలింది.

రుక్మిణమ్మ పడకగదిలోకి వచ్చిచూచుంది. వేణుని పిలిపించమని వెంకయ్యగారికి చెప్పింది అనుకుంది. కిటికీ బయటకు చూసింది.

ఆపాటికి వాన ఆగింది. అకాశం శుభ్రంగా నిర్మలంగా వుంది. సూర్యుడు కొత్తగా వెలుగుతున్నాడు.

బలము మరియొక్క శక్తి కోసము!

హోర్న్స్ బోర్న్ విటా

హోర్న్స్ విటా పోషకశక్తియునకు వనుచితమైనది.
కండరములు మరియు బిహ్వమగుట ఇలవరచుట ప్రోటీన్ లా,
ఇలము చు రియు శక్తి కోసం కాల్షియో హైడ్రేట్ లు, ఎముకలను
దృఢముగా చేయుటకు ఇవి లవణములు మ రియు ఆరోగ్యమునకు
అతి ముఖ్యమైన విటమిన్ లు మీకు లభించును. హోర్న్స్ విటా
జరూరు చేసుకోవడం మరియు లభి దుచుగా కూడా నుండును.

BEF50511.CF.23

దీపావళి టిపాకాయలు ఎక్కడ దొరుకు తాయో, ఎలా కాల్చాలో అందరికీ తెలుసు! కొందరు వాటిని ఇళ్లలో తయారుచేస్తూ ఉంటారు కూడా. కాని, బజార్లో దొరికే సామానే ఎక్కువ పేలుతూ ఉంటాయి. మరి ఈ టిపాకాయలు అధికంగా ఎక్కడ ఉత్పత్తి చేస్తారు, ఎలా చేస్తారు?

మద్రాసు లాష్ట్రంలోని రామపాద పురం జిల్లాలో 'జివకాశి' అనే వూరు టిపా కాయలకి చాలా ప్రసిద్ధి. ఈ వూర్లో ఇదొక పెద్ద పరిశ్రమ. ఇందులో 1500 మందికి పైగా పనిచేస్తూ ఉంటారు. 150 రకాల టిపాకాయలకి పైన తయారు చేస్తారు.

టిపాకాయలు ఉండే చోట అగ్ని ప్రమా దానికి అవకాశాలు అధికం! అందుకనే అధికారులు ఈ పరిశ్రమ విషయంలో అత్యంత శ్రద్ధ వహిస్తారు. 'కర్మాగారాలపై' పూరికి దూరంగా ఉంచుతారు. వాటి నిర్మాణం కూడా కొన్ని నియమాలని అనుసరించి ఉంటుంది. ఇక కొన్ని టిపా కాయల వివరాలు ఇస్తాను.

ప్రేత టిపాకాయలు:—వీటికి కావలసిన కాగితపు 'గొట్టాలు' ఇక్కడ తయారు కావు. బయట నుంచి వస్తాయి. పొడుగ్గా వచ్చే వాటిని చిన్న ముక్కలుగా కోసి ఒక వైపు మట్టితోనూ, మరొక వైపు మందు తోనూ నింపుతారు. వత్తి తర్వాత తగిలి ప్తారు. అంతా అయిన తర్వాత రంగు రంగుల 'లేబిల్స్', కావలిస్తే, అతికించి ఎండతో ఎండ బెడ్తారు. ఈ పనంతా సాధారణంగా ఆడవారు చేస్తారు.

తుపాకీబిళ్లలు యంత్రంతో కత్తిరిస్తున్న దృశ్యం.

దీపకాంతం దీపావళి.

కాకరపు వస్త్రాలు:— తీగ ముక్కల్ని కొయ్య 'ప్రేస్'లకి బిగించి అవళంగా 'మందు'లో ముంచి, తర్వాత ఎండబెడ్తారు. మందు కలపడంలోనే కీటుకంతా ఉంది. మరి పల్లగా ఉండరాదు, మరి జీగుగానూ ఉండరాదు. ఎండిన తర్వాత పెట్టిల్లో 'పాక్' చేస్తారు. మలాదాం తయారీ కూడా ఇంచుమించు ఇలాగే ఉంటుంది.

తుపాకీబిళ్లలు:— వీటిని చెయ్యటం కొంచెం కష్టమయిన పనే! అందుకని, వీటి 'పాక్టరీ'లు వేరే ఉంటాయి. వాటికి బయట కూడా ప్రమాదం నూచించే ఎర్రరంగు పూస్తారు. మందుని కొయ్య కత్తాలలో రుద్దుతారు. ఎర్ర కాగితానికి మందుని అచ్చయంత్రాల ద్వారా ముక్కలు, చుక్కలుగా అతికిస్తారు. ఈ చుక్కలు ఎండిన తర్వాత వాటిమీద మరొక ఎర్ర కాగితం అతికిస్తారు. అపైన మందు చుక్కలు ఉన్న చోట్లని మరొక అచ్చ యంత్రం సహాయంతో గుండ్రటి బిళ్లలుగా కత్తిరిస్తారు. ప్రమాదం వీధి ఇరగ కుండా ఉండటానికి ఈ యంత్రానికి దూది 'దిబ్బ' ఏర్పాటు చేస్తారు! కత్తిరించిన బిళ్లలని ఒక్కొక్కటిగా పరిశీలించి, చెడిపోయినవాటిని నీటిలో పడేస్తారు.

విష్ణుచక్రాలు:— పాడూగి మందు గొట్టాన్ని జాగ్రత్తగా మట్టి ఎండ బెడ్తారు.

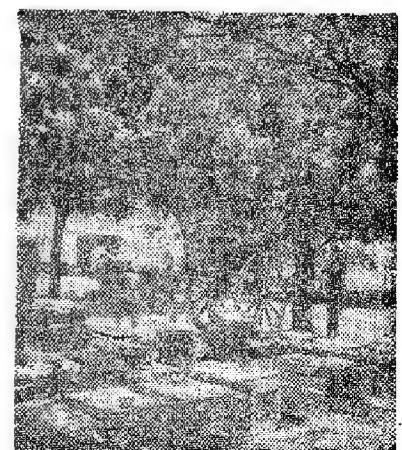
వత్తి:— ఇది చాలా ముఖ్య మెయినేటెన్స్, వేరే చెప్పటం అనవసరం! వీటి ద్రావకం అల్యూమినియం పశ్చిమలో ఉంచుతారు. దారిపు ముక్కల్ని నీటిలో ముంచి ఎండ బెడ్తారు. తర్వాత కావలసిన పొడుగుకి కత్తిరిస్తారు. ఈ ముక్కల మీద నముడి కాగితం అంటిస్తారు.

వీటన్నిటికీ కావలసిన మందు సాహజ్జీ దూరంగా, సురక్షితంగా ఉంచి అవసర మయిన మొత్తాలనే ఎప్పటికప్పుడు తీసుకు వస్తారు.

ఫొటోలు, వ్యాసం : ఎన్. రామకృష్ణ

కాకరపువస్త్రాల తయారీలో తీగముక్కల్ని మందులో ముంచుతున్న దృశ్యం.

ప్యాకింగ్, రవాణా.

వుడ్ వార్మ్స్

మీ శిశువును ఆరోగ్యంగాను,
ఆనందంగాను వుంచండి

వుడ్ వార్మ్స్, కుటుంబాన్ని పుల్లడనం. కడుపు ఉబ్బరం. పట్ల
జీయనపుడు కలిగే జబ్బులకు తక్షణ నివారణ కలిగించును.
వుడ్ వార్మ్స్ గ్రేప్ వాటర్ ను పుల్లడనం వద్దంగా వుంచుకోండి.

తెలివైన తల్లిలు
100 ఏళ్లకు పైగా
వాడుకున్నాడు.

L.F.E. Agents F. 10 T.M.

కామరాజ్

(15-వ పేజీ కరువాలు)

ఇక్కడ చదివే తెలుగువారు. మునిసిపల్
కార్పొరేషన్ రిజిస్ట్రార్ ఇలాంటి పసిపిల్లల
విద్యులు 91 , నర్సరీ పాఠశాలలు
251 నిర్వహించబడుతున్నాయి.

అక్కడి పిల్లలు కామరాజ్ కు స్వగతం
చెప్పి, పాటలు పాడారు, నృత్యం చేశారు.
పూలగుచ్చాలు సమర్పించారు. పిల్లలకోసం
ఏర్పాటు చేసిన వసతులన్నిటినీ అడిగి
తెలుసుకున్న కామరాజ్, ఆశుకు ఆ పిల్ల
లతో చేతులు కలిపి ఒక ముట్టు నృత్యం
చేశారు. ఆ నృత్యంలో పిల్లలకన్నా ఎక్కువ
ఉత్సాహంగా వున్న వారు కామరాజ్.

“మీరు ఏమైనా మాట్లాడాలి.” అని
ఆ నర్సరీ నిర్వాహకులు అడిగినప్పుడు
“పిల్లల ప్రపంచ సందడ. చాలిని మంచి
పద్ధతులతో రూపొందిస్తే, దేశ గౌరవం
తనకుతానే వృద్ధి పొందుతుంది” అని
కామరాజ్ అన్నారు. పిల్లలను ఉత్సాహంతో
చూచుకుంటున్న ఉద్యోగినుల శ్రద్ధను
ప్రశంసించారు.

కామరాజ్ అక్కడి నుంచి వెళ్లిపోవ
డానికి రెండు మూడు సార్లు ప్రయ
త్నించినా, పిల్లలు మళ్ళీ మళ్ళీ తనను
పరివేష్టించడం వల్ల, మరి కొంతసేపు
అక్కడే గడిపి, ఆ పిల్లలను ఉత్సాహ
పరిచారు. ఆ నర్సరీ ప్రవాహాధికారిణి
పిల్లల బొమ్మను ఒక దానిని కామరాజ్ కు
ఇచ్చి “భారత్ బాలబాలికలకు ఈ పిల్లల
తరపున ప్రేమ పూర్వకమైన కానుక”
అన్నారు.

కామరాజ్ ఆ బొమ్మను కృతజ్ఞతతో
అందుకొని, విడిపోవడానికి ఇష్టం లేక
పోయినా, ఆ నిజమైన పిల్లల నుంచి
నెలవు పుచ్చుకుని అక్కడి నుంచి బయలు
దేరారు.

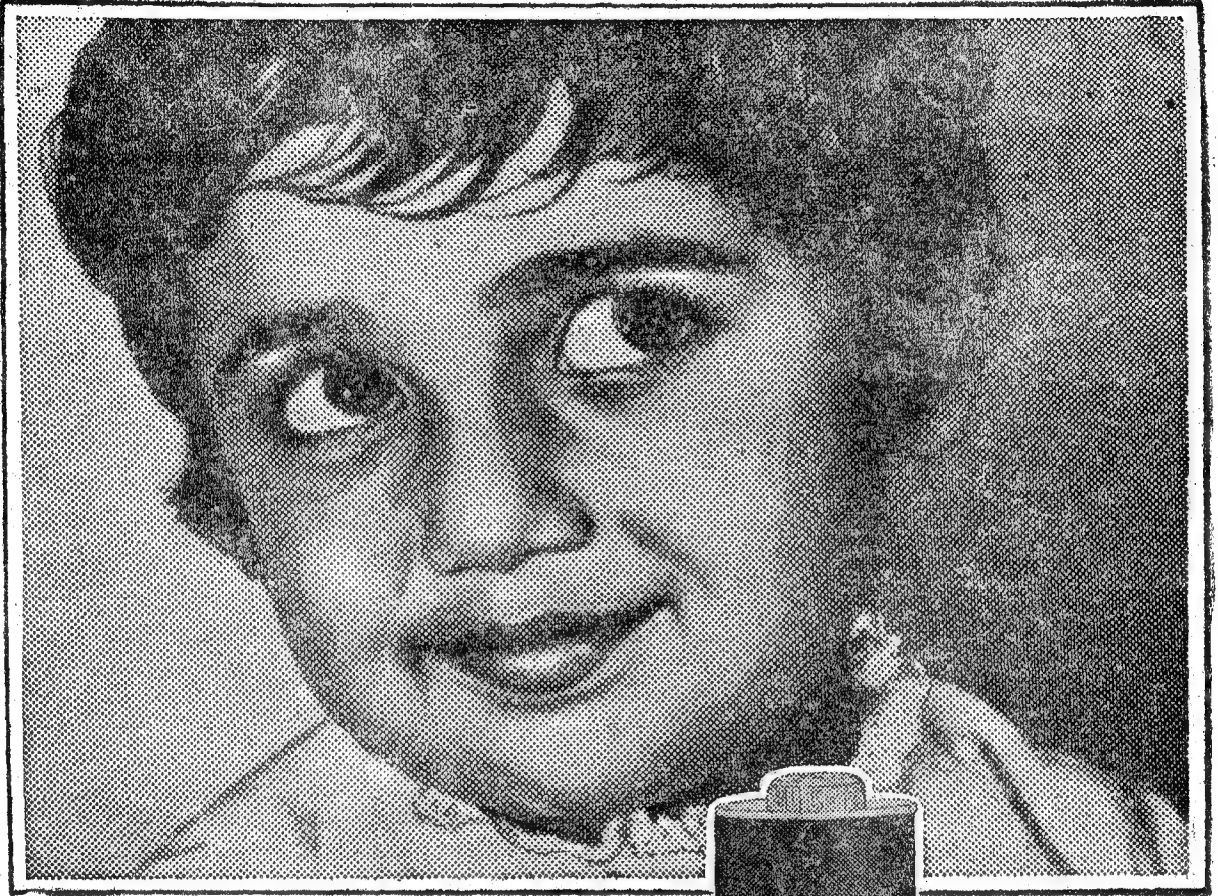
(స శేషం)

—అనువాదం: డి. రా.

(అనందవికటన్ పోషనంతో)

“అమ్మ నాకోసం సింథాల్ పౌడర్ కొన్నది...అయితే

దీనిని చాలా మట్టుకు అవిడే వాడుతోంది.

హాయి గలిపే ఆ మువ్వన అంటే,
అమ్మకు ఎంతో ఇష్టము. వాన్న కూడా
దానిని వాడతాడు...అద్భుతమైన శి.11
(హెక్సాక్లోరాసిన్) శరీరము యొక్క దుర్గంధము
వనకు లేకుండా చేస్తుందని వాన్న అన్నాడు.
అహ! నా ఒక్క ప్రేమకుండా కాపాడడానికి
వాళ్లు దానిని కొన్నారు...అది వాకు
ఎంతో ఆనందము!

సింథాల్ టాయిలెట్ పౌడర్

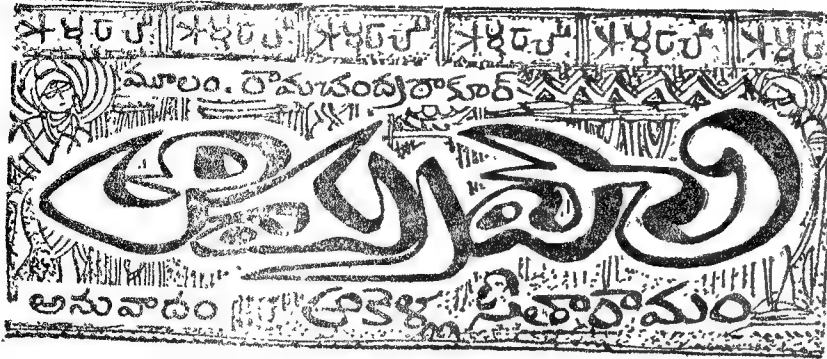
మీకు హాయిగా నుండు నలుగురు దూరించుకోండి. శి.11
(హెక్సాక్లోరాసిన్) గల సింథాల్ పౌడర్ వాడిన
శరీరము, సింథాల్ టాయిలెట్ పౌడర్ తానుకోండి

సింథాల్ టాయిలెట్
పౌడర్ ఇప్పుడు
అకరణీయమైన
3 డబ్బులలో
దొరుకుతుంది.

శి.11
ఎల్.ఎల్.ఎల్. వారి శివారు ఎల్.ఎల్.ఎల్.
ఎస్.ఎ. వారి శివారు ఎల్.ఎల్.ఎల్.

జ రి గి న క ర

మగధరాజు బిందసారునకు అనువాదం చేసినట్లు అనే ఉద్దేశ్యంతో వైశాలికి పంపాడు. పాల భవనంలో ప్రవేశించి ఆదాని అందిస్తాడు. పాలికి బిందసారునిపై ప్రేమ ఉద్భవించింది. పరివాహముడు ప్రవేశ పుస్తకాన్ని చూసింది పాలికి దీక్షాపాదం చేస్తాడు. బిందసారుని బాధించే కన్న పాలికి తన తండ్రి నిర్ణయం తెలిసి బిందసారుని పంపాడు. పాలికి చెంతకు వెళ్తుంది. పరివాహముడు మరణిస్తాడు. దేవ బిందసారుల పాపాన్ని పోషించింది. యుద్ధానికి వస్తున్నట్లు తెలుసుకుని పాలికి తొలగించబడింది. పాలికి, పరివాహముడు పాలికి అనువాదం చేసినట్లు బిందసారుని కోరారు. బిందసారుడు పాలికి దర్శనానికి వస్తాడు. పాలికి బిందసారుని నుండి విడిచి వెళ్ళిపోయింది. పరివాహముడు బిందసారుని వేరైన పుత్రునికోసం పాలికి ఆహ్వానం ఎక్కడైంది. పాలికి భర్తనభూతి వెళ్ళింది. స్వర్గానికి వెళ్ళింది. అడిగింది.

24

స్థవిరుడు మందహాసం చేస్తూ అన్నాడు— 'శ్రమలు విములులు రాజగృహానికి వెళ్ళాడు దేవీ.....'

'నన్ను మీరు 'దేవ' అనడం అని పాలి అంది. ఆమె అభ్యంతరం గుర్తించి స్వరంతో అంది—'రాజగృహానికి వెళ్ళాడు. నన్ను?'

'తదాగతుని బిందసారునిపద్మమండ ఇక్కడకి తీసుకొనిరాడానికి.'

'ప్రభూ, తదాగతుడు నన్ను మంచినే కానీ, ఆయనతో పాటు అదేమి కూడా వస్తాడు కదా?'

'రావన్ను...బిందసారు రాకను పోషిస్తాను.'

అని విరునప్పు ఆమె స్థవిరుడు బిందసారుడు.

'మహాత్మా, అలా అనకండి. అతడెందుకు కాదు? రాకుండా ఉండనలెదు.'

'దేవీ'

'నన్ను మళ్ళీ 'దేవ' అన్నారా, ప్రభూ...?' స్థవిరుని ముఖం మళ్ళీ మందహాసంతో నిండిపోయింది. తన పరివాహము ఒప్పుకుంటున్నట్లు అతడన్నాడు—'ఏకంత ఆశుత పాలెందుకు?'

'నేను, పాలిని?...ఎందుకు ఆశుతనయ్యారా?... ప్రభూ, అతడు తనాగతుని తీసుకొని పొదానికి వెడితే, నేను అతల్లి తీసుకు పొదానికి వచ్చాను.

'ఎందుకోనం?'

'నేనలా చెప్పగలను?'

'సంజారములోనికి ఈడ్చుకుపోయి నీవతనికి ఏమిస్తావు?'

'అతడన్నడూ వినని దానినీ ఎరుగని దానిని ఇస్తాను.'

'ఏమిటి?'

'తల్లిహృదయం.'

'నీవతని తల్లివా?'

'తల్లిని కాగోరుతున్నాను...కాదు, మహాత్మా, నేను అతన్ని ఇక్కడుండునీయును సంసారంతో వృద్ధులెందరో ఉన్నారు. దుఃఖ పడితులైన మమష్యులు అసంఖ్యాకంగా మీకే జగత్తులో అభిస్తారు. వాళ్ళని శ్రమ బులుగి సహ్యులుగా చేయండి. కాని మీరు, మీ తదాగతుడు ఈ కోమల కేకరాలతో మీ బుద్ధ సంఘాన్ని ఎందుకు నింప గోరుతున్నారు? ప్రకృతి ప్రదత్తమైన ముఖం మానవ పాపాలనుండి ఎలా లాగు కొనబడుతోంది? ఈ అందమైన యువకుల్ని వాళ్ళ తల్లిదండ్రుల ప్రేమ పూరితమైన దృష్టినుండి బలవంతముగా తీసుకొనిపోయి మీ యీ కఠిన జీవితం చెల్లెక్రింద ఉండటం, పంసు కూలచీవరం, ఉగ్రతన స్థులు ఈ రహస్యపదేశాలు ఎందుకివ్వబడు

తున్నాయి? ఇంత కఠిన జీవితం గడపాలని, వాళ్ళ వెదుకు బోధించ బడుతోంది?'

'ఈ 'ఎందుకు?' వారితో అయినప్పుడు నీకర్తవ్యమవుతుంది.'

'తెలుసుకోగోరటం లేదు భగవానో. నేనా శ్రమలబాని కోరుతున్నాను. వాస్తవ దయ చూపండి..... అశ్రమబాని ఎవరి పుత్రుడో నాకు చెప్పండి.'

'తెలుసుకోని ఏమిచేస్తావు, అమ్మాయీ?'

'మీరు నన్యాసులు, స్త్రీ కాదు. నేను మీకు బోధించలేను.'

'జల మధ్యంలో ఈదు కులం తన మూలం ఎక్కడుండో తెలుసుకో గోరడు. దానికి నీటిమీద తనవైపునవే జీవజంతువు లండే ఉపయోగం కనబడుతుంది. కను లాన్ని లాగితే మూలంతో సంకషో. కన్ను స్తుంది.

'కవియై నాకు జనాభివృద్ధికి ప్రభూ, దయాళుడవై చెప్పు.'

'నీయింటికి తిరిగిపో, తల్లి. ఇక్కడెవరూ ఎవరి భూతకాళాన్ని గురించి ఎరగరు?' అని స్థవిరుడు శాంతంతో అన్నాడు.

జవాబు విని పాలి అకస్మాత్తుగా నిల్చింది. ఆమె గాబరా పాచ్చింది. వృద్ధ స్థవిరుని వైపు రెప్పవాలకుండా చూసి ఆమె మిక్కిలి క'వంతో' అంది—.

'నేనింతకార్యమూ, సకల సతమూ శాస్త్ర భిక్షువులతోనే చూశాను. కాని, మీరు వామాటకూడ వినండి. నేటివరకు పాలి నిశ్చయాన్ని మార్చలేక పోయారు. స్థవిరా, అతన్ని దాని మీరతన్ని మీరదద్ద ఉండుకో గలరని అనుకున్నారు. కాని మీరు పరిబంధులున్నారు.....నేను అతన్ని మృదగ్గరినుండి తీసుకు పోతానని మీ శాస్త్ర భిక్షువు లందరితో చెప్తున్నాను. అతన్ని ఒక్క శ్లేషాదు. అతనివంటి ప్రతి క్రోధశ్రమయిన, శ్రామశ్రమని తీసుకు పోతాను. లిచ్ఛవీయుల సేన తెచ్చి తీసుకు పోతాను....మీరు, మీ తనాగత బుద్ధుడు నన్నలా అడ్డగంతో అప్పుడు చూస్తాను..'

ఈ అవేశంతో పాలి పోసాగింది. కాని కొంతదూరం వెళ్ళి నిల్చిపోయింది. ఆమె తిరిగి స్థవర మండలిని చూసింది.

అనంతరం ఆమె అతనివార్యులను కలిగి నుండి అశ్రువులు ప్రవహించసాగాయి. మహాకష్టవోన్మదిరుడు పాలిని శాంతంతో తీసుకున్నాడు. అతడా కోవంతో కూడిన మాటల వెనుక ఉన్న పాలి హృదయాన్ని కనిపెట్టాడు. అతడాశీర్వదించడానికి తన కుడి చేతి నెత్తాడు. పాలి నేలమీద కూర్చుని అక్కడి నుండే సమన్వరించింది. అగంతకు లయిన బ్రాహ్మణులు ఈ విచిత్రమైన మిక్కిలి కురూపాలతో చూస్తున్నారు. వారిలో ఎవడూ ఆయురగక సాధువు కోసం ఉన్నతమైన పాలిని అర్చించేసుకో లేక పోయాడు.

పాలి నిలబడి అశ్రువులు కట్టిపూర్ణ దానికి ముఖం తిప్పుకుంది. కళ్ళు తుదకుమ కోడానికామె కోంగు లాగుకున్నప్పుడు ఒక్క దింకా ఆమెకళ్ళు తిరుక్కుకున్నాయి. కాగడాల అన్నస్థి కాంతిలో భిక్కువుల దిన్న గుంపు దూరాన్నిండి వస్తున్నట్లు కనిపిస్తోంది. పాలి వెంటనే కన్నీళ్ళు తుడుస్తూ ఆశ్చర్య పరుగెత్తింది. కోటి క్షణాలలో ఆమె భిక్కువుల దిగ్గరికి వెళ్ళింది. మొట్టమొదట ఆమె దృష్టిముందున్న భిక్కువుపై బడింది. అతన్ని చూడగానే దిగ్ధయంనుండి దుఃఖపూరితమైన కేక వెలువడింది. పరుగెత్తి పాలి అతనిని బాలువుంతో అతింగడం చేసి మేగంగా ఏడవ పోగింది. ఈ భిక్కువు అమెసోదరుడు అనండుడు. అతని వెంట అభిరాముడూ వున్నాడు.

'సోదరా, సోదరా' అని పాలి అరచింది. హృదయావేగం అపివా అగలేదు. పాలిహృదయం ఇప్పుడు దుర్బలమైనట్లు దానిలో మునునటి దిట్టతనం లేనట్లు ముగ్ధురూ మూశారు. అనందుడు గంభీర్యంతో అమెతల నిమిరుతూ అన్నాడు—

'అమ్మా! వీరందరిలో నీకు పోదరుడు కాని వాడెవడు? శాంతించు. వాకుకొంచెందూరంగా ఉండు.....'

కాని పాలి అతన్ని మరింత గట్టిగా పట్టుకొని అంది:—

'అతడెక్కడున్నాడు? నేనున్న చూడకు సోదరా, అతడే, అతడే. అతని కళ్ళు, అతని శిరోజాలు, పెదాలు, కుడిబుగ్గపొద పుట్టువులు.....అన్నీ నాకు జీవకమున్నాయి.

నెప్పు అతడెక్కడున్నాడు?' 'కావచ్చు, నీవు తలచినవాడేకావచ్చు,' అని అనందుడు మునునటిలాగే శాంతంతో అన్నాడు. అట్టి శాంతంతోనే పాలి మహాకష్టవోన్మదిరుని, కిశోరశ్రమపివిమలని చూసింది. పాలి వెంటనే జవాబిచ్చింది. 'పంభవం కాదు— అతడే.' 'నేను చెప్పావా?' అని వర్త అభిరాము డన్నాడు.

'ఇప్పుడే తెలిసింది—విజ్ఞులుడు.' 'అతడే.....!' అని వేదాంతి అన్నాడు. పాలి ఇద్దరినీ స్థిర దృష్టితో చూస్తోంది. 'సోదరా, తాతా, అతన్ని తీసుకొని వావెంటరా. మీరందరూరండి. బుద్ధసంఘా వ్వులా తీసుకొనిరా.....నీవుకోరితే నిన్ను నేను సవ్యాసినే ఉండనిస్తాను. కావలిస్తే నీకు నామహాల అప్పగిస్తాను. నీవుకోరితే ఈ ఉద్యానంలోనో లేక నామహాలలోనో

వసుధ

పిల్లల చదువులు
మనకోసమన్న కారాదు
నేడే
శ్రీగిరిజాగ్రద్
జీవకోండి!
శ్రీగిరిజాగ్రద్
5, 4, 5 సంవత్సరములకు
మక్కి మదినా మక్కా మదునా

ఉచితము : ఉచితము ::
తెల్ల మచ్చలు
మా ప్రఖ్యాతివహించిన 'దాగి సాపా' ప్రత్యేక
బెషల్ ముత్యములను పరిమళం పోగుట్టు
లతో 1925 నుండి ప్రఖ్యాతి మోపి
యున్నది. మూడు రోజులు వాడవలెననే మచ్చల
తెలుపుదనం, అన్న నకాన్సిరోజుల్లో వేపురిగి
దాగుచు శుభ్రమగును. ఉచితంగా ఒక సాప్
మందు ఇవ్వబడును. వెతుకుచు చూచి మోసపోకుండి.
Bengal Ayurved Bhawan
P. O. Katri Sarai (Gaya)

3 నెలలు ఉచిత బహుమతి.
అందమైన స్త్రీలకు మిక్కిలి
నూతనమైన ఆకర్షణీయ
మైన నడిజైనులతో రంగులతో
సరికొత్త కాశ్మీర్ ఆర్మీ పీరెలు
వచ్చివున్నవి. పెన్స్ సైజులలో
నూతనమైన లభింపను. 1
శీల్డ్-పీరె రు. 11/- 2
రు. 20/- 3కి రు. 28/- 4కి
రు. 36/- రెండు లేక అంతకు
పై పీరెలకు ఆర్డరు వసిన
హాకి క్లాజా గుడ్డ ఉచితం మీ ఆర్డరును
పంపు పార్సిల్ ద్వారా సంపాదించు.
ARVIND AGENCIES (WAPT-22)
P. B. 1408, Delhi-6.

కలం స్నేహితులు కావాలా?
ఒంటరిగా నున్న మీకు దేశ విదేశాలలోని స్త్రీ
పురుషులతో మిత్రత్వము ఏర్పరచి, వివాహ,
స్వాహార, యంకా ... ఎన్నో విషయాలలో
సహాయం చేసేందుకు వెలసిన కల్పతరువు
"స్నేహమంజరి." నేడే వర్షాకాలంగా చేరే
దు.కు 15 రూ. స్థానిపులు వంపుతూ
వివరములకు వ్రాయండి.
స్నేహ మంజరి
మచిలి పబ్లిషింగ్ (A.P.)

ఆశ్రమపాఠ

నీకోసం అందమైన మతం కట్టిస్తాను
నేను అవతల వుంటాను, నీవుకోరితే
నగరానికి వెలుపలే ఉంటాను... కాని
మీరందరూ పొండి..... సోదరా, తాతా,
అతన్ని తీసుకొని అతనితో కూడ....'

ఇలా అని దుఃఖం, ఉద్వేగం, నిరాశలతో
వ్యధితమైన పాలి అనండుని చేతులతో
పడిపోయింది.

కళ్ళు తెరచగానే తను అపూర్వతన ఆశ్రమ
వృక్షం క్రిందనే నిద్రించి ఉన్నట్లు పాలికి
అవగతమైంది. అమెదగ్గర మహాకప్పిలో,
అభిరాముడు కూర్చున్నాడు. అందరి
ముఖాలు శాంతంతో, మృదువంతో విక
సితమయ్యాయి. పాలి మెల్లగా లేచి
కూర్చుంది.

సోదరికి నచ్చవెప్పు కార్యం సోదరునకు
విడిచిపెట్టి అక్కిన భిక్షువులు అక్కడి
నుండి వెళ్లిపోయారు. కేవలం అభిరాముడు
అనండునితో ఉన్నాడు.

అప్పుడానండుడు ఆమెకు సంసారం
లోని అసారం, మోహం, మాయలత్యాగం
వీటిని గురించి ఉపదేశించాడు. క్రమంగా
పాలికి తనసోదరుడు, తాత, వృద్ధవేదాంత
తనకు చాలాదూరమై పర-స్పరేనా
రహితులై విశ్వసేమతో తీనమైనారని
తెలిసింది. ఎవరిని చూచినా ఎవరిమాట
విన్నా వారియెడల శ్రద్ధ కలుగునంతటి
స్థితికి వారు వచ్చారు. సోదరుడుబుద్ధి
వాదంతో పాలిమీద ప్రభావం కలిగేలా
చేశాడు. ధర్మపదేశం చేసి ఆమెనోడించాడు
కాని అతడు 'తల్లిపాదయాత్రి' ఓడించ
లేకపోయాడు. అభిరాముడూ అంతే. 'జీవి
తంలో ఆనేక మహాత్యాలను చేసి కూడా
ధైర్య స్థైర్యాలతో ఉండు పాలి, హృద
యంలో క్రొత్తగా ఉత్పన్నమైన పుత్ర
ప్రేమ చేత ఇంత దుర్బలమై ఉండవచ్చు
నని ఎవరూ ఆలోచించ నైనా లేదు.

పాలి తన కుమారుని తిరిగి తీసుకొనగోరు
తోంది—అతడు తనదగ్గర ఉండక —తన
దస్త్వీవిరులు ఉన్నాననే—దాదాపు నిర్వాణానికి
చివరిదశదా వచ్చి సంసారంలో ఎప్పుడూ
అలిపుతో ఉండిన విసులుడు ఇప్పుడా
మొకు మళ్ళీ పుత్రరూపంలో ప్రాప్తించి
లేడని ఆనందాభిరాము లిద్దరూ కలిసి
పాలికి నచ్చవెపులేక పోయారు. ఈ విష
యం పాలికి ఎంతమాత్రం తెలియలేదు.

మాటల పేరున, ముప్పుకారాన్ని కట్ట
యిన హృదయం గల పాలి తుదకు వారి
ద్వరి వరణాలమీద శిరం వంచి పోసిగింది—
ఇద్దరి కన్నులందూ నిర్వృప్తమైన స్వేదా
ముంది — ప్రేమగాని, మనుతగాని లేవు.
తథాగతుడైన బుద్ధుని ఆజ్ఞానుసారం
దేశ విదేశాల్లో తిరుగుతున్న భిక్షుగణం
ఒక విశిష్ట సమయం వరకు తిరిగిరారని
పాలికి వెళ్లడానికి ముందు తెలిసింది.
విమల భిక్షువు కూడా రాకపోవచ్చును.

వైశాలిలో ఒక దుకాణం ముందు
ఒక నిర్గంధానయాయు క్షోలాహలం
చేశాడు. చాలామంది ప్రజలు అతని పిలుపు
అరపు నిసదానికక్కడ గుమి గూడారు.
అప్పు డతడు బిగ్గరగా నవ్వుతూ అక్కడి
నుండి ముందుకు పోాడు. నగరంలోని
సందులలో అతడు తనతో ఉన్న చిన్న
గుంపుతో కూడ తిరుగుతూ అరుస్తు
న్నాడు.

పాలి ఒక కంపిత వీణా రాగిణిలో
తీనమై ఉంది. అక్కడ ఆమె ధ్యానాన్ని
భంగపరచింది. నిర్గంధానయాయు తన
సహచరులతో కంఠంలోని శక్తిసంతా
డవయోగించి అరుస్తున్నాడు. పాలి వీణ
నిడిచి గవాక్షం దగ్గరికి వచ్చి నిల్చుంది.
ఆమె వింది— 'వైశాలి వాసులారా, నీనండి
అహింసను బోధించువాడు మీ అందరి
ఆధునిక మహాత్ముడు శ్రమణుడు శాక్య
ముని గౌతమబుద్ధునిదగ్గర, సింహలిచ్ఛ
వీయునిదగ్గర ఒక నిర్దోషియైన ప్రాచీని
చంపించి మాంస భక్షణం చేస్తున్నాడు.
రండి అహింసకు నిరోధిని ప్రత్యక్షంగా
చూడండి. నిర్దోషులైన ప్రాణులను
చంపించి నియ్యని' రుచిగల పోగు సర
కులువేసి అతడు తనశిష్యులతో పాటెంతో
ఆనందంతో దాని వారగిస్తున్నాడు.
రండి తిచ్ఛనీయులారా, సింహాన్ని అక్కడికి
వచ్చి చూడండి.'

'సున్నేతా,' అనిపాలి బిగ్గరగా పిలిచింది.
సున్నేత వ్యధితమైనట్లు ఆమె వెనకనే
నిల్చుంది. ఆమెను చూసి పాలి మందస్వరంతో
అంది— 'సున్నేతా భగవానుడిక్కడికివచ్చాడా?'
'అవునమ్మా, పాటికపుతుడు ఏడు
రోజుల క్రిందట వారికిచ్చిన ఆహ్వానాన్ని
మన్నించి వారిక్కడికి వచ్చారు. నేటి
మధ్యాహ్నం అయ్యాక వారు ప్రవచనం
కూడా చేస్తారు.

యు-ఫోమ్ బంబీనా మీ పాపకు రక్షణ యిస్తుంది.

చాలా మెత్తనిది, తల్లి
మీదికి దీక్షనది

శుభ్రమైనది,
కుర్రవరదలం చాలా తేలిక
నిమిషాలలో, కడిగి,
ఎండరెట్ట వాడవచ్చును.
మరుగుతున్న నీటిలోపేసి,
కుర్రవరదవచ్చును.

అనేక సౌకర్యములు గలది.
గట్టిగా అక్కరలేకుండానే కేంతు
వైపులా వాడవచ్చును. నీరు, ముత్యం,
పెట్రోల్, గ్రీస్,
క్రిమినాశకులు తగిలినా
వెక్కు వెడరదు.

తేలికైనది. నిర్మలం అట్టే ఎత్తగలదు
చాలా చౌక. ఇతర
రబ్బర్ ఫోమ్
వరుసలకంటే
చాలా బాగుండు.

బేబి పరుపులు.
బేబి దిండ్లు
బేబి ఆమడు దిండ్లు
లాస్ పాడ్స్, ఆట బొమ్మలు
అందమైన కంసులలో అరించును.

యు-ఫోమ్

సాటిలేనిది. బహుళ ప్రయోజనకారి అయిన యురితేన్ ఫోమ్

U-FOAM

తయారు చేయబడింది.

యు-ఫోమ్ ప్రైవేట్ లి.

ననక నగర్ హైదరాబాద్-18

FDL-UP-446 TTA

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:

జంబస్త్రియర్ వర్క్స్ లిమిటెడ్, 125, మహాత్మా గాంధీ రోడ్, విశాఖపట్నం. ఫోన్: 75312.

పుష్పము మీ అదృష్టం చెప్పగలదు

మీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగబోతున్నదిన్నీ, మీ వరియైన చిన్నమని గురించిన్నీ మీరు తెలుసుకోగలిగినట్లయితే ఒక పుష్పకార్డు పైన మీకున్న ముగ్గు ఒక పుష్పము పేరున్నా, మీరు వ్రాయుతేదీ, వేళవివరములున్నా, మీవరియైన చిరునామా, వెంటనే వ్రాసేవంపండి. జ్యోతిషశాస్త్రములోని రహస్య గజ తము మూలముగా మేము గుణించి, మీరు కార్డు వ్రాసినతేదీ లగాయతు 12 మాసములలోను మీ యొక్క అదృష్టము, లాభాదృష్టములు, జీవితవార్తలు, వివాహములో మీకు జయముకలుగునో, ఉద్యోగం విషయంలో మంచిచెడ్డలు, మార్పులు, ఆరోగ్య విషయము, పరదేశగమ నము, తీర్థయాత్రలు, వివాహము, స్త్రీమణులు, పంతానము, విధిశక్తి పక్షులు, లాటరీ, లక్ష్మీద్రవ్య లాభముమొదలగువానిని గురించి పుష్పముగా మానవారీగ వ్రాసి 1.25 పై.లకు మార్పుతము 2. పి. గా పంపగలము. 2. పి. చాక్లీలు ప్రత్యేకం. దుష్ప్రగ్రహములేనై వాటివయడం శాంతియు విధానం కూడా తెలుపగలము. వివరములు మా పూచీపై పంపబడును. మేము పంపిన భోగజ్ఞా మీకు తుక్కిగా పొందు 2 కుటుంబము వాడనుచేయుటయు. ఒకసారిపరీక్షించండి. అడ్రసు ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

PT. DEV DUTT SHASTRI, RAJ JYOTISHI,
(A. W. P.) Post Box No. 86, JULLUNDUR CITY.

అప్పటి నుంచి తప్పక పరిశుభ్రకరమైన, ఆరోగ్యకరమైన స్నానానికి—వారండి.

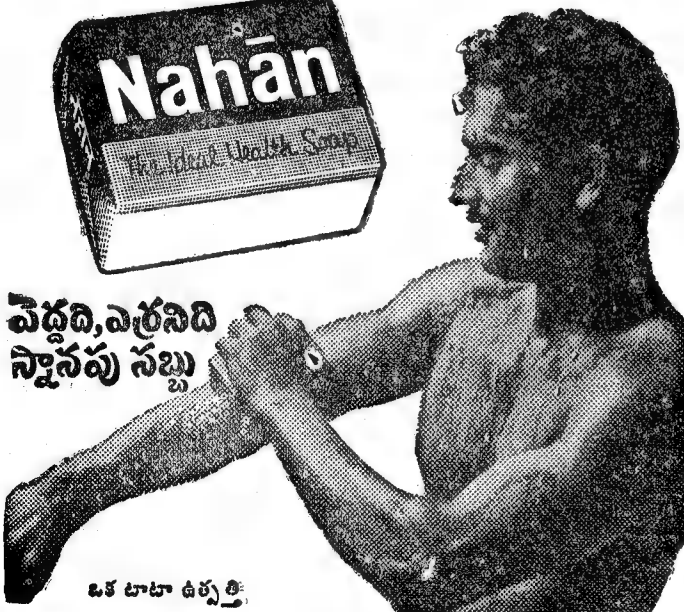
కొత్త వెద్దది, ఎర్రనిది నహాన్

తైలతోగూడినది

అప్పటి నుంచి మీరు కొత్త వెద్దది, ఎర్రనిది, నహాన్ అనందంగా రోజూ స్నానం చెయ్యండి. ఈ వెద్దది, ఎర్రని స్నానపు నబ్బుతో, మీకు అన్ని జీవించిన పరిశుభ్రకరమైన, ఆరోగ్యకరమైన స్నానమును పడుకూర్చే శ్రేష్ఠ వస్తువు! రోజూ నహాన్ స్నానం చెయ్యండి; అది ఆరోగ్యకరమైన అంబాటు, మరిగూర్చు చుకోండి; నహాన్ వెద్దది—దాదా ఎక్కువ ఆరోగ్యకరమైన స్నానములకు తదికనదును.

వెద్దది, ఎర్రనిది స్నానపు నబ్బు

ఒక టాటా ఉత్పత్తి

CHTN-IA-76

ఆ పు పా లి

కాని....కాని సునేతా, ఆ అహ్వనం అశ్రువులుదే స్వీకరించి ఉన్నాడుకదా, వారిక్కడికేల....'

సునేత మిక్కిలి కష్టముతో తన దుఃఖాన్ని ఆపుకొని, పాలి చేతులు ఆవేశంతో పట్టుకొని ప్రార్థించింది. 'తల్లీ, నేడు కూడా భుజిస్తావారేదా? చెప్పు, చేస్తావా, లేదా?.....చెయ్యక పోతే నేనుకూడా.....'

'ఏమిటే?' 'ఈవిడ్రోజాలతో నీవెప్పుడు భుజించావు? అమ్మా.....'పాలి నవ్వింది. సునేత విలపించింది.

ఒకే విషయంలో నిష్క గల సునేత ముఖమిద పాలి తన గొప్పసంతాపభాయను చూసింది. ఆమె సునేతకళ్ళలోనికి చూసి గంభీరంగా అంది.—'వెంటనే వాపస్త్రాంకా కారాలు సిద్ధపరచు. ఈమాంస భక్షకుడు, వన్యకానంబుద్ధుడు, అర్హితుడు, విద్యా సంతస్సుడు, సుగతుడు, దేవతలకు మనుష్యులకు ప్రభువు లయిన గౌతమబుద్ధుడు ఎలా ఉన్నాడో నేను కూడా చూడాలి.'

'దేవీ, చూసి ఏం చేస్తావు?'

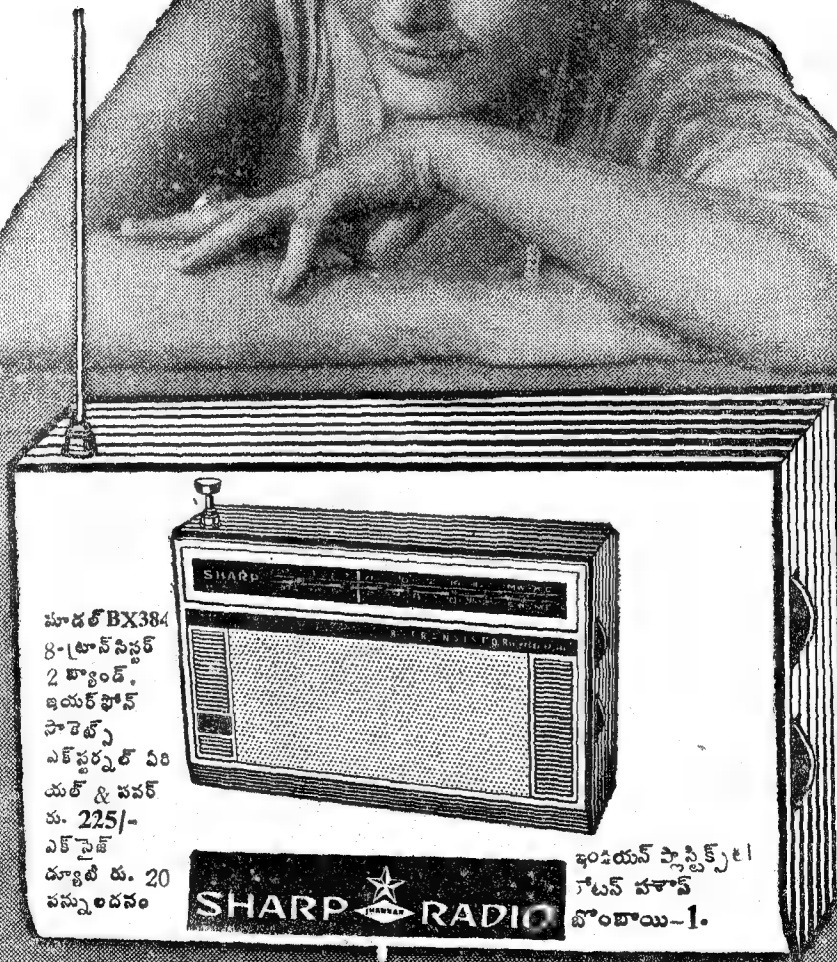
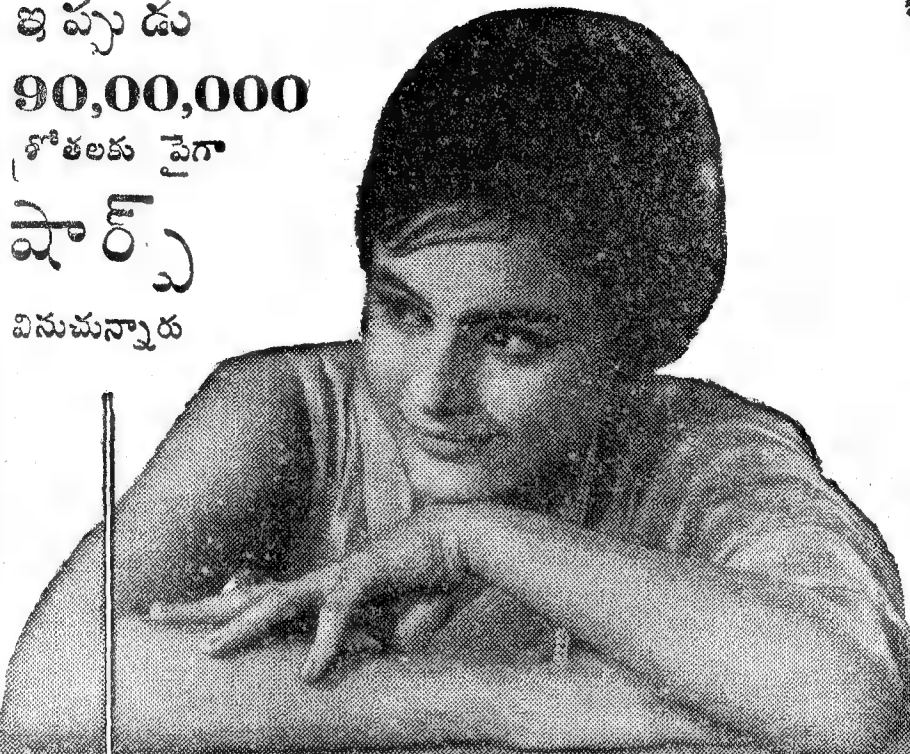
'చూస్తే చాలు. తల్లిని పుత్రుని నుండి, భార్యను భర్త నుండి, కొడుకును తండ్రి నుండి దూరముగా ఉంచుట పుణ్యమని అనుకును మీ ధర్మం ఏమి ధర్మమని అడుగుతాను. సంసారం అసారమని చెప్పి, సుకుమారులైన యువకులకు శిశిర, శరత్, గ్రీష్మర్తువుల భీషణ శితోష్ణాలను బలవంతంగా నహించడం నేర్చి, ఒక గ్రామం నుండి మరొక గ్రామం చెళ్ళడానికి ఉపదేశించు ఈ ధర్మ మేమిటి? సునేతా, నీ యీ ధర్మ మెటువంటిదని నేనా సంసార శత్రువు నడగాలి.'

పాలి ఆవేశం అశ్రువులలో ప్రవహించి పోగింది. సునేత వేగంగా వస్త్రాంకారాలు సిద్ధం చేయ వారంభించింది. పాలి ఏడు దినాల నుండి మహాకప్పిన్తోస్తవిరుడు, ఆనందుడు, ఏమిలుడు — వీరి ధర్మోపదేశాలు తెలిసికొన ప్రయత్నిస్తోంది. కాని ఆమె మాత్ర పృథ్వీపుటకాంతి ఏవిధంగానూ దూరం కాలేక పోయింది. ఆమె విషాదపూరితమైన నిరాశ పెరుగుతూనే వుంది. సునేత ఆమె దుఃఖకారణం ఎరుగును;

వినియోగ: 256:11

 ఇప్పుడు
90,00,000
 శోతలకు పైగా
షార్ప్
 వినుచున్నారు

మోడల్ BX384
 8-ట్రాన్సిస్టర్
 2 బ్యాండ్.
 ఇయర్ ఫోన్
 సౌకర్యం
 ఎక్స్టర్నల్ ఏరి
 యర్ & పవర్
 చు. 225/-
 ఎక్స్ ప్రెస్
 డ్యాలీ చు. 20
 పన్నెండవం

 SHARP RADIO

ఇండియన్ స్టాండ్ టైమ్
 గేట్ వాచ్
 పొంబాయి-1.

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు : ఇనర్ హ్యూజిక్ మార్ట్, మొజంజాహి మార్కెట్ ఎదురుగా, హైదరాబాద్-1.

**లోభదాయకం అధునాతనం అయిన చిన్న తరహా కుటీర పరిశ్రమ
కొద్ది పెట్టుబడితో ప్రారంభించండి.**

కొద్ది పెట్టుబడితో పూర్తి కాలికంగా కాని, సహాయవర్తితమగా కాని, లభ్య పరిశ్రమ ప్రారంభించే దేశమకప్పుచున్న "అధునాతన కుటీర పరిశ్రమలు" అన్న తెలుగు గ్రంథాన్ని (రెండు ముద్రలు) చదివాలి. లోభదాయకమైన చిన్న తరహా పరిశ్రమలు, ముడి వదల్చుట ద్వారా కౌశ్ల్య, యంత్రాలను భాయిదల వద్దలిపి తెప్పించుకోవడం అనుపరిశ్రమ ప్రభుత్వ సహాయం వల్ల కాదు. ముఖ్యము: చీనిల్ పున్నాయి. 960 పేజులు; 350 పాములు; గుడ బౌండ్ ప్రతి రూ. 15-50; అపార బర్చు రూ. 1-85. ఇతర ప్రతులు: ఇంగ్లీష్, మరాఠీ రూ. 15-50; హిందీ రూ. 14-50; గుజరాతీ, మలయాళం, తమిళం, కన్నడం రూ. 13-00
COITAGE IN USURY (ANW-56) P.B. 1262. Behind Recruiting Office, Near Red Fort, Jamuna Rd, Delhi-6 T'phone: 262835

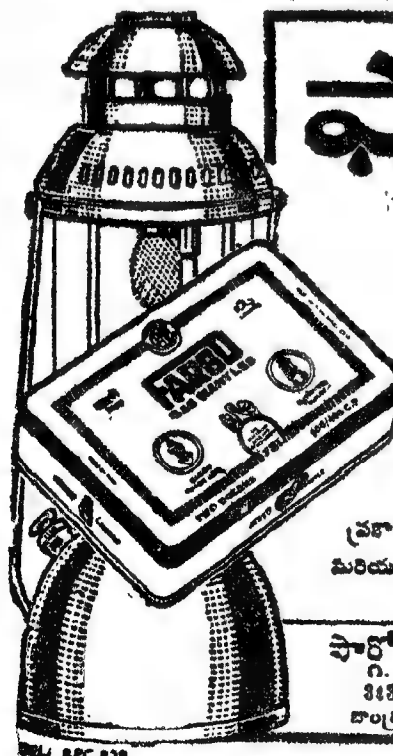

దీపావళి శుభాకాంక్షలు :

దీపావళి కవితనందంబులో మా వా. పాదలు,
కొనుగోలుదాడు, గ్రేయో కలామంతు
హృదయపూర్వక అభినందనలు

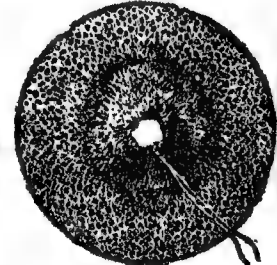
దర్బార్ కాజల్

కన్నుల అందానికి,
రక్షణకు
రామ్ దీర్ కంపెనీ
కట్టే పుల్లి, బొంబాయి-4.

పారో

గేస్ మెంటల్స్

ప్రత్యావంతమైన కొంత కొరకు
మరియు మన్నితైన ఉపయోగానికి

తయారు చేయబడు
పారో మెంటల్ ప్రొడక్ట్స్
343-బి, హెడ్ బండ్ రోడ్
బాంబాయి, బొంబాయి-50. ఎ.ఎస్.

అమె పాలి

ఇప్పుడాయే పాలి కన్నీరు చూడలేకుండా ఉంది.

ఒక జాము తరువాత పాలి పింహుని యిల్లు చేరగానే గొతమబుద్ధుడు దిగం బరుడైన పాటిక పుత్రుని యింటికి వెళ్లాడని అమెకు తెలిసింది. పాటిక పుత్రులు, అన్య సంప్రదాయములను అనుసరించు సింహా లిచ్చస్థియుడు అతనికి విన్నము లైన సేవకులై అతని వెంట వెళ్లారని విని పాలి మిక్కిలి ఆశ్చర్యపడింది. అమె తన రథాన్ని పాటిక పుత్రుని నివాసం వైపు సాగించింది.

అక్కడి నుండి కొంత దూరంలోనే పాలి తన రథం ఆపివేసింది. కాని, కాళ్ళు భూమి మీద పెట్టుగానే గొతమబుద్ధుని కలుసుకోదాని కామెను భంతవరకు ఈడ్చు కొని వచ్చిన ఆ తేగం పూర్తిగా శాంతిం చింది. మెల్లగా పాలి మౌద్యారం సమీపంలో ఎవరైనా గుర్తిస్తారను భయం చేత అందరికంటే వెనక నిల్చుంది. ఒక్క పారిగ అక్కడ నిలబడగానే మృత్యుం చేత స్తబ్ధ అయింది—

అనుకంపా పూరిత మందహాసం చేత తథాగత గొతముని ముఖం వికసితమవు తోంది. అతని శరీరం ఏదో అజ్ఞాత తేజస్సుచే రేడివ్యహాసంగా ఉంది.

దిగంబర పాటిక పుత్రుడు మాటాడక అక్కడ కూర్చున్నాడు. అతని కియ్యలు, అనుయాయుల స్థిర దృష్టి గొతమ బుద్ధుని వైపునే ఉంది. పాటికపుత్రు డలాగే మౌనంగా ఉండడం చూసి తుడకు గొతముడు నిర్వి ఆశ్చర్యదించి అక్కడ నుండి పోసాగాడు. పాటికపుత్రుడు నేలనంటు కొని పోయాడో అన్నట్లున్నాడు. గొత ముడు వెళ్లిపోయాకయునా అతడు శవశేక పోయాడు. గొతమబుద్ధుని మాటలు అతని శరీరాన్ని, మనస్సును మిక్కిలి ప్రభావం కలవిగా చేశాయి. అతని బుద్ధి కూడ అతని అనుయాయుల లాగ, అంత మున వచ్చిన పారిలాగ కుంతి మయింది.

కొండ కొనవైన నిర్వి క్రిందికి దృష్టి నిలిపినచో పాలం విభిన్న అవరణాలతో భూమి కప్పబడినట్లు కన్పించినట్లే, వీరి కల్పి అంటుగట్టిన వస్త్రంచే గొతముని శరీరం అచ్ఛాదితమయింది. అయిన

పండగ సరదాలు

ఆధునికమనతాయి

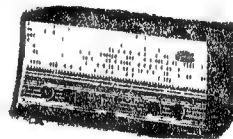
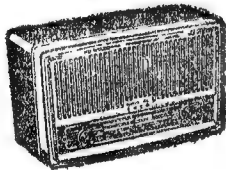

నేషనల్ ఎకో

మితటకు మితటకుమిది సేరిసే అనేక దీపాలు. అనానందా కాల్పయ. వేడుక, దీపకాళి మిరియి మారక వంశపురము. నేషనల్ ఎకోలో మీ గృహానికి అనందాన్ని తెచ్చుకోండి. అభివృద్ధిలో ఆ రేడియోలు, ట్రాన్సిస్టర్ల మూలమే 'మామూలైకర్' అయినది.

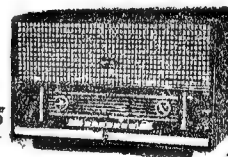
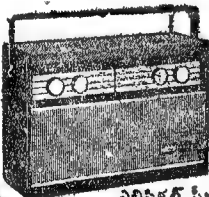
మోడల్ యు-819 మోడల్ ఎ-1511

5 వార్షికం, 6 వార్షికం,
3 బ్యాండ్లు, 3 బ్యాండ్లు
లో-రెన్, లోన్ కంట్రోల్,
క్యాబ్ క్యాబ్ లో-రైన్ వుడెన్
వెర్ ఎస్/డిస్ క్యాబ్ వెర్ ఎస్
టా. 323.00 టా. 415.00

మోడల్ మోడల్ ఎ-786

ఏమీది-1504 (హై-ఫ్రీ)
హోరబర్ ట్రాన్సిస్టర్ 6 వార్షికం,
కమ్ మెయిన్ వెర్ 5 బ్యాండ్లు
9 ట్రాన్సిస్టర్లు 2 స్పీకర్లు, 2-లోన్
దియార్ 4 బ్యాండ్లు; కంట్రోల్స్, ట్రైజెట్
లోన్ కంట్రోల్ పీరియర్,
18 సి.సి. 10 సి.సి. వుడెన్ క్యాబ్ వెర్
ఎల్లికర్ స్పీకర్, 6 లార్జ్ వెర్ మిద ఎస్ టా. 668.00
వనితెయను, క్యాబ్ స్పీకర్, కేక్
230.వోల్ ఎస్ మెయిన్ టా. 541.00

దరలు ఎక్కుయిన్ ధ్యుడెకో వహు, అన్యు కన్సైత అదనో

క్రమ పెడకు
నేషనల్ ఎకో కావలాభావం
కడక దిహ్ను

జనరల్ రేడియో షా ఎస్టేబ్లిష్మెంట్ లిమిటెడ్.

కోంబాయి, కలకత్తా, పుణె, మద్రాసు, ఢిల్లీ, బెంగళూరు, ఎలెక్ట్రానిక్స్, హైదరాబాద్.

APRIL 1967

అనుబంధ యువకులారా :

ఒక్కచూడ! మీయవ్వనం పొంగి పారలేక అనందం కోసం చేసిన పాపాలు, ప్రేమలూ పొరపాట్లూ మారవచ్చు. జ్ఞానకాలలో ఏరెండుకు కుంగిపోవాలి. మనసులో బాధ వెళ్ళకంటే పోతుంది! మీరు విన్నవీ, చూచినవీ—చేసినవీ అన్నీ, వ్రాయండి. మీలోగే జీవితంలో ఏదో వెలితిగా బాధపడే ప్రేమనీ (ప్రియలకు మార్గ దర్శకం అవుతుంది. ఏకాః ఒక్కనివారూం స్ఫురించవచ్చు. బాధంటే మీకు నుంచి బయటమతి రావచ్చు! వ్రాయండి! చదవండి! మీ కోసమే! పం|| చందా రు. 6/- దీనివలె పంపి 75 పె నలు. చిత్రాం|| (వరనక్కంగార పాపాత్మ మానవత్వం), సతీ కల్యాణరాసేనువద్ద, విజయనగరం-3 విజయ్ లేనిచోట్లా దీనిపట్టు కట్టగల విజయం కావాలి.

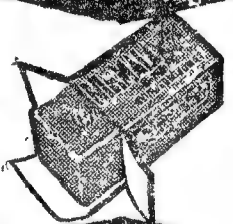
అ మ పా లి

బాక్సంలో పాపాత్మ నిక్షేపం లోగే ఒక నిక్షేపాత్మమంది. ఒక భుజానికి ఒక చిన్న బోలి (వేలాడుతోంది. అయిన వెనక వట్ట నిక్షేపాలు పొరిపుత్ర, మోడల్ లా యువకు ఉన్నారు. కొంచెం దూరంలో అనందుడు అంగరక్షకునిలా వెంట వెడు తున్నాడు. గోతముని ప్రవృత్తి మైన ముఖ ముద్ర, మరి యితర అలౌకిక ప్రభావం వల్ల ప్రతి వ్యక్తి మంత్ర ముగ్ధునిలా ప్రభావం పొందుతున్నాడు. వారు ముందుకు సాగినకొద్దీ, వారి ప్రేరణలో పాలు ఏదో ధులు కూడా తుంచుచుకుంటున్నారు. సింహాదు అనందము, శ్రద్ధ — వీనిచేత పురికితుడవుమా పాలిని కోసంగా చూసి వెళ్ళిపోయాడు. కాని పాలి దృష్టి దూరంగా

దేవుణ్ణి ఆ ఉద్ధారకుని వైపు ఉంది. పాలి బుద్ధుని చూసింది. ఆమె మనస్సు కోసం చేత ఉత్తేజితమవుతోంది. అతన్ని పిలవడాని కామె ఎన్నో మూలాలతో వినిపింది. కాని బుద్ధుడే అందరినీ ఆశీర్వదిస్తూ ఆమె దగ్గర నుండి వెళ్ళిపోయినప్పుడు ఆమె ఏమీ ఆలోచించక అతని ముందు శిరం వంచుకుంది. ఆమె మనసు మీద ఏదో అజ్ఞాత అంకువు కొన ఉంచబడింది. అది గ్రుచ్చుకొన్నా, కొంచెమైనా మాట్లాడ నివ్వడం లేదు.

పాటికపుత్రుడు మానంగా ఉండడం వింతకాదు. సింహ లిచ్చవీయుడు కన్నీరు కార్చడం వింతకాదు. కాని, పాలి ఇలా విమూఢమై తల వాల్చడం అవశ్యం ఒక వింతే. పాలి యింటికి వచ్చాక ఆమె వ్యాకులత మరింత పెచ్చింది. ఆమె ఏమి చేయడానికి వెళ్ళింది? ఏమి చేసి వచ్చింది! గోతమ బుద్ధుని చూడగానే ఆమె ఒక్కసారిగా ఎలా శాంతించింది? అతని కొక్క మాట అయినా ఎంచేత చెప్పలేక పోయింది? తథాగతుడు నిశ్చయంగా ఇంద్రజాలికుడు, మాంతికుడు. కాబట్టి, వందల మంది పురుషులలో ఒక్కడైనా అతనితో ఏమీ చెప్పలేడా? ఆలోచించగా ఆమె క్రోధం మళ్ళీ ప్రజ్వలిల్లింది. అశాంతి పెరిగింది. ఆమె కోసం పాపం సునేత్ర మీద చూసింది. (సతేషం)

నిర్మల
అయుర్వేదిక్
బాయిలెడ్ నిర్మల

అన్ని చర్మ వ్యాధులను, హాగట్ల చర్మమును, ఆరోగ్యము గాను, పరిశుభ్రముగాను, పుంజుము శుభ్రముగాను, కాబట్టి నిర్మల కెమికల్స్, కాబట్టి

విజయం - ప్రతిరోజున, విజయం - 3

తెల్ల వెంట్రుక లుండవాలి
హాడడం మాకు ఇష్టంలేదు. కాని "మా కోరికలను" అయుర్వేదిక్ పెం పెడే అయిల్ తెల్ల వెంట్రుకలను వల్లగా మార్చును. మొదలయిల్ల వెంట్రుకలు వల్ల విగమార్చి, అటుపై నల్లని వెంట్రుకలే వచ్చును. ఈ అయిల్ జ్ఞానకల్యాణం బోమాపు వృద్ధి పరుచును. లాభంపొందినవారి 1000 పైగా మాకు వాసియున్నారు. లాభం లేకున్న డబ్బు వానను, ధర రు. 10/-
Bengal Ayurved Bhawan (55)
P O. Katri Sarai (Gaya)

క్లియరెన్స్ అవ్వకం

నవీన, అందమైన డిజైనులతో, రంగులతో కాక్టర్ బ్యాట్ల ఆర్ట్ సిల్క్ పీరలు, పెద్ద సైజు పెప్పర్ డిలక్టరీలు రు. 10/- రెండు రు. 19/- మూడు రు. 27/- నాలుగు రు. 35/- ఒకే పార్కిలో రెండు లేక నిక్కువ పీరలు కొనుపారకి జ్ఞానీమి మరియు ఒకజత ఇయర్ టాప్ల ఉచితం. స్టాక్ వరిమితం. ఆర్డరు వెంటనే పంపండి. అగ్రము యింగ్లీషులో వ్రాయండి.

L. D. AHUJA & SONS (PTW)
Post Box No. 1346, Delhi-6

* స్టాన్ ఫ్లోర్స్ కర్చిఫ్ పిర్ ఫ్యూమ్స్ *

జాకె స్టాన్ ఫ్లోర్స్

స్టాన్ ఫ్లోర్స్

మీలె కోసుం

STANFLORES (AROMATICS) P.D. No 129
INDUSTRIAL ESTATE, VISAKHAPATNAM + MADRAS.

యుతుక్రమం అలస్యమైతే?

విభావదపదు ప్రభాతిగాంచిన దేవపిల్ల, వాడంది

ఫార్మ్యూటర్స్
28 మార్చి 1950
సంగుకోర్కె ఫ్యాక్టరీ
14 మాత్రల పిల్లలకు
విశేష అదరము
ప్రతిరోజు పోగుచేసు

దేవి పిల్ల, ముఖ్యంగా
అలస్యమైన క్రమముగాకాక
పోయిన బాధతో కూడిన లేక
అగోచరమహావృధుడే పిల్లలు
వాగుగ గుణమిచ్చును

1. అల్ప సంవత్సరములలోని
శిశుముగాను, తమోభిము
గాను పిల్లవేయను
2. పుట్టితిని అలస్యమునకు
ఎదురైన కలిగియును

MFRS: SEENU & CO. MADRAS-21

చాకిరము: సీత పార్క్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్, రాంగోపాల్ ఏడి, విజయవాడ-1.

తప్పక చూడండి!

రవీంద్ర ఆర్ట్స్ పబ్లికేషన్స్

డాక్టర్ ఆనంద్

అత్యంత
రామకావ్య
కథ
జయలక్ష్మి
శైలి
యస్.ఎస్.ఎస్.

ప్రింట్ చేయబడినది: వి.మధుసూదనరావు - నిర్మాత: సి.వి.రెడ్డి

రచయితలకి ఒక ముసవి

దీనివలన కథలపోటీకి చాలాకథలే వచ్చాయి. ప్రచురణకి స్వీకరింపబడని కథల రచయితలందరికీ కార్డులు పంపటం వీలు కాదు కాబట్టి పోటీలో బహుమతులు పొందకపోయినా మామూలుగా ప్రచురణకి యోగ్యమయినవిగా స్వీకరింపబడిన కథల జాబితా ఈ క్రింద వేస్తున్నాము. ఈ జాబితాలో లేని కథలన్నిటినీ—బహుమతి కథలుతప్ప— ప్రచురణకి యోగ్యం కానివిగా నిరాకరించవలసి వచ్చిందని రచయిత లందరికీ మనవి చేసుకుంటున్నాము. పోటీ నిబంధనల ప్రకారం వాతప్రతి తిప్పి పంపటంకాని, ఈ విషయమయి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరపటంకాని సాధ్యంకాదు. అందరికీ మాకుతజ్ఞతలు— సం.

అంతర్ముఖుడు:—సింగరాజు లింగమూర్తి.
అనుబంధం:— అత్తిలి వెంకటరత్నం.
అనుబంధం:— వి. రాజ్యలక్ష్మి.
అనుబంధం:— అందే మల్లిఖార్జునరావు.
అనుబంధం:— తాడిగిరి పోతరాజు.
అనుబంధం:— కొలకలూరి.
అనుబంధం:— ఎన్.ఎన్. లాల్.
అనుబంధం:— ఎన్.ఎన్. మణ్యం.
ఉత్తరకాగితం:— బాబూశీలం.
ఉత్తరకాగితం:— కొనకల్ల వెంకటరత్నం.
ఉత్తరకాగితం:— వి. విశ్వేశ్వరరావు.
ఉత్తరకాగితం:— కన్నూరి విశ్వనాథం.
ఉత్తరకాగితం:— కుర్రాపాటి.
ఉత్తరకాగితం:— అరిగే రామరావు.
ఉత్తరకాగితం:— వేమకోటి సీతారామశాస్త్రి.
ఉత్తరకాగితం:— శివల జగన్నాథరావు.
ఉత్తరకాగితం:— గోడవూరి గడియారం:— డి. వీరభద్రరావు.
ఉత్తరకాగితం:— శ్రీనాథుడు.
ఉత్తరకాగితం:— శ్రీరంగం రాజేశ్వరరావు.
ఉత్తరకాగితం:— శ్రీవతి.
ఉత్తరకాగితం:— ప్రేమ.
ఉత్తరకాగితం:— జి.వి. కృష్ణారావు.
ఉత్తరకాగితం:— మురళీకృష్ణ.

తిరం మారందీ:— సింగరాజు రామ
చంద్రమూర్తి.
తిరం మారందీ:— అప్పారావు.
తిరం మారందీ:— సురమాలి.
తిరం మారందీ:— జోన్నలగడ్డ రాజ
గోపాలరావు.
తిరం మారందీ:— బి. పి. కరుణాకర్.
తిరం మారందీ:— మారుతి.
తిరం మారందీ:— కొడవంటి కాశీవతిరావు.
తిరం మారందీ:— పి. రాజ్యలక్ష్మి.
తిరం మారందీ:— ముక్కారెడ్డి.
తిరం మారందీ:— మా హనుమంతరావు.
తిరం మారందీ:— కొవ్వలగోరీశంకర్.
తిరం మారందీ:— పాత్రో.
తిరం మారందీ:— పల్లెటూరి బడిపంతులు:— జంధ్యాల
మూర్యనారాయణశర్మ.
తిరం మారందీ:— పండేం— పద్మిని:— పోలా
ప్రగడ సత్యనారాయణ మూర్తి.
తిరం మారందీ:— బాదరాయణసమ్మంధం:— వయం వయం
పంతుల విశ్వనాథరావు.
తిరం మారందీ:— పి.యస్. వారాయణ.
తిరం మారందీ:— మనసులోని కుంజ:— శిలావీరాజు.
తిరం మారందీ:— మనసు:— తారక
తిరం మారందీ:— మిట్టా వీడని ఆకాశం:— తిరువతయ్య.

తిరం మారందీ:— అర్.వి.యస్. రామస్వామి.
తిరం మారందీ:— బిల్లు మొత్తం:—
కామరాజుగడ్డ రామచంద్రరావు.
తిరం మారందీ:— మాయమ్మ మల్లా పుట్టింది:—
భూపతి రామరావు.
తిరం మారందీ:— నోరి సుబ్రహ్మణ్య
శాస్త్రి.
తిరం మారందీ:— గుడిసేవ వెంకటేశ్వరరావు.
తిరం మారందీ:— వాళ్ళు ముగ్గురు:— వై. రాంబాబు,
శాయి.
తిరం మారందీ:— ఇల్లందల నర
స్వతీదేవి.
తిరం మారందీ:— బారు నారాచి.
తిరం మారందీ:— జి. వెంకటాచార్యుడు.
తిరం మారందీ:— డి. కామేశ్వరి.
తిరం మారందీ:— సత్యనారాయణ ప్రతం:— చిల్లర
భావ వారాయణరావు.
తిరం మారందీ:— ప. విశ్వేశ్వరరావు.
తిరం మారందీ:— పరిష్కారం:— ఎస్. ఆర్.
ప్రసాద్.
తిరం మారందీ:— ఇస్మాయిల్.
తిరం మారందీ:— బి. విజయలక్ష్మి.
తిరం మారందీ:— కుమారి సరస్వతీరావ్
పొలగూడు:— కొ. నర్రాజు.
తిరం మారందీ:— శ్రీధర రాధికా కృష్ణ.

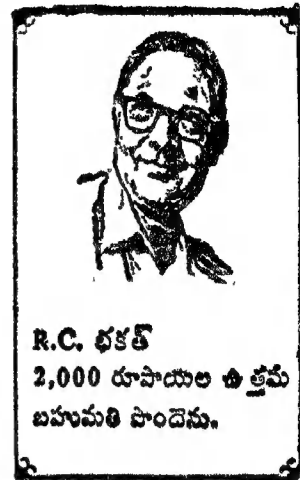
జంపెడ్ ఫూర్ స్టీల్ నగరులు 'శ్రమవీర్' జాతీయ బహుమతులు పొందుట

తొరత ప్రభుత్వమువారు మొట్టమొదటిసారిగా 1966 మార్చిలో మన దేశపు కొత్త నాయకులైన శిల్పులకు, పారిశ్రామికులకు 'శ్రమవీర్' జాతీయ బహుమతుల నిచ్చుటకు నమ్మానము చేసిరి. తక్కువ ఖర్చుతో హెచ్చు ఉత్పత్తి చేయుటకు నూతన లిచ్చువారికి ఏదో యీ బహుమతు లివ్వబడును.

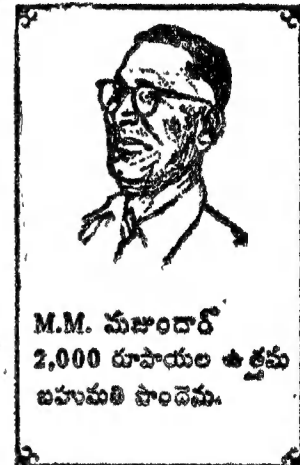
ఈ సంవత్సరపు 27 బహుమతులలో, 2 ఉత్తమ బహుమతులతో కలిపి అందు కనబడు చిత్రములందున్న వారికి ఇచ్చిన 5 బహుమతులు టాటా స్టీల్ ఉద్యోగులకు లభించినవి—ఇన్ని బహుమతులు ఏ ఇతర పారిశ్రామిక సంస్థకును లభించలేదు.

గత 20 సంవత్సరములలో జంపెడ్ ఫూర్ పనివాండు 12,000కు పైగా నూతన లిప్తగా, వాటిలోనుండి మూడు 1,000 నూతనలు అమోదించ బడినవి. ఉత్పాదన శక్తిని హెచ్చించుటకు, పనిని సురక్షితముగా చేయుటకు, దేశీయ దినుసులను, అనుభవమును, హెచ్చుగా వుపయోగించి స్వశక్తిని పెంపొందించుటకు, యీ నూతనలు తోడ్పడినవి.

నూతనలను అహ్వానించు సంస్థ (Suggestion Box Scheme)ను మొట్టమొదట నెలకొల్పి పారిశ్రామికుల స్వశక్తిని పెంపొందించుటకు తోడ్పడినందుకు టాటా స్టీల్ వారు గర్వించుచున్నారు. ఈనాడు మన దేశము నందు యీ సంస్థను ప్రతి పరిశ్రమలో ఒక నియమముగా ప్రవేశ పెట్టుచున్నారు.

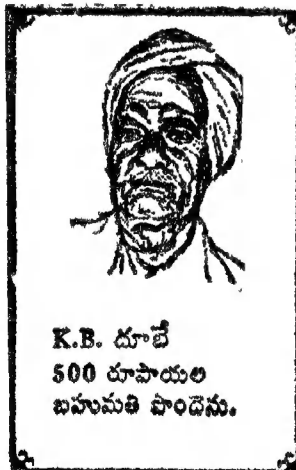

R.C. భకత్
2,000 రూపాయల ఉత్తమ బహుమతి పొందెను.

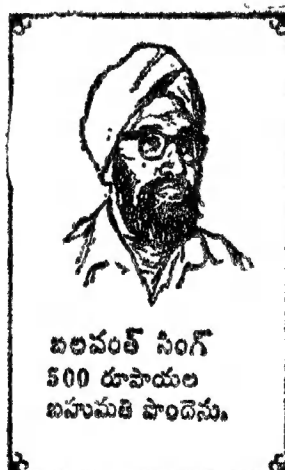

M.M. మజుందార్
2,000 రూపాయల ఉత్తమ బహుమతి పొందెను.

టాటా స్టీల్

K.B. దూబే
500 రూపాయల బహుమతి పొందెను.

బలివంత్ సింగ్
500 రూపాయల బహుమతి పొందెను.

అఫ్జల్ హుసేన్
500 రూపాయల బహుమతి పొందెను.

The Tata Iron and Steel Company Limited

JWTH 3274A

మేలా జులూ, దీక్షిత్ బాధుడుతూ
గడవలసి వుండేదేమో! అందువల్లనే కాళ
రాత్రి, మహారాత్రి (దీర్ఘంగా గడవలసిన
రాత్రి) అని అని వుంటారు. అరుణైలలో
తమకు, తమ పితృశక్తు వెలుగు కోసం,
సద్గుతుల కోసం, అంటే తమకు దారి
చూపడం కోసమే కొండల పైన, గుట్టల
పైన, చెట్ల మీద, నదుల గట్ల మీద
దీపాలు పెట్టాలని, కొరువులు తీర్చాలని,
పొలిమేరలలో దారిచూపే గడ్డిబొమ్మలు
(మార్గ పాలిబొమ్మలు)కట్టాలని, యమునికి
సంతోషకరంగా పూజాతర్కణాలు చేసి,
దీపదానం చేయాలని భర్తృశాస్త్ర గ్రంథాలు
చెబుతున్నాయి. సరక నివారణార్థం అంటే
సరకం మనకు అంటుకుండా, ఉన్న పాపం
కాదు—రాజోయే పాపం అంటుకుండా,
మంగళస్థనాలు చేయాలని కూడా ఈ
గ్రంథాలు చెబుతున్నాయి. వీటిని చూడగా,
మనపూర్వులు, చీకటికి, చలికి భయపడి,
ఎంతగా జాగ్రత్తపడ్డారో తెలుస్తుంది.

తర్వాత ఆ నైసర్గిక పరిస్థితులు మార
డమో, వారు ఇతర ప్రాంతాలకు తరలి
రావడమో జరిగింది. దానివల్ల పరిస్థితి
మారింది. అయినా, పాత ఘటనలవల్ల
జీవితంలో భాగమై పోయిన ఆ ఆచారం
అలాగే మిగిలి, వుత్సవంగా, దీపోత్సవంగా
మిగిలిపోయి, సంప్రదాయమయింది.

సరక భయ నివారణ కోసం అనేది

దీపావళి

(11 వ పేజీ తరువాయి)

(క్రమంగా మరొక అర్థంతో కలిసి సరకా
మరుడని వాడుక వచ్చింది. కామరూపదేశ
రాజయిన, అనాది జాతి వాయుకుడయిన
సరకునితోనో, అజాతితోనో మనపూర్వులకు
జరిగిన పోరాటంలో మనవారికే విజయం
సంభవించి వుంటుంది. దానితో కామరూపు
లతో మనకు పోత్తు కలిగి, పూర్వపు ఆ సరకా
సుర పతనం సరకావనోదయ క్రియతో
చేరి, పాత వుత్సవం మరొక రెమ్మ వేసింది.

ఇలా వుండగా రామాయణ గాథకూ
దీనితో ఎవరో ముడిపెట్టారు. శ్రీరాముడు
రావణ వధానంతరం అయోధ్యకు మరలి
వచ్చిన తర్వాత, పాదుకా పట్టాభిషేకం
చేసి ఎదురుమాస్తున్న భరతుని కలుసు
కున్నది ఈవాడేనని ఎవరో జోడించారు.
పాతకాలంగా వస్తున్న వుత్సవానికి
రామాయణ కథను జోడించడంతో
పండుగ మరికొంత విస్తృతమయింది.

శ్రీరాముడు అశ్వయుజ మానంలో
వానర సైన్యాన్ని కూర్చుకుని, పాల్కున
మానంలో అమావాస్యనాడు రావణుని
సంహరించి, చెత్రశుద్ధ పాడ్యమినాడు
రావణ దహన సంస్కారాలు జరిపింది, చెత్ర
శుద్ధ విదియనాడు విభీషణునికి పట్టం

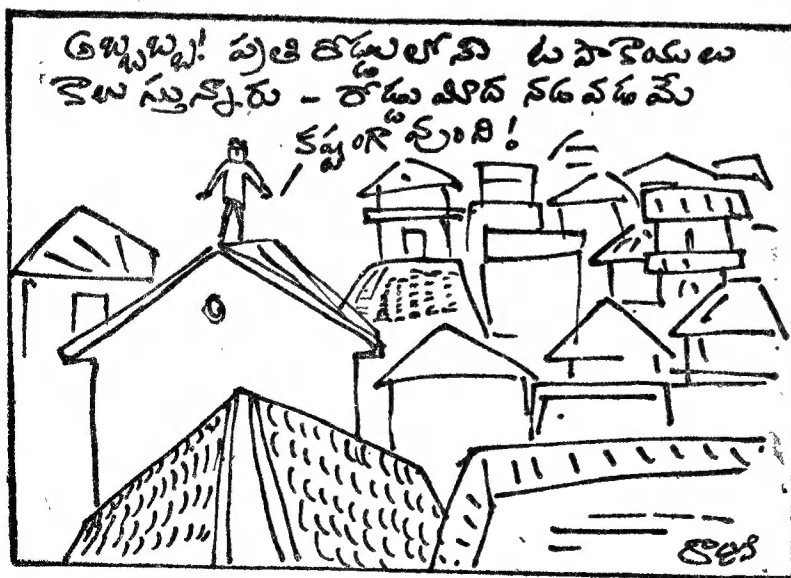
కట్టి, తదియనాడు లంక నుంచి విమా
నంలో బయలుదేరి, చవితినాడు కిష్కింధ్య
పంచమినాడు భరద్వాజాశ్రమం చేరి, షష్ఠి
నాడు భరతుని చూచినట్లు, చెత్రశుద్ధ
సప్తమినాడు అయోధ్యలో పట్టం కట్టు
కున్నట్లు రామాయణ వ్యాఖ్యాతలు
తెలుపుతున్నారు. 14 సంవత్సరాల అరణ్య
వాస కాలం ముగిసిన తర్వాత పంచమినాడు
శ్రీరాముడు భరద్వాజాశ్రమం చేరినట్లు,
“రేపు భరతుణ్ణి చూద్దురుగానిరే” అని
భరద్వాజ ముని శ్రీరామునితో అన్నట్లు
రామాయణం చెబుతున్నది. (యుద్ధకాండ,
124 వ. వ శ్లోకం) ఇది చెత్రశుద్ధ
పంచమి కాకపోయినా, ఆశ్వయుజ పశుర్ధశి
అమావాస్యలు మాత్రం కాదు. మరి భరత్
మిలాప్ ఆచారం ఏ ప్రబల కారణాలవల్ల
దీపావళి అమావాస్య నాడని నిర్ణయ
మయిందో చెప్పలేము లోకం గతాను గతికం.

ఆ నైసర్గిక పరిస్థితులు, ఆ జాతుల
సంస్కరణలు అవన్నీ ఏమయితేనే? నేడు
మనకది దీపోత్సవం. దీనిని తర్వాతి వారు
“దీపోత్సవం”, “కాముదీ మహోత్సవం”
అన్నారు. మనకు సరకాసురవధ కన్నా అదే
బాగుంది.

చెలుతురును, జ్ఞానాన్ని, ఆనందాన్ని
కోరని జాతి అంటూ వుంటుందా? మన
దేశంలో అనాదిగా, (పాత సంప్రదాయంతో
సంబంధంలేని) దీపోత్సవంగా ఇది బౌద్ధ
కాలానికి ముందు నుంచి వుంది. ఇతర
దేశాలలోను దాదాపు కన్య, తులా, పృథ్విక
మాసాలలో దీపోత్సవం జరిపే సంప్రదాయం
వుంది. కొన్నిజాతులకు నూతన సంవత్సరం
దీపోత్సవంతో ప్రారంభమవుతుంది.

అందుకే అన్నాను, మన పండుగలు, ఆచా
రాలు మొదట ఏ పరిస్థితులలో, ఏకారణా
లతో ఏర్పడి వుంటాయో, ఆ కారణాలు
కాలక్రమాన మారి, కొత్తవి చేరి, విడ
మరచరాని స్వరూపం పొంది, కాలం గడవను
గడవను, అవి ఏ ర్వం ఏ కారణాలతో ఏర్పడి
వుంటాయో, ఆ కారణాలు, భయాందోళ
నలు పోయి, తద్విరుద్ధమైన సంతోషానంద
విన్దాలకు కారణాలవుతాయి—అని.

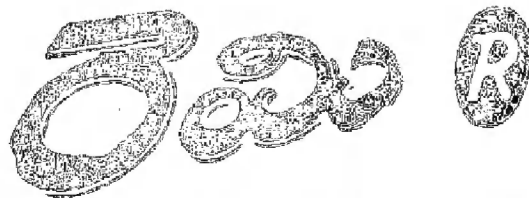
8. ౮. ౯

విజయవాడ

ఉత్తమ శ్రేణి సౌందర్య సాధనాలు

అలంకరణ సామగ్రి

Manufacturers: REMY PERFUMS PRIVATE LIMITED,
263, Thambu Chetty St., Madras-1.
